

Diagnostika poruch stavebních materiálů

210DPSM

Petr Konvalinka, Radoslav Sovják, Jan Zatloukal

Petr Máca, Jiří Litoš, Pavel Reiterman

Experimentální zkoušení

- Kde
 - V laboratoři
 - In-situ (na svém původním místě)
- Co
 - Celé konstrukce
 - Modely celých konstrukcí (1:5, 1:10, ...)
 - Konstrukční části
 - Modely konstrukčních částí (1:5, 1:10, ...)

Důvody experimentálního ověřování

- Ověření spolehlivosti nově postavených konstrukcí
- Posouzení spolehlivosti stávající konstrukce
- Vyšetřování poškozených konstrukcí
- Zjištění vstupních parametrů pro výpočet
- Ověření platnosti výpočtu
- Ověření výpočtového modelu při pochybnostech jeho výstižnosti

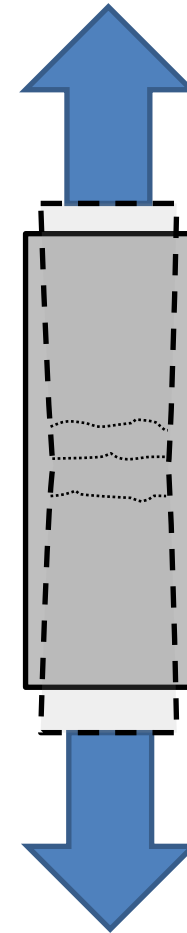
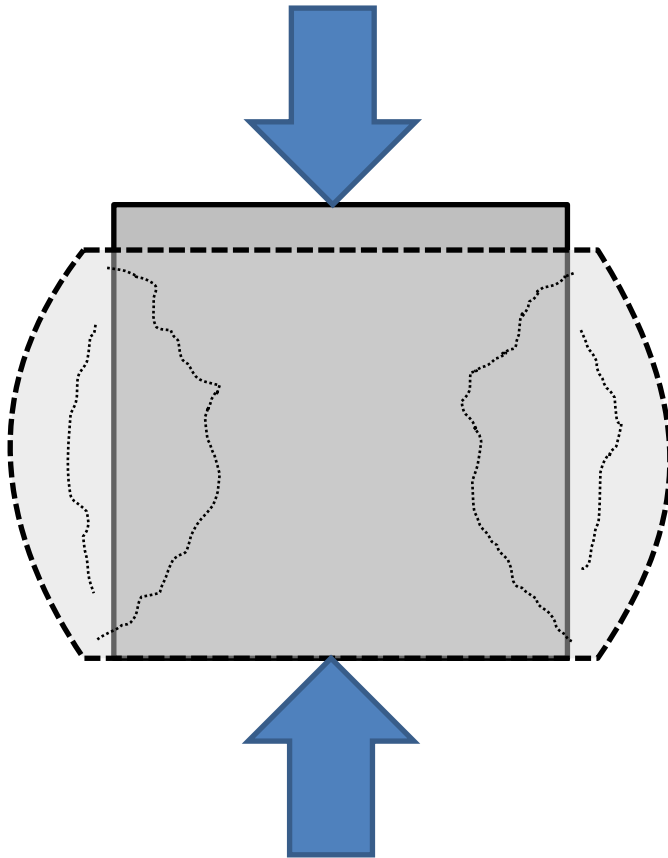
Důvody experimentálního ověřování

- Posouzení úrovně kmitání z hlediska stavby
- Posouzení úrovně kmitání z hlediska strojů či lidského organismu
- Porovnání teorie a experimentu
- Experimentální zjištění parametrů konstrukce
- Zjištění odezvy konstrukce před a po stavební úpravě

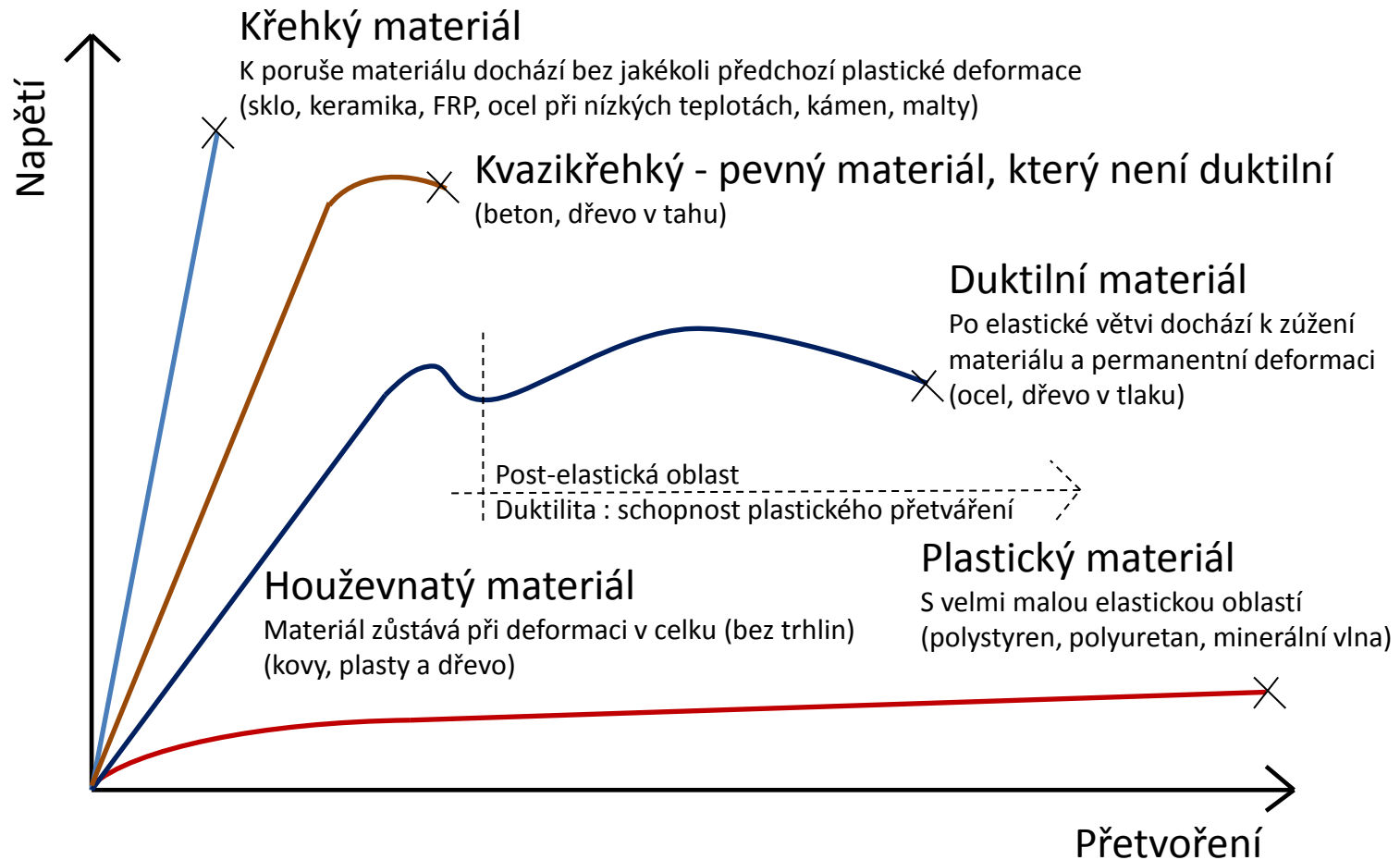
Experimentální ověřování

- Druhy zkoušek a experimentů
 - Průkazní (prototypové)
 - Kontrolní výrobní zkoušky
 - Ostatní druhy zkoušek
- Způsob zatěžování
 - Statické
 - Dynamické
- Druhy zatěžování
 - Do dosažení únosnosti konstrukce
 - Bez dosažení únosnosti konstrukce

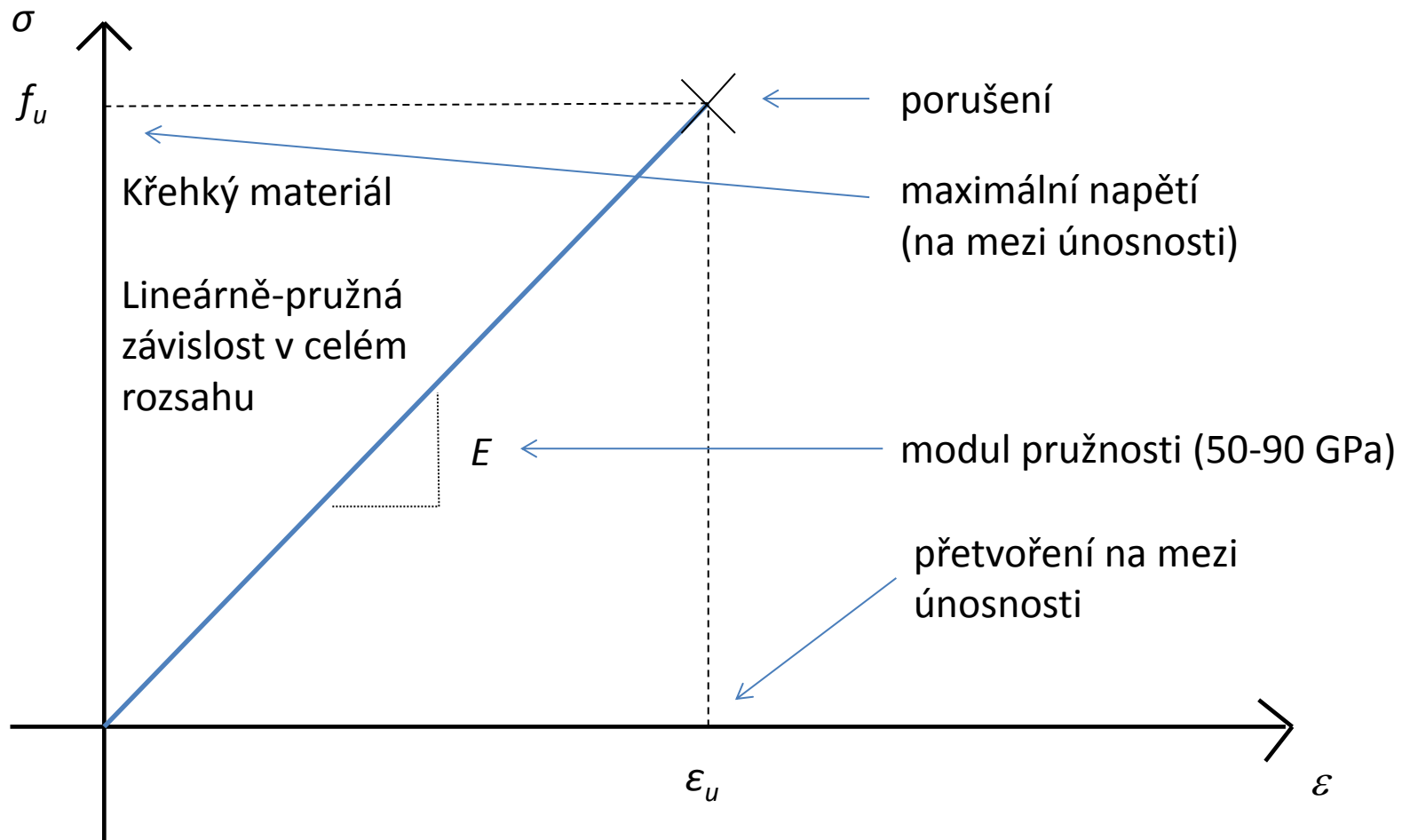
Tah a tlak

Pracovní diagramy různých materiálů

Pracovní diagram skla

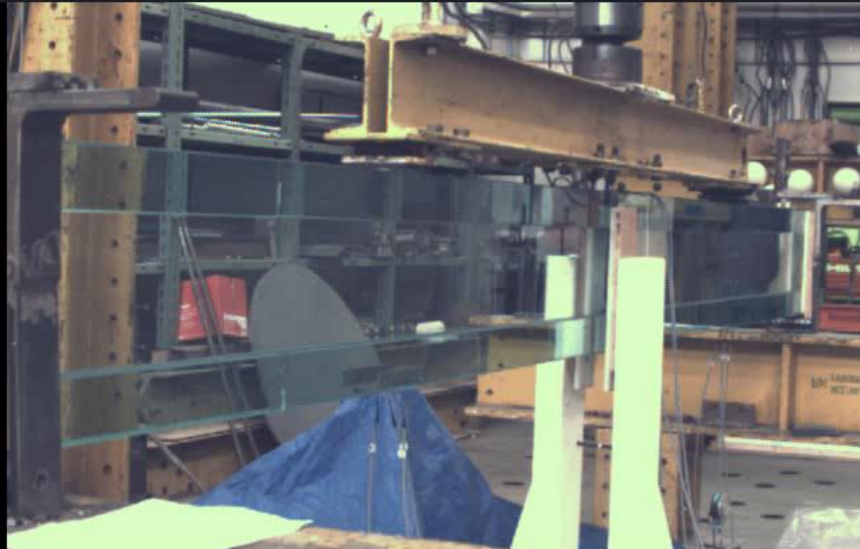

Zatěžovací zkouška skleněného nosníku

Sklenený nosník Machalicka
Vzorek: nosník 2

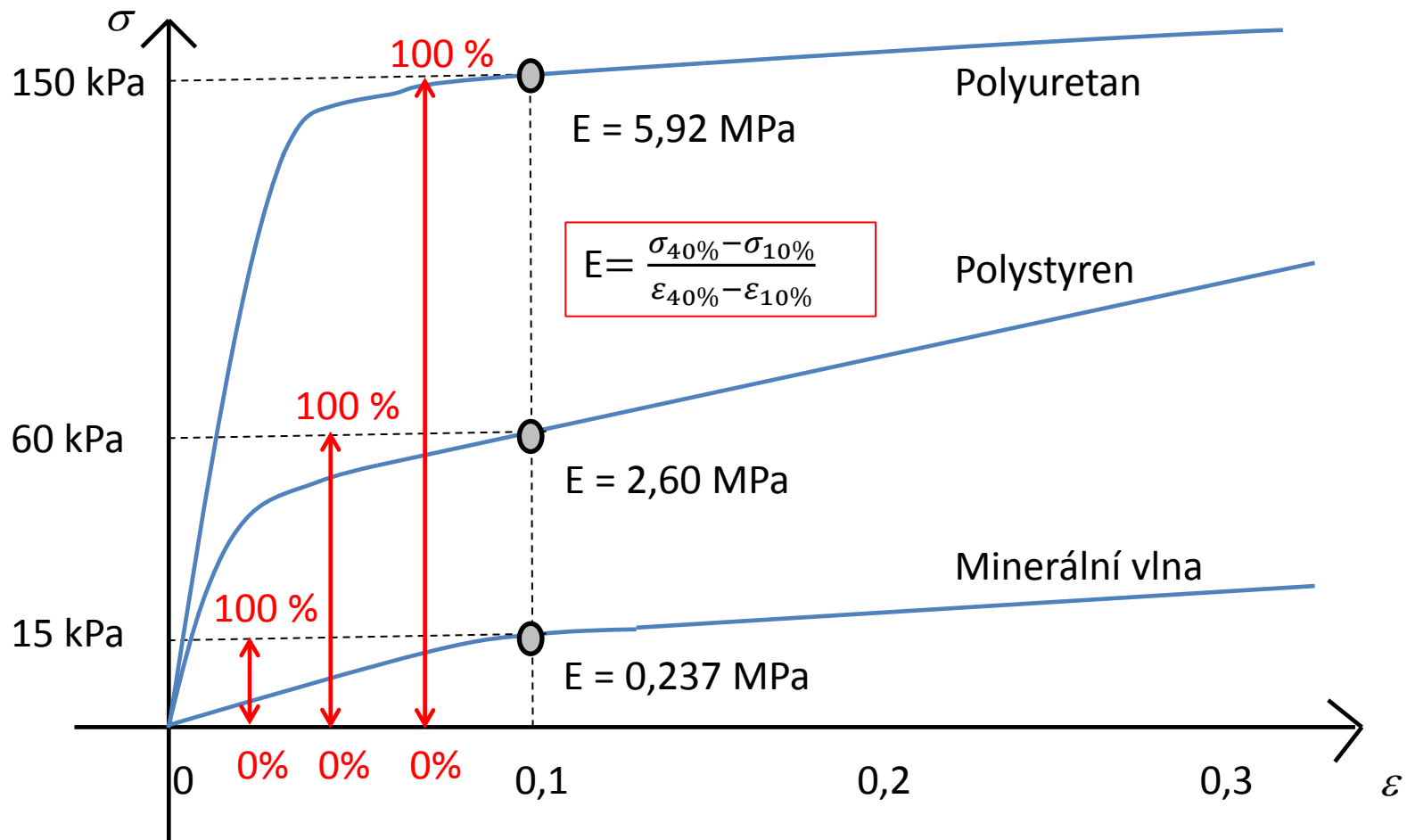
Fakulta stavební v Praze
Experimentální centrum

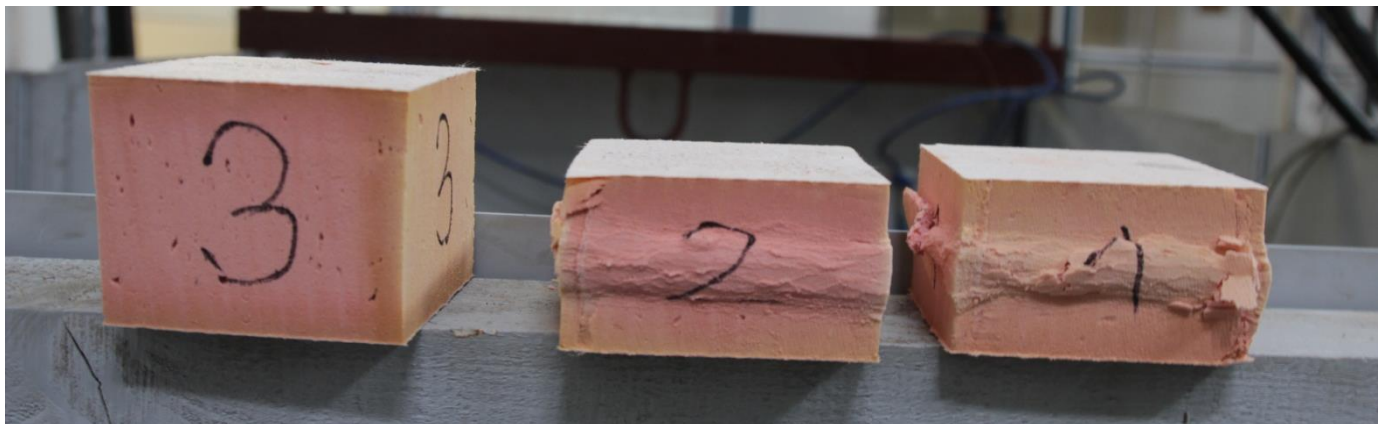
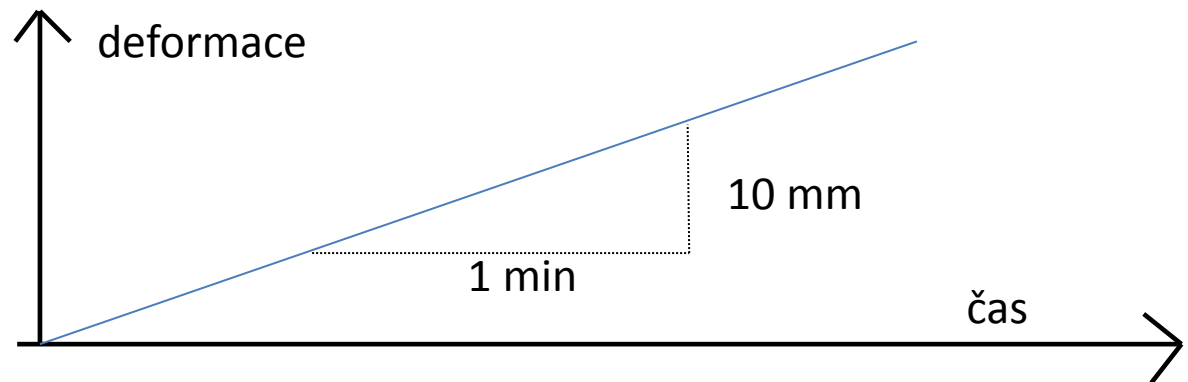
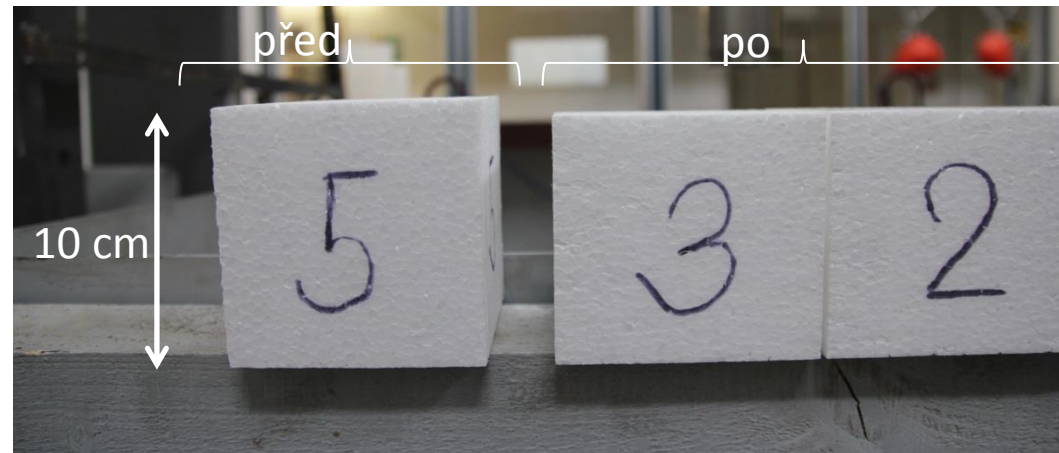
Síla [kN]	ACT	Pot 1 [mm]	ACT
-240		412	
Pot 2 [mm]	ACT	Pot 3 [mm]	ACT
441		378	
Tenzo 1 [μm/m]	ACT	Tenzo 2 [μm/m]	ACT
-138		155	
Tenzo 3 [μm/m]	ACT	Tenzo 4 [μm/m]	ACT
151		147	
Tenzo 5 [μm/m]	ACT	Tenzo 6 [μm/m]	ACT
125		235	
Tenzo 7 [μm/m]	ACT	Tenzo 8 [μm/m]	ACT
147		152	
Tenzo 9 [μm/m]	ACT	Tenzo 10 [μm/m]	ACT
148		-165	
Tenzo 11 [μm/m]	ACT	Tenzo 12 [μm/m]	ACT
29		181	

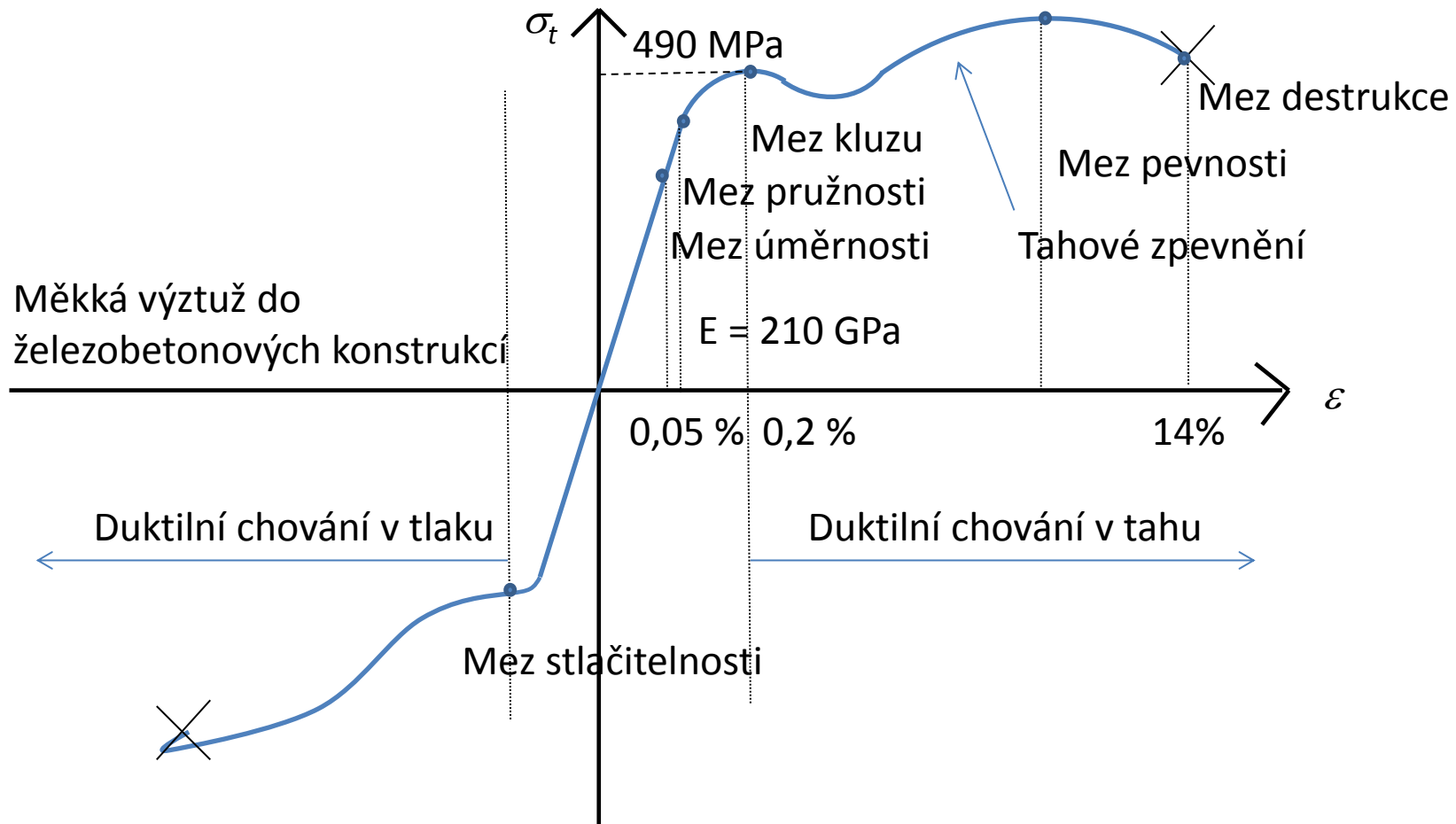
Video laskavě zapůjčila Ing. Klára Machalická

Pracovní diagram tepelně izolačních materiálů v jednoosém tlaku

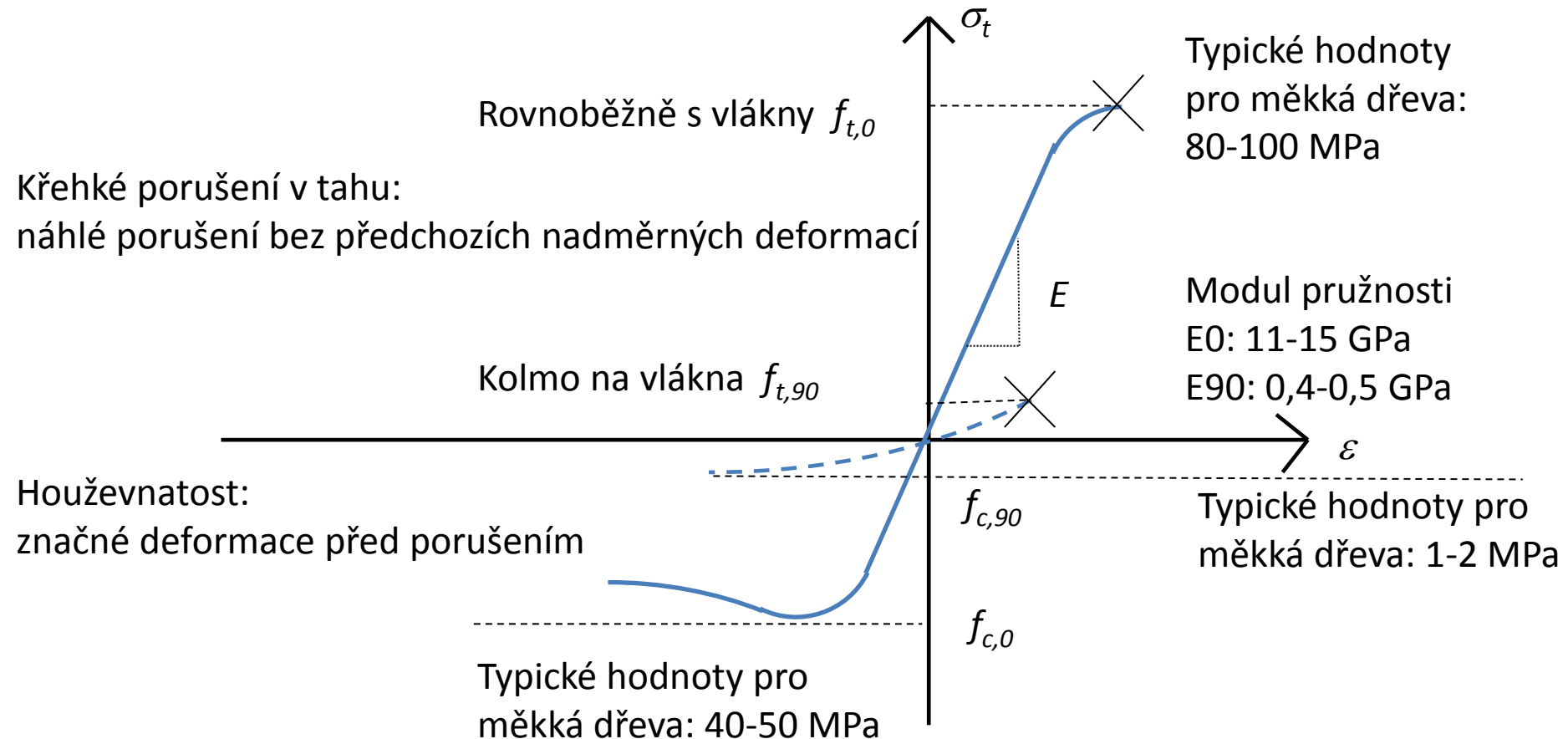

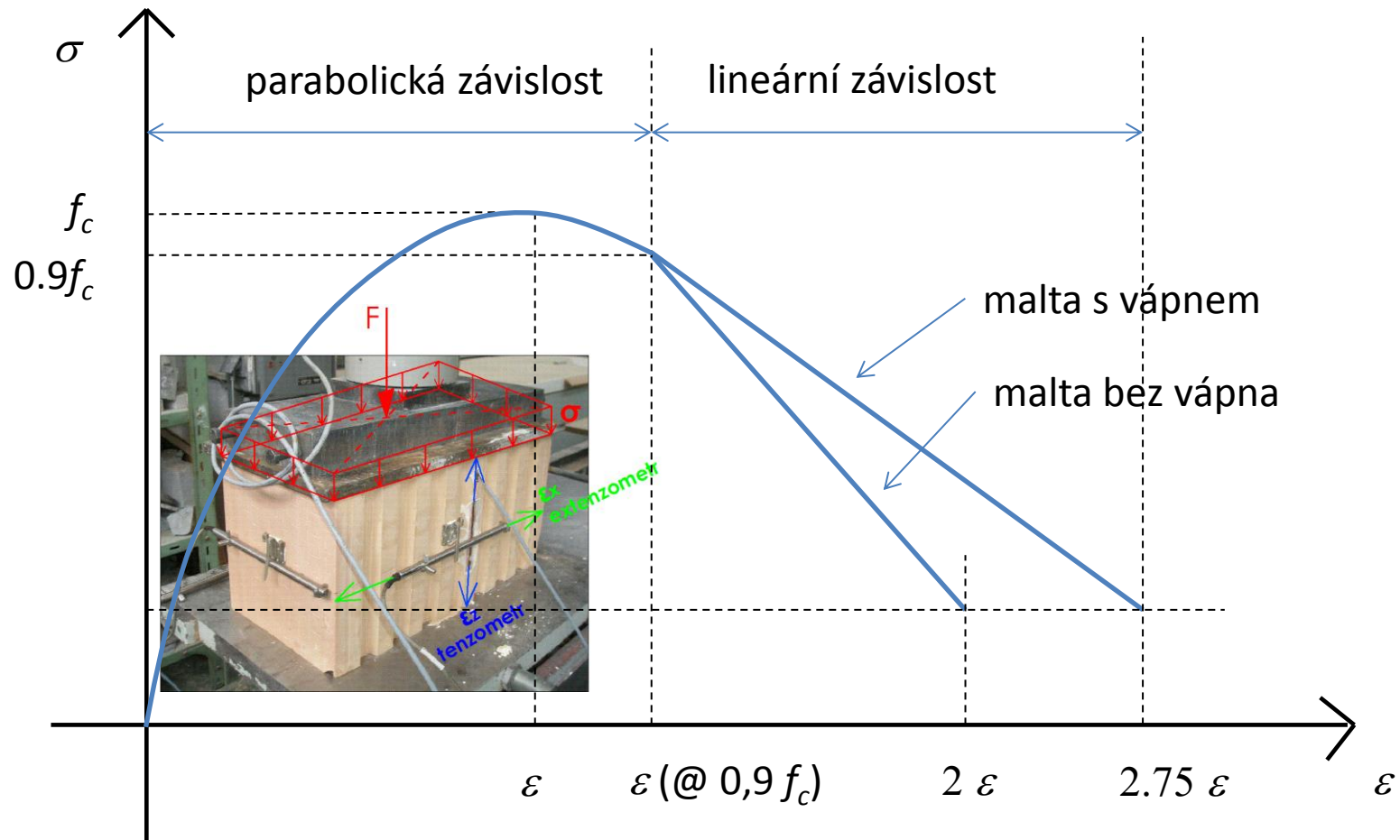
Pracovní diagram oceli (s vyznačenou mezí kluzu) v jednoosém tlaku a tahu

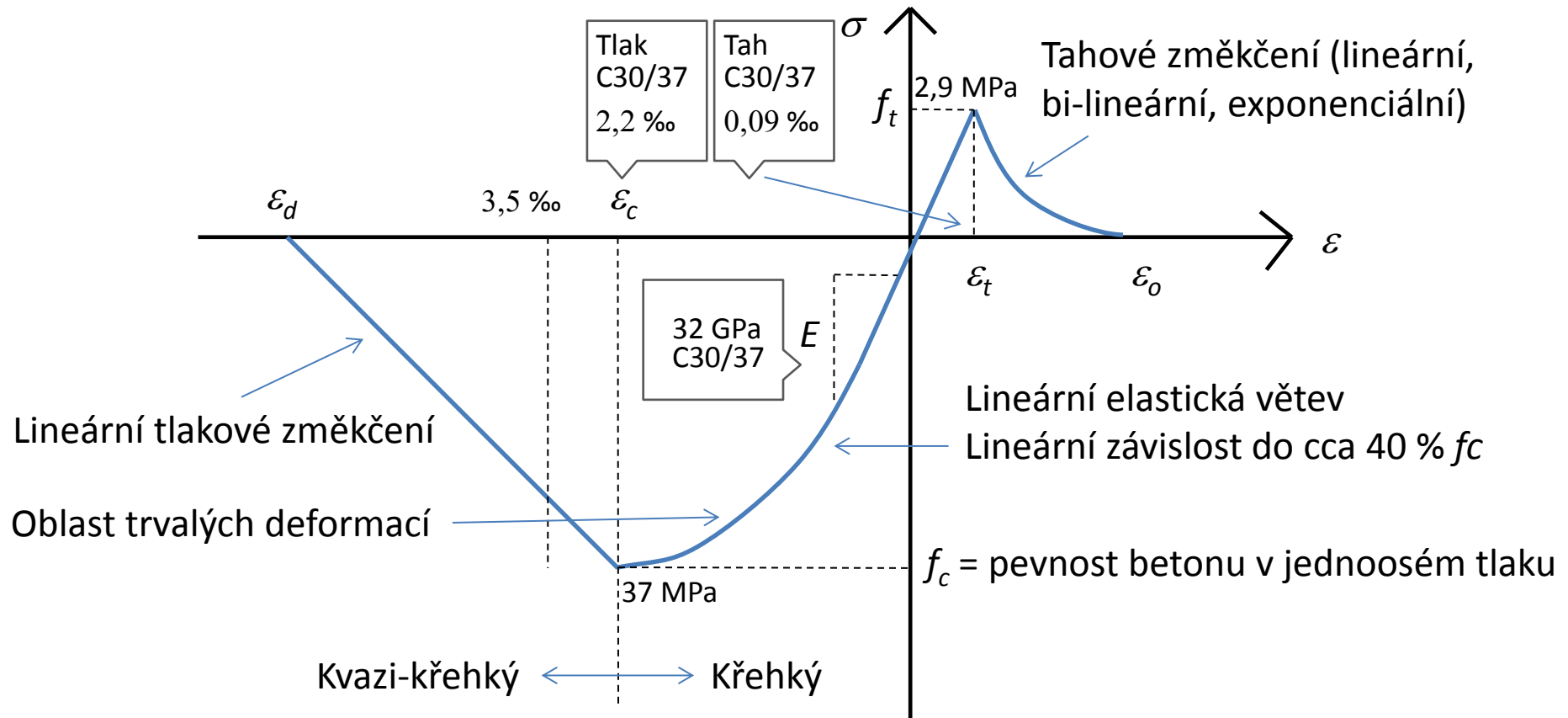
Pracovní diagram dřeva v jednoosém tlaku a tahu

Pracovní diagram zdiva v jednoosém tlaku (plná cihla)

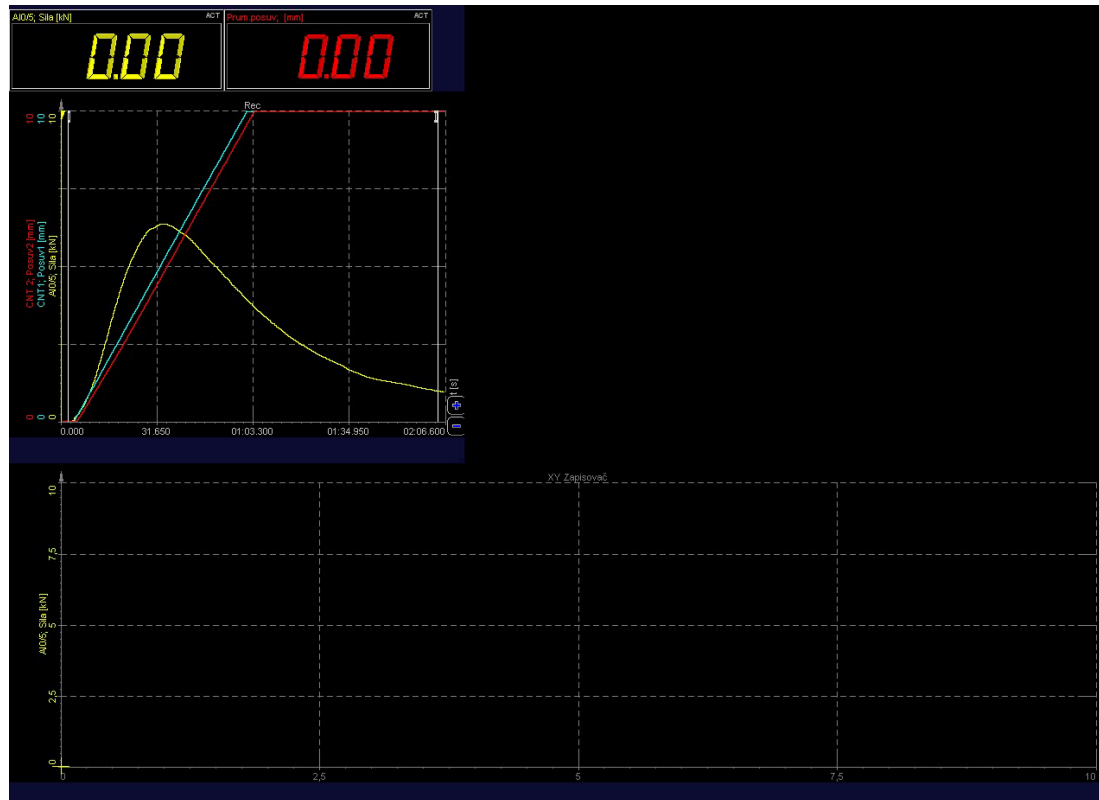

Pracovní diagram (obyčejného) betonu v jednoosém tlaku a tahu

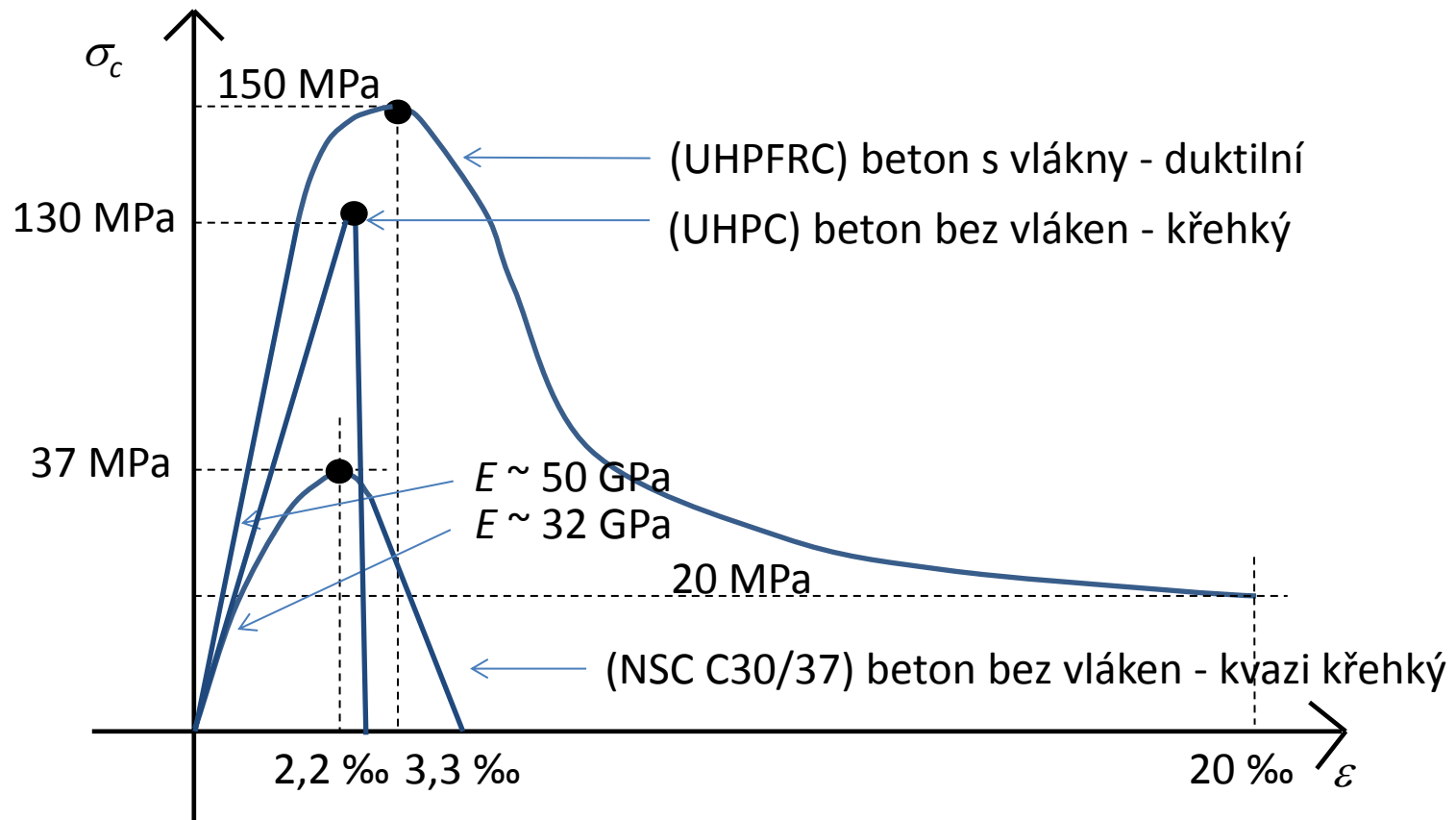

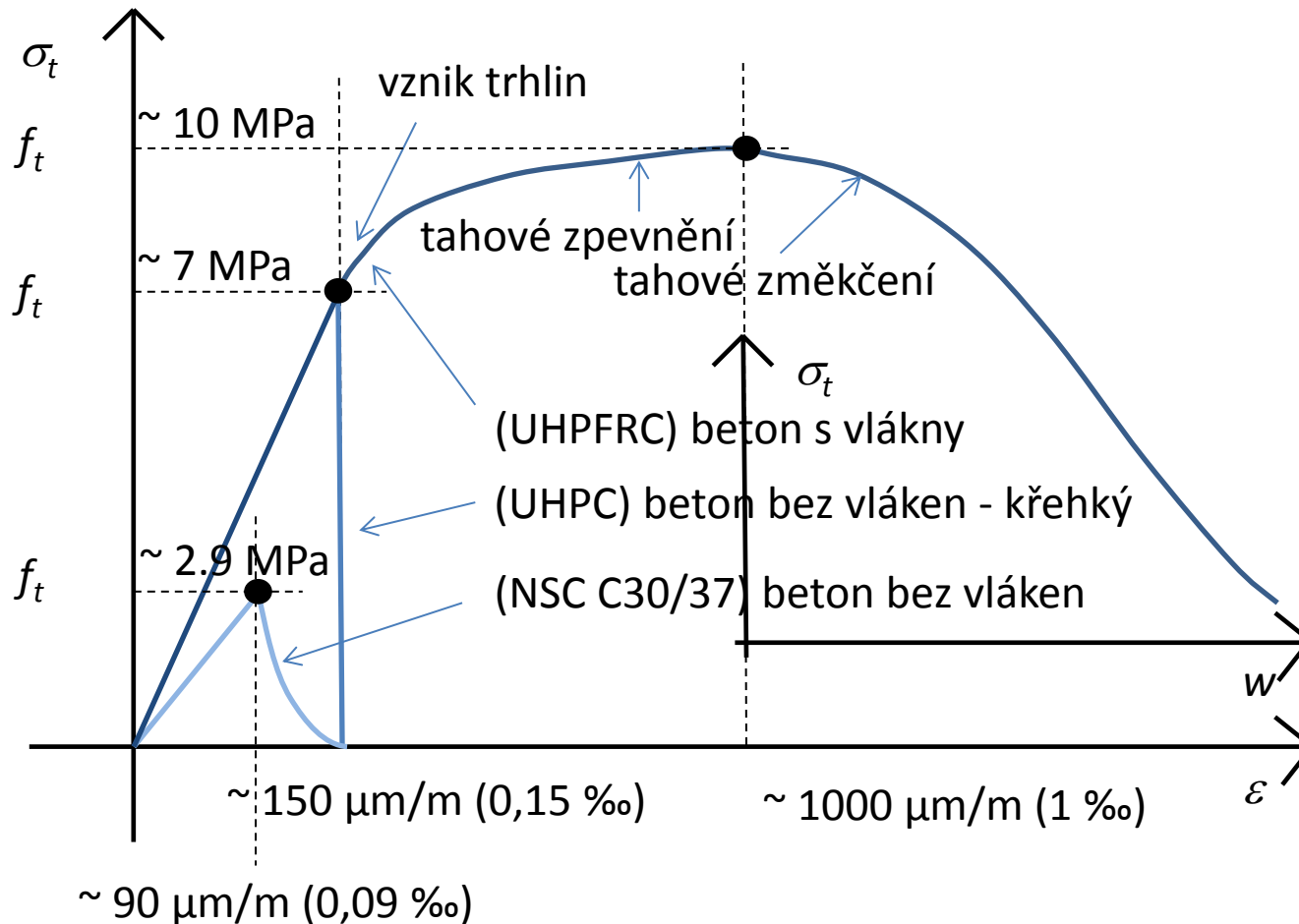
Obyčejný beton v jednoosém tlaku

Pracovní diagram vysokohodnotných cementových kompozitů v tlaku

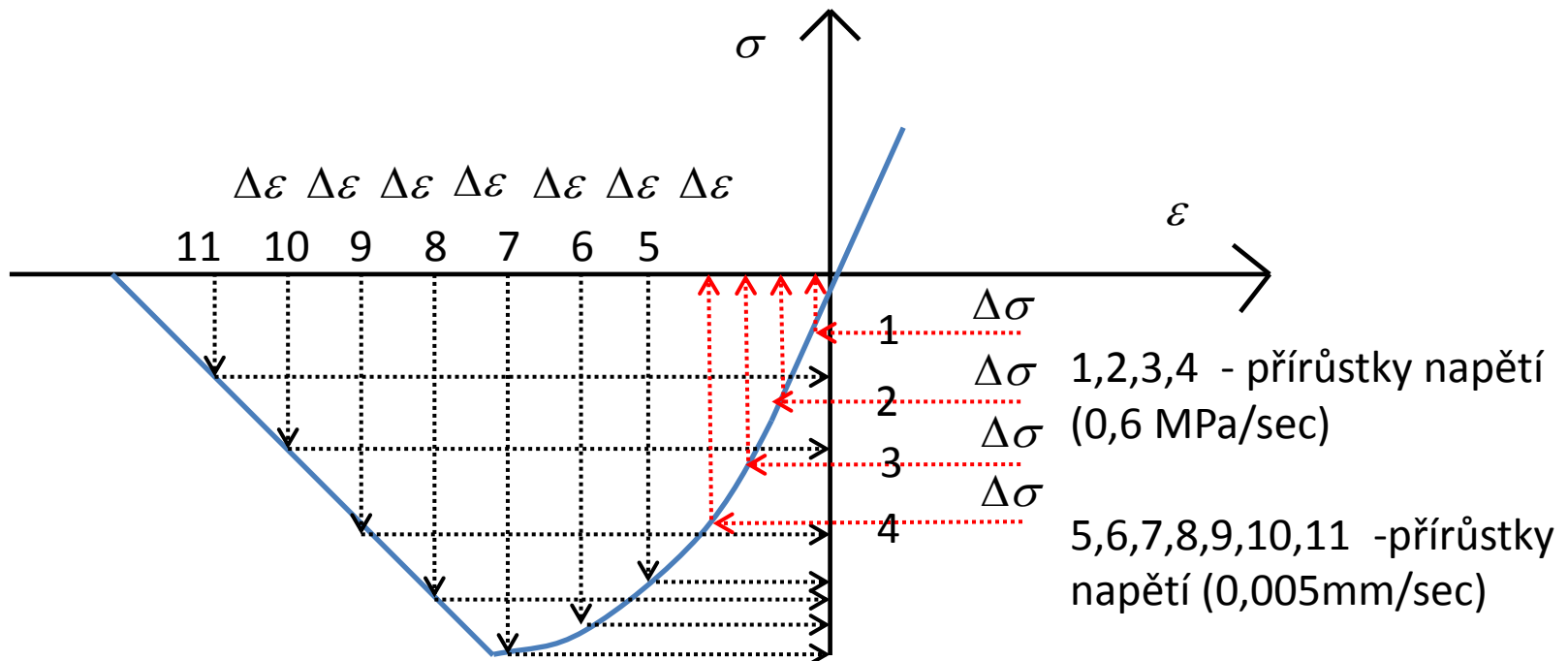

Pracovní diagram vysokohodnotných cementových kompozitů v tahu

Zatěžovací zkouška betonu v tlaku

- Řízení deformací vs. řízení silou
 - Konstantní přírůstek jednotky deformace (síly) v čase
 - Proměnný přírůstek síly (deformace) v čase

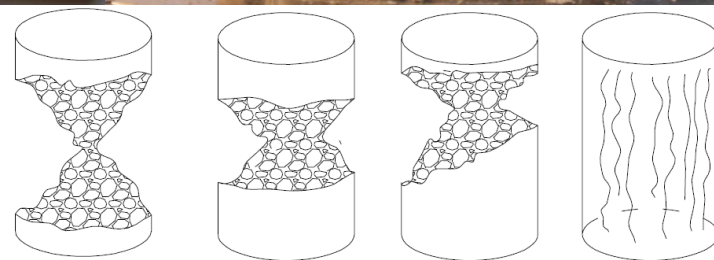

Zatěžovací zkouška betonu v tlaku

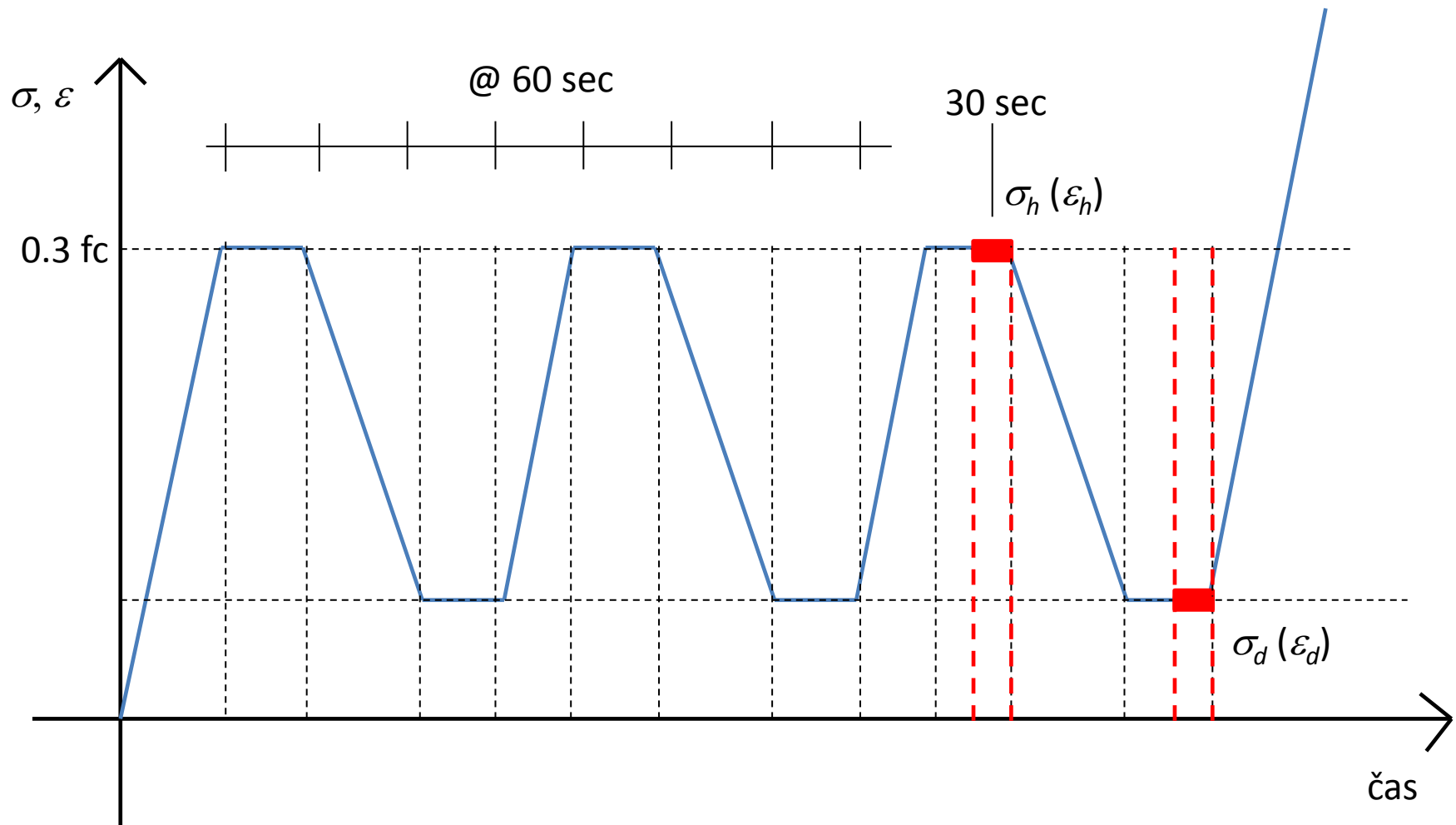

Extenzometry

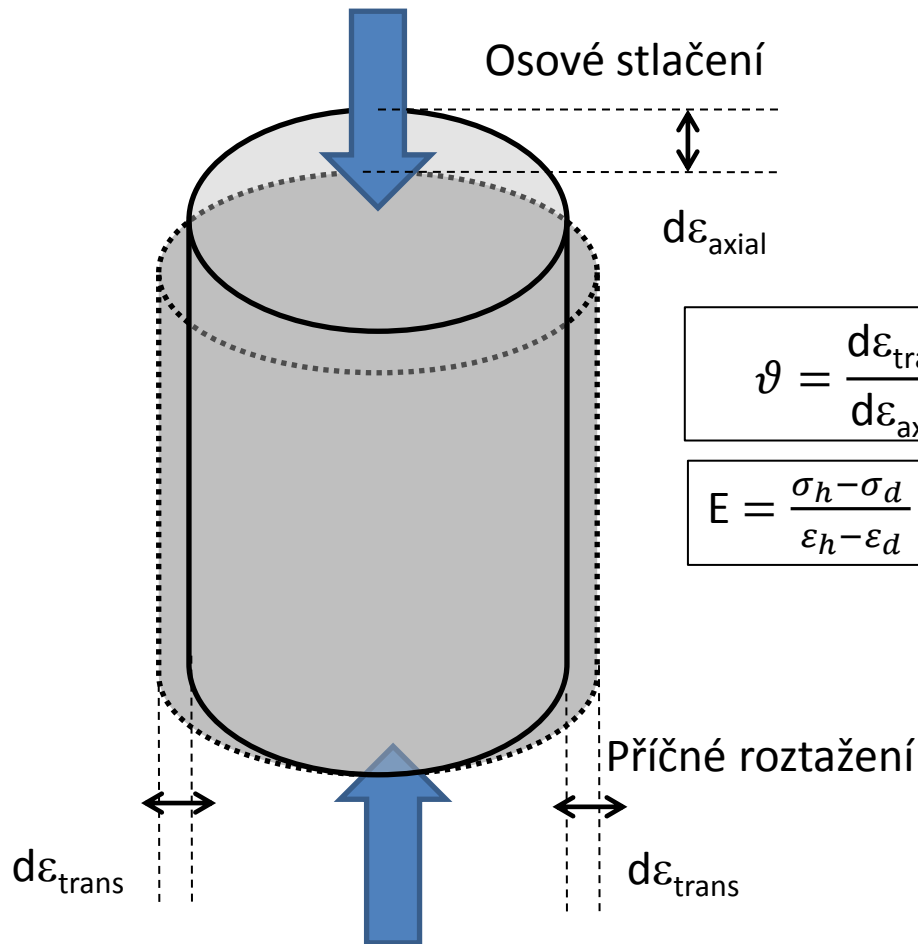
Vysokohodnotný
cementový kompozit

Modul pružnosti a Poissonův součinitel

Modul pružnosti a Poissonův součinitel (součinitel příčné roztažnosti)

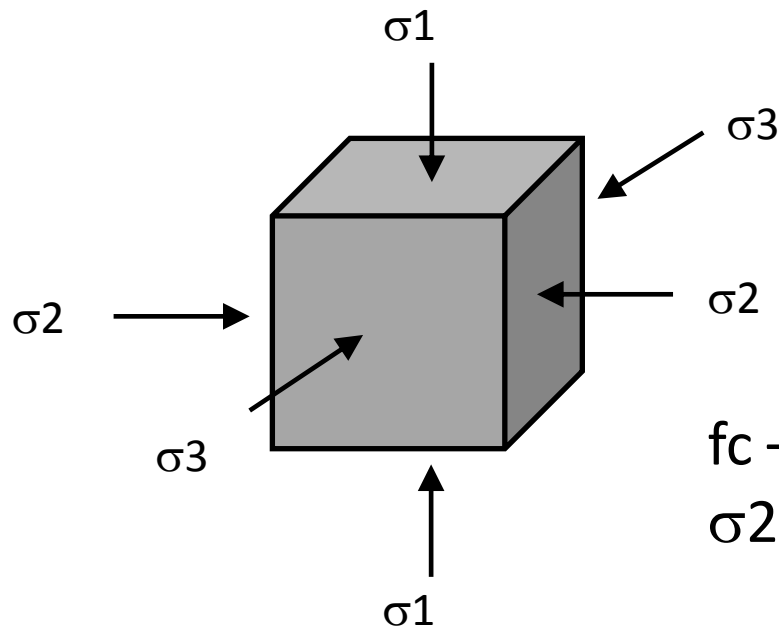
$$\nu = \frac{d\varepsilon_{trans}}{d\varepsilon_{axial}}$$

$$E = \frac{\sigma_h - \sigma_d}{\varepsilon_h - \varepsilon_d}$$

Materiál	ν [-]	E [GPa]
Korek	0,00	
Sklo	0,18	50-90
Beton	0,20	30-40
Ocel	0,30	210
Guma	0,50	0,1-0,01

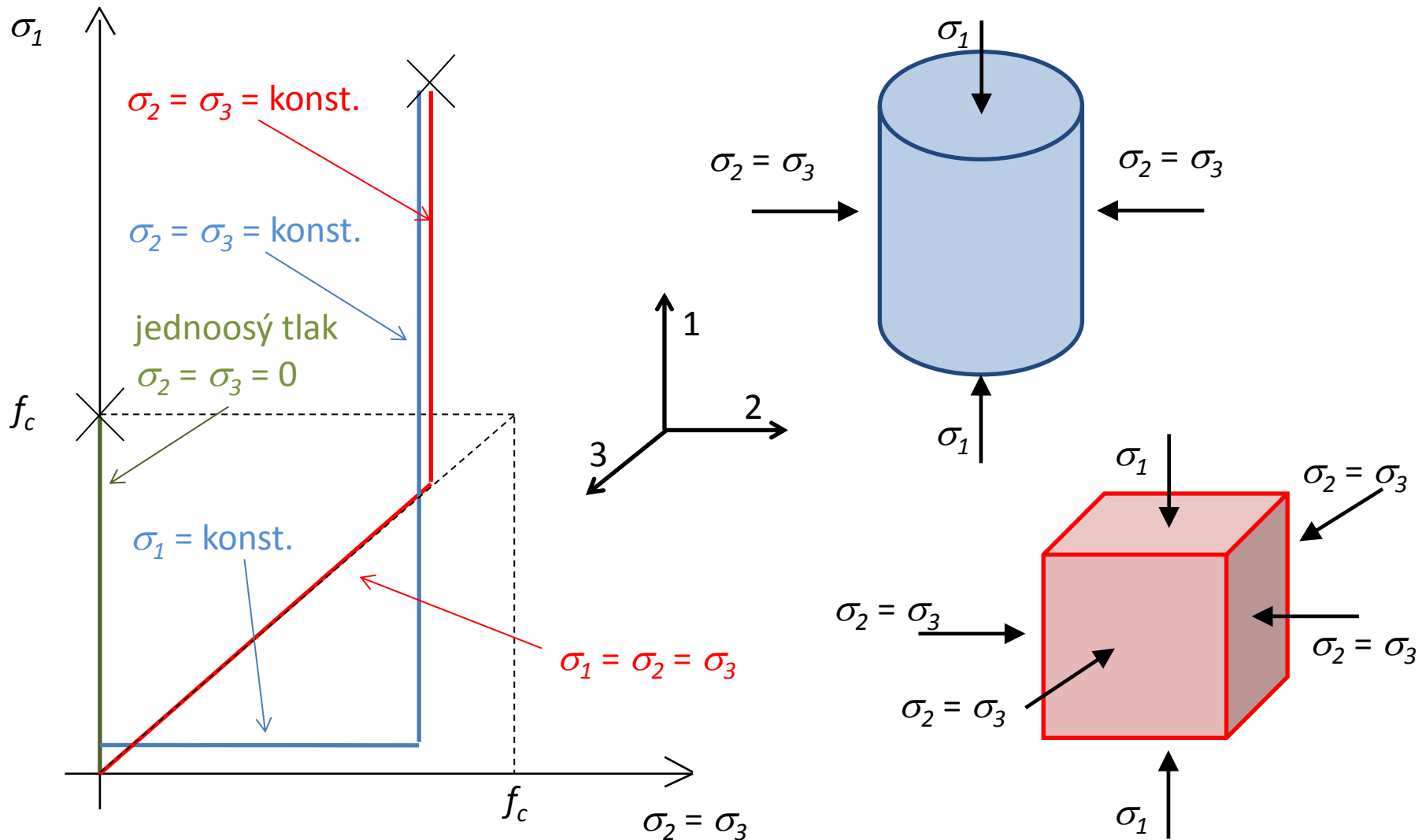
Víceosá napjatost

- Desky, skořepiny, masivní stěnové konstrukce
- V nosnících namáhaných smykem a ohybem vzniká dvojosý stav napjatosti

f_c – pevnost v jednoosém tlaku
 σ_2, σ_3 – boční tlak $\neq 0$

Víceosá (trojosá) napjatost

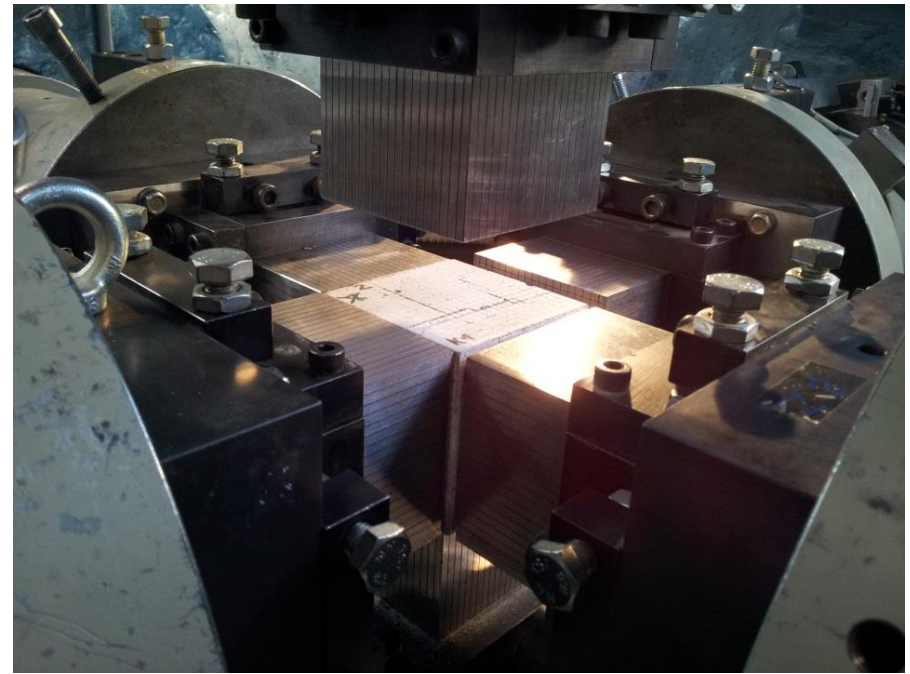
Víceosá napjatost-aktivní boční tlak

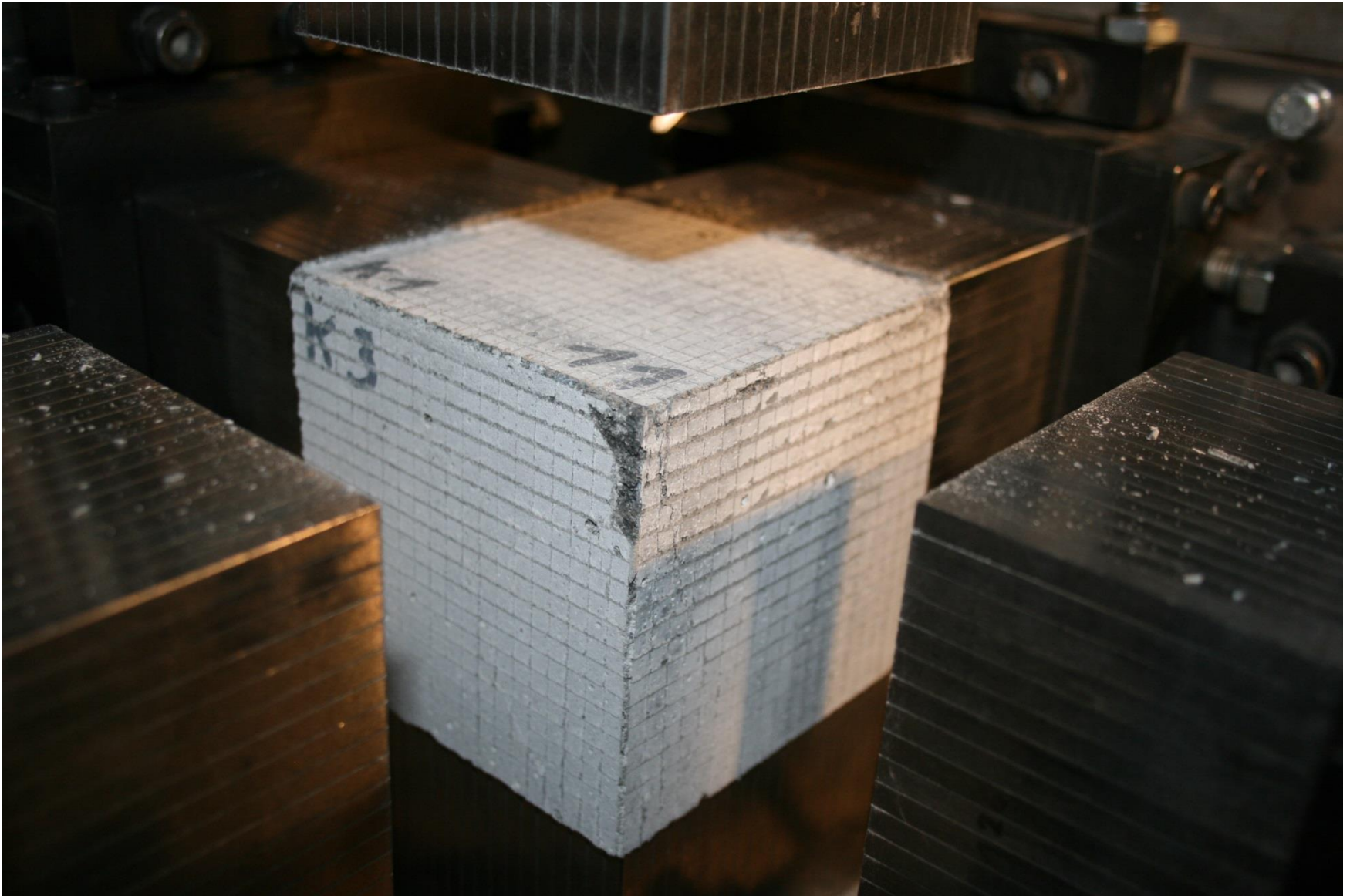
- Fakulta stavební, ČVUT v Praze

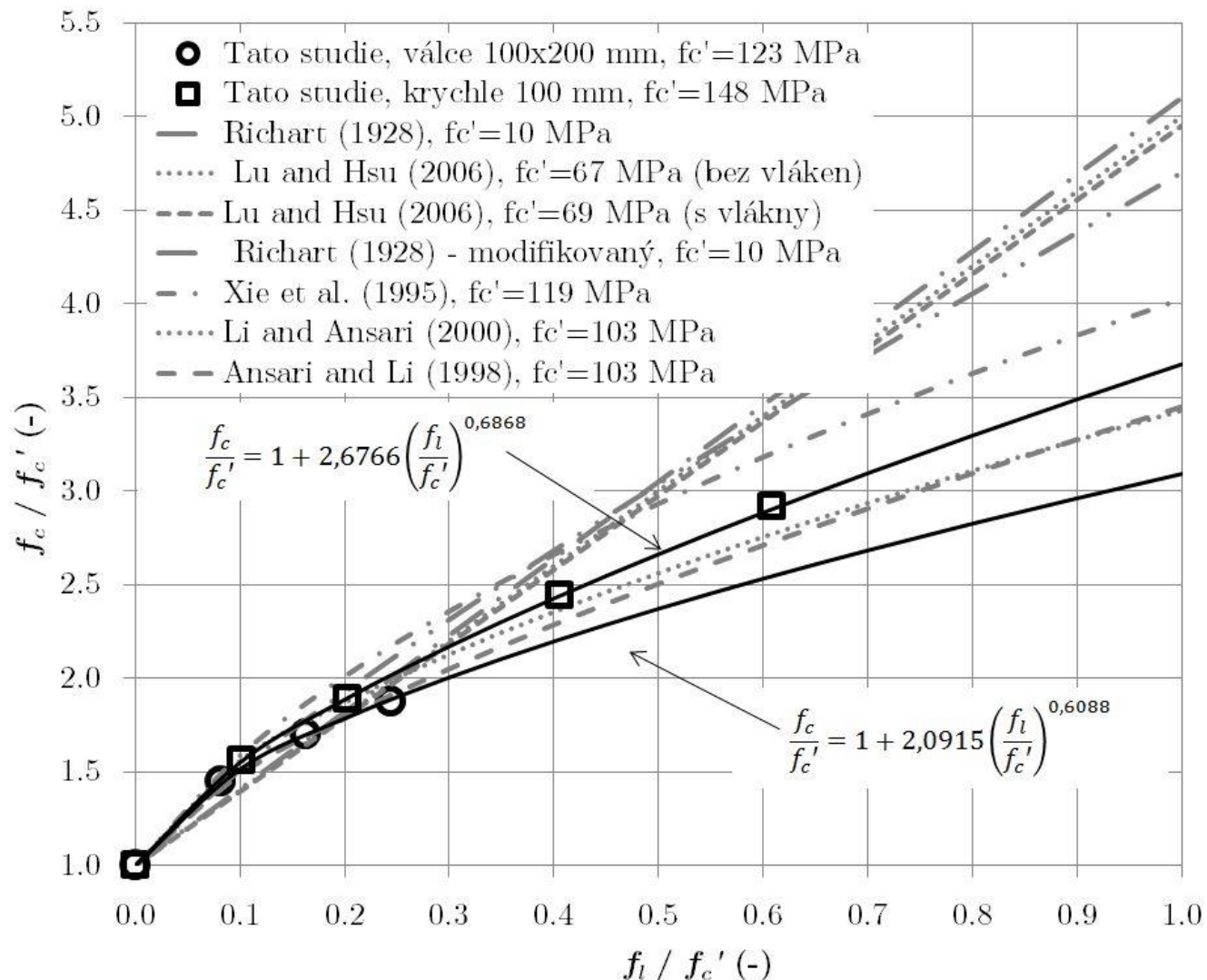
Víceosá napjatost-aktivní boční tlak

- Otto-Mohr Laboratorium, TU Dresden

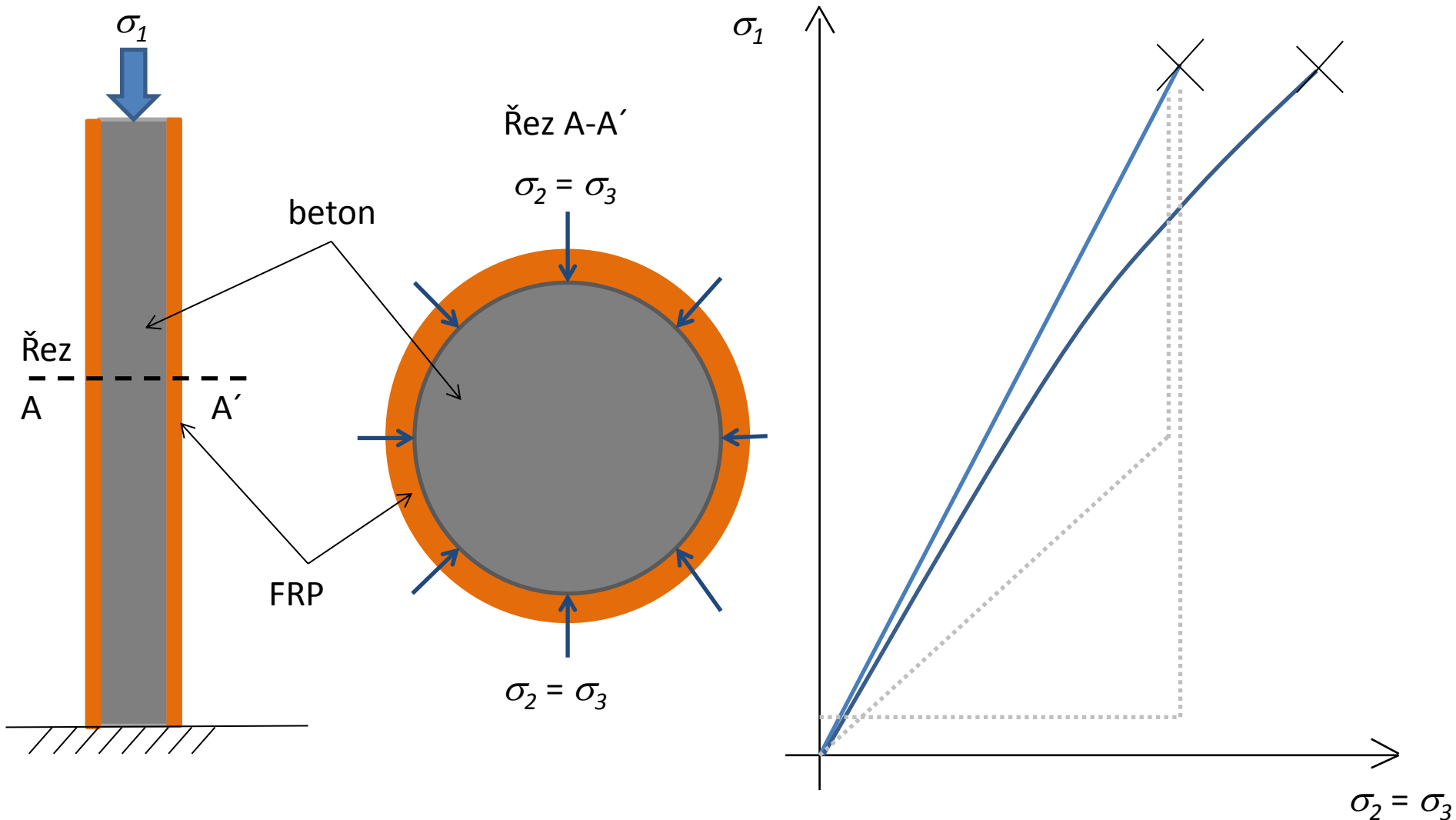

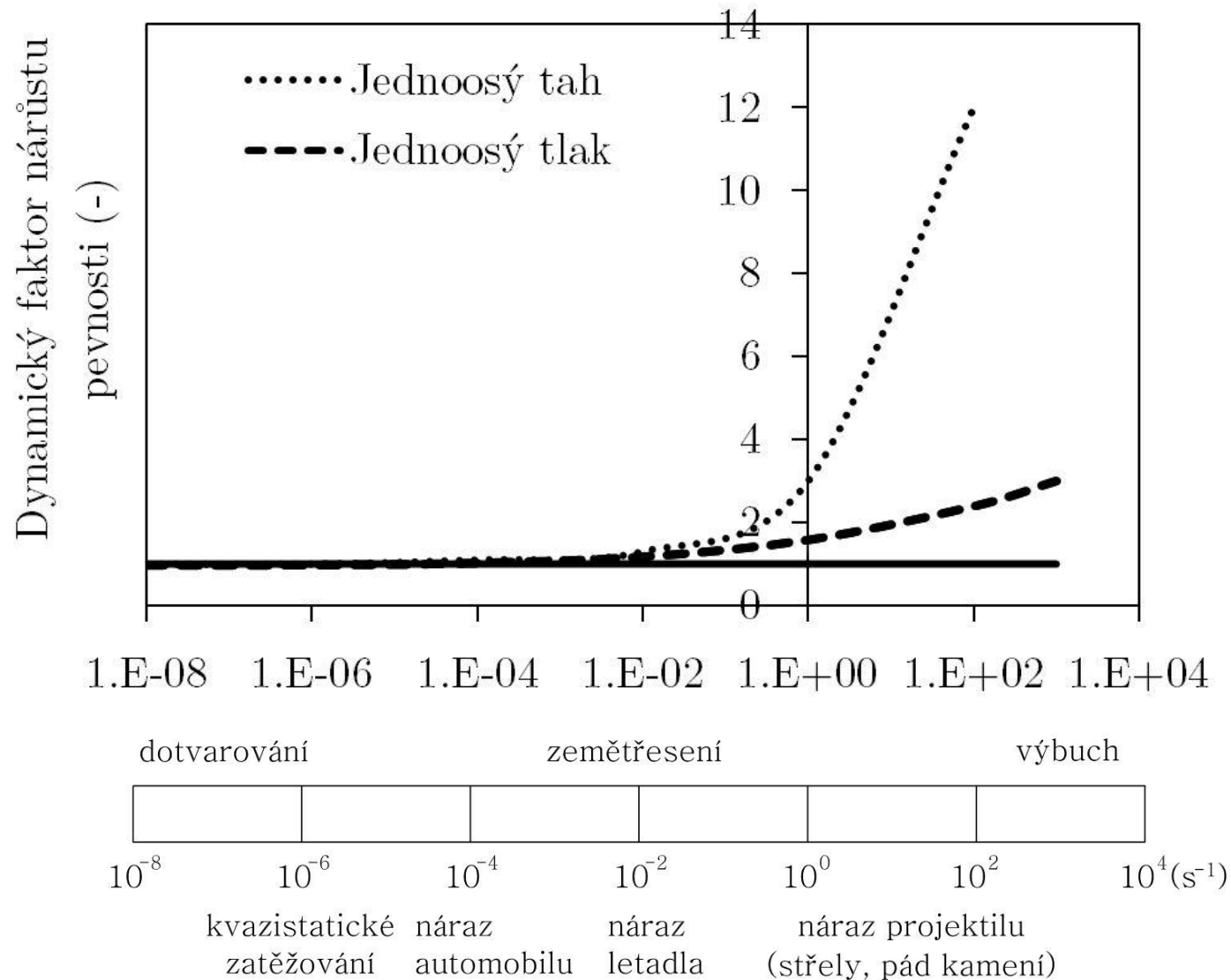
Pevnost betonu ve triaxiálním tlaku

Víceosá napjatost – pasivní boční tlak

Dynamický faktor nárůstu pevnosti (DIF)

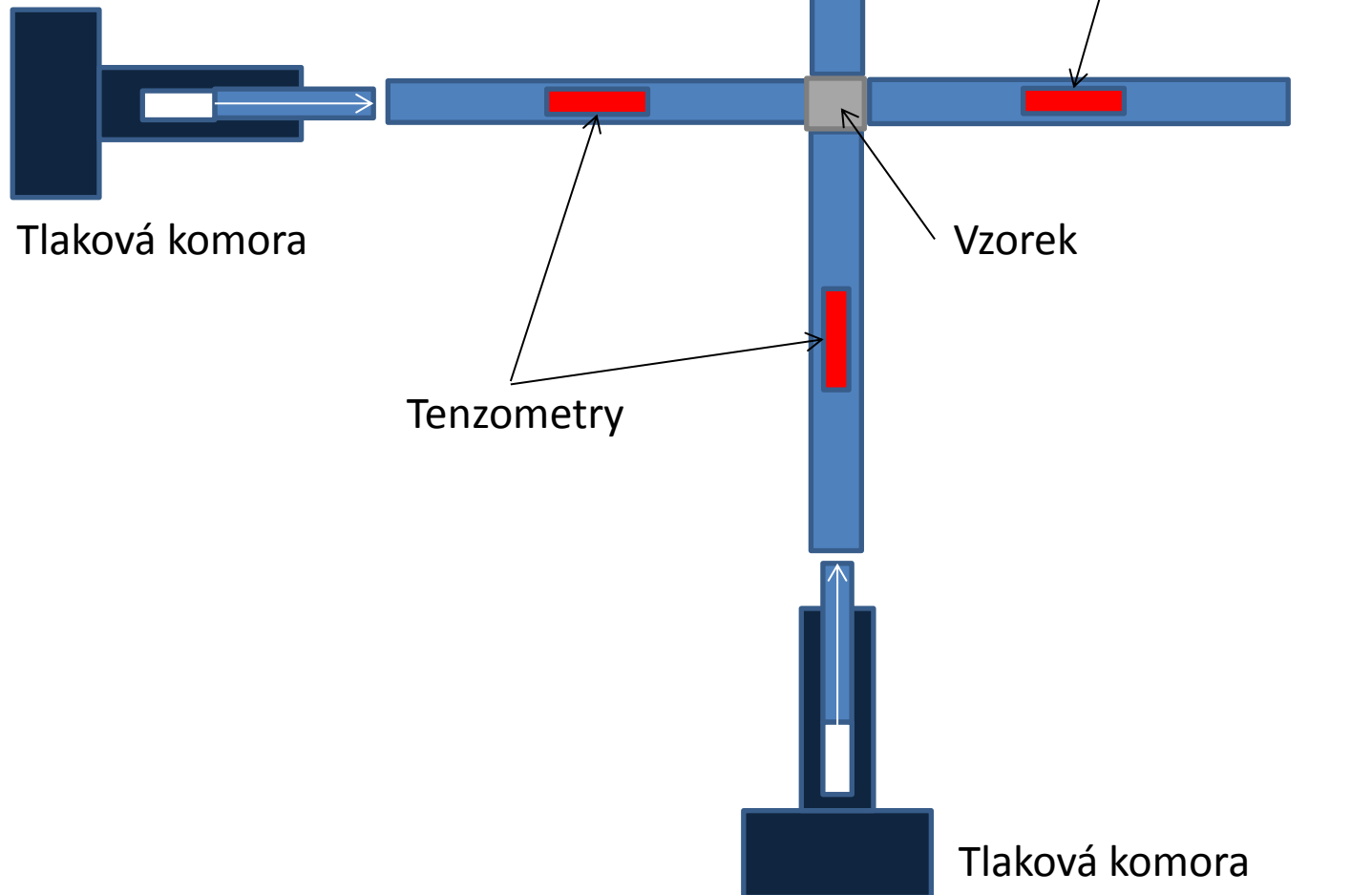

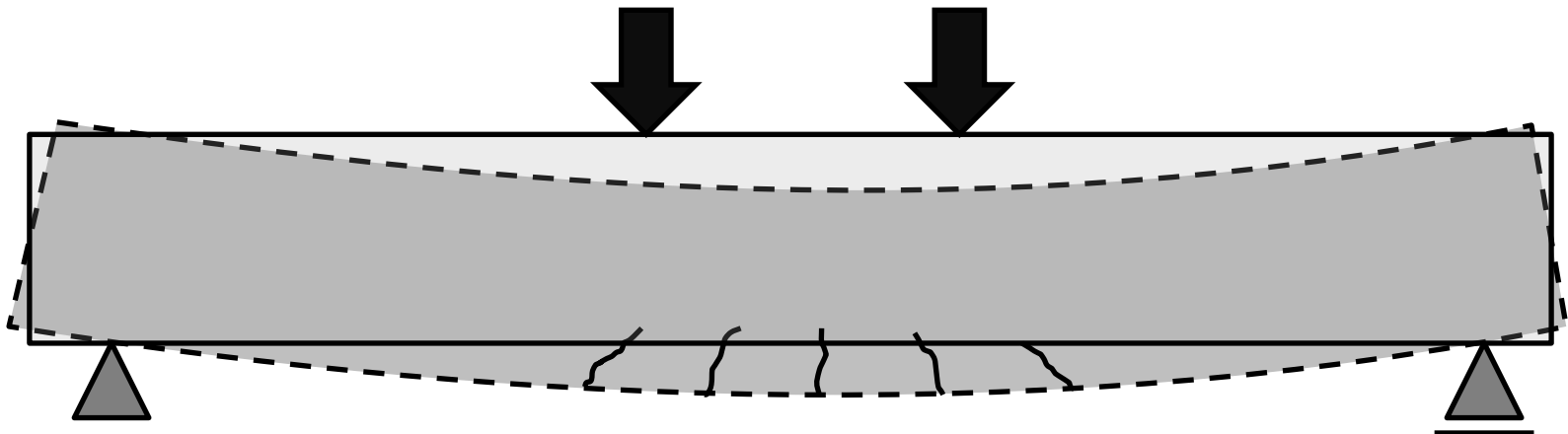
DIF + víceosá napjatost

Split-Hopkinson Pressure bar (SHPB)

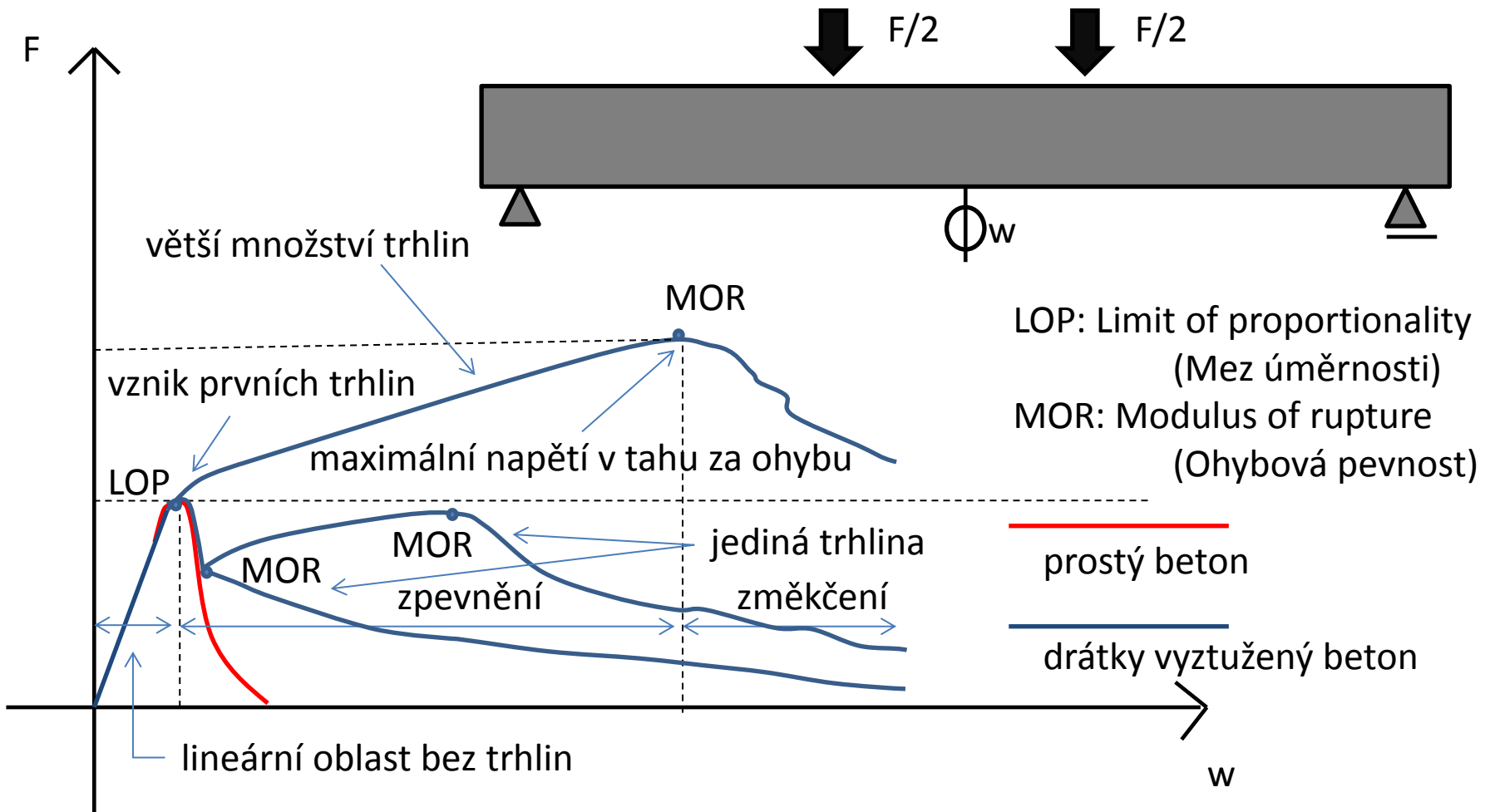
Uni-axial / Bi-axial / Tri-axial

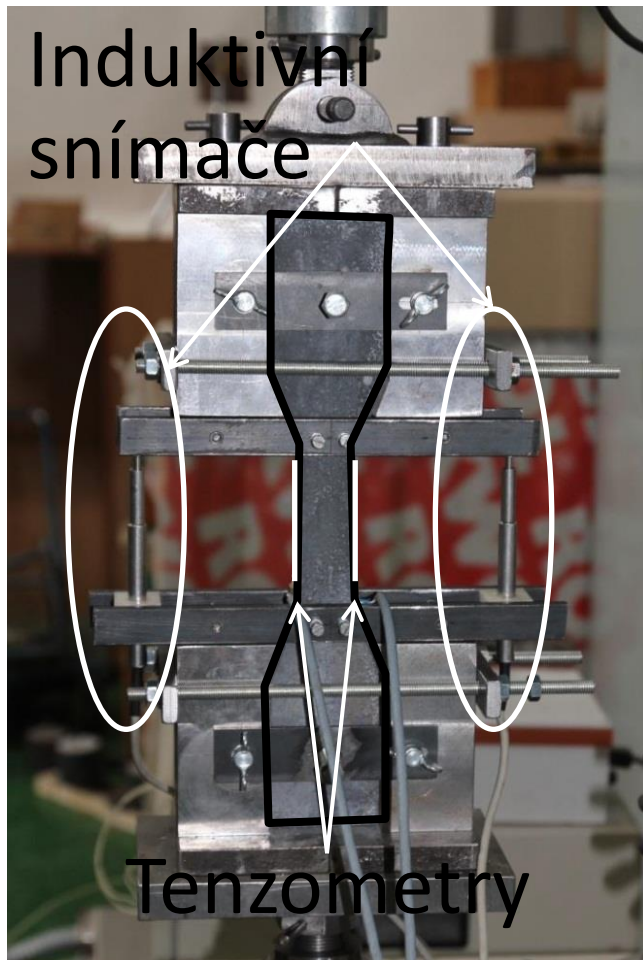
Ohyb

Prostý a drátky vyztužený beton v ohybu

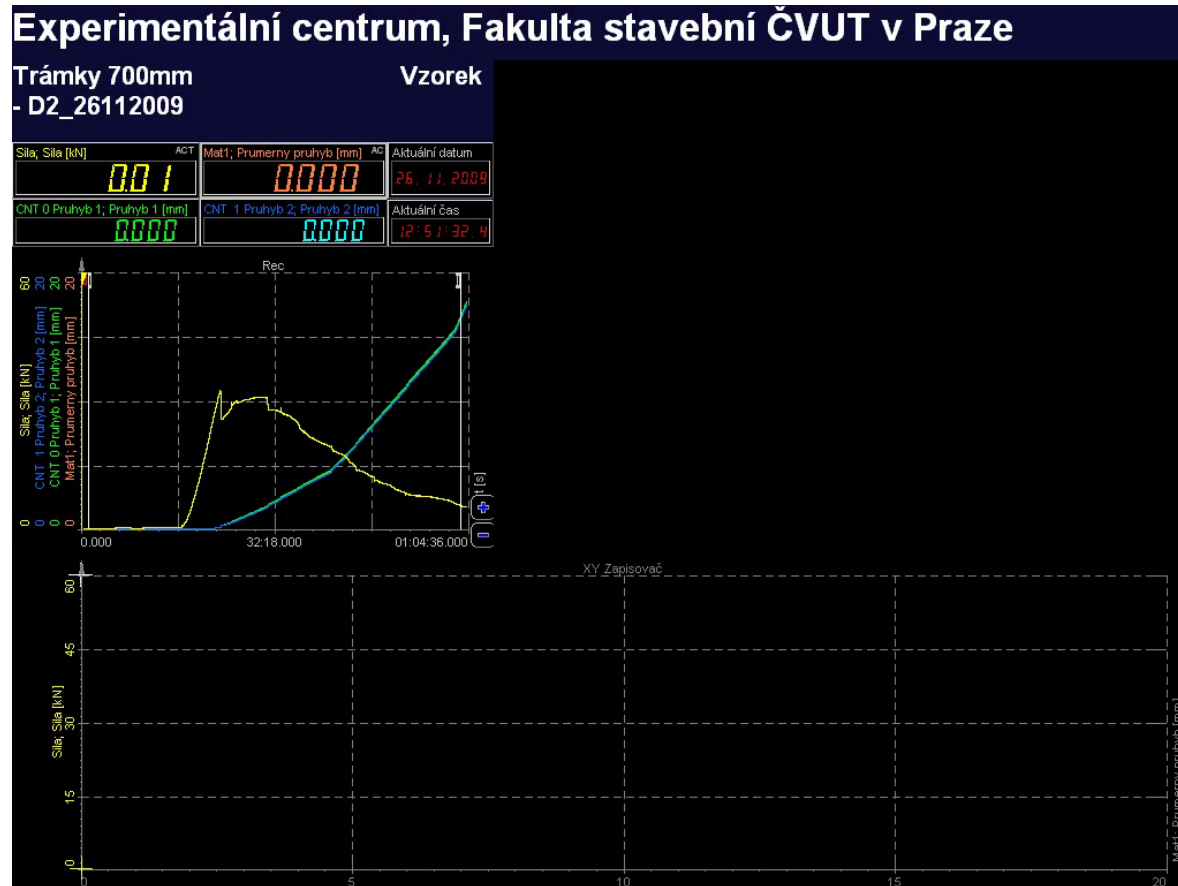

Zatěžovací zkouška betonu v tahu a v tahu za ohybu

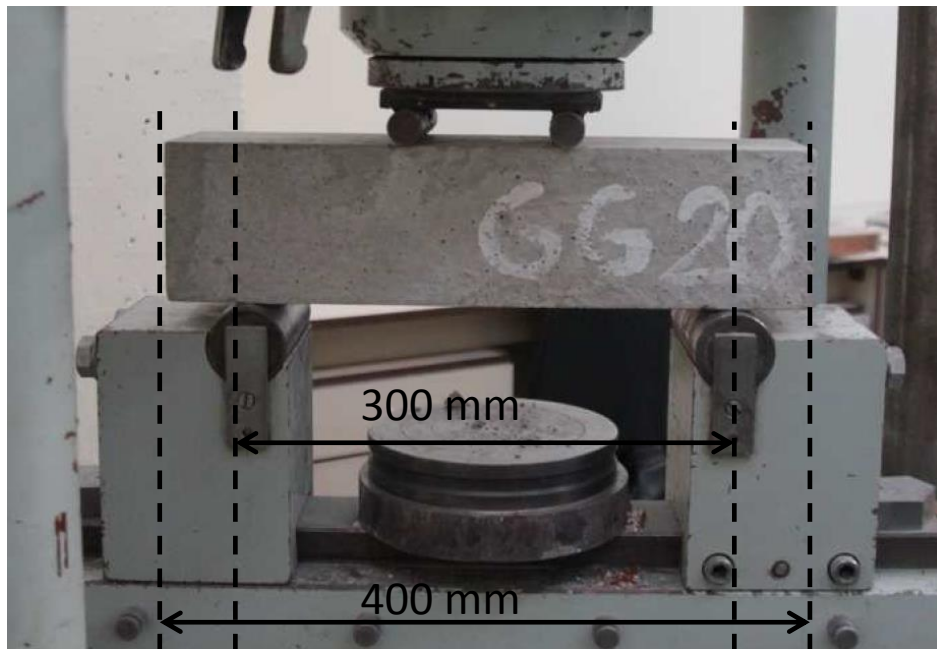

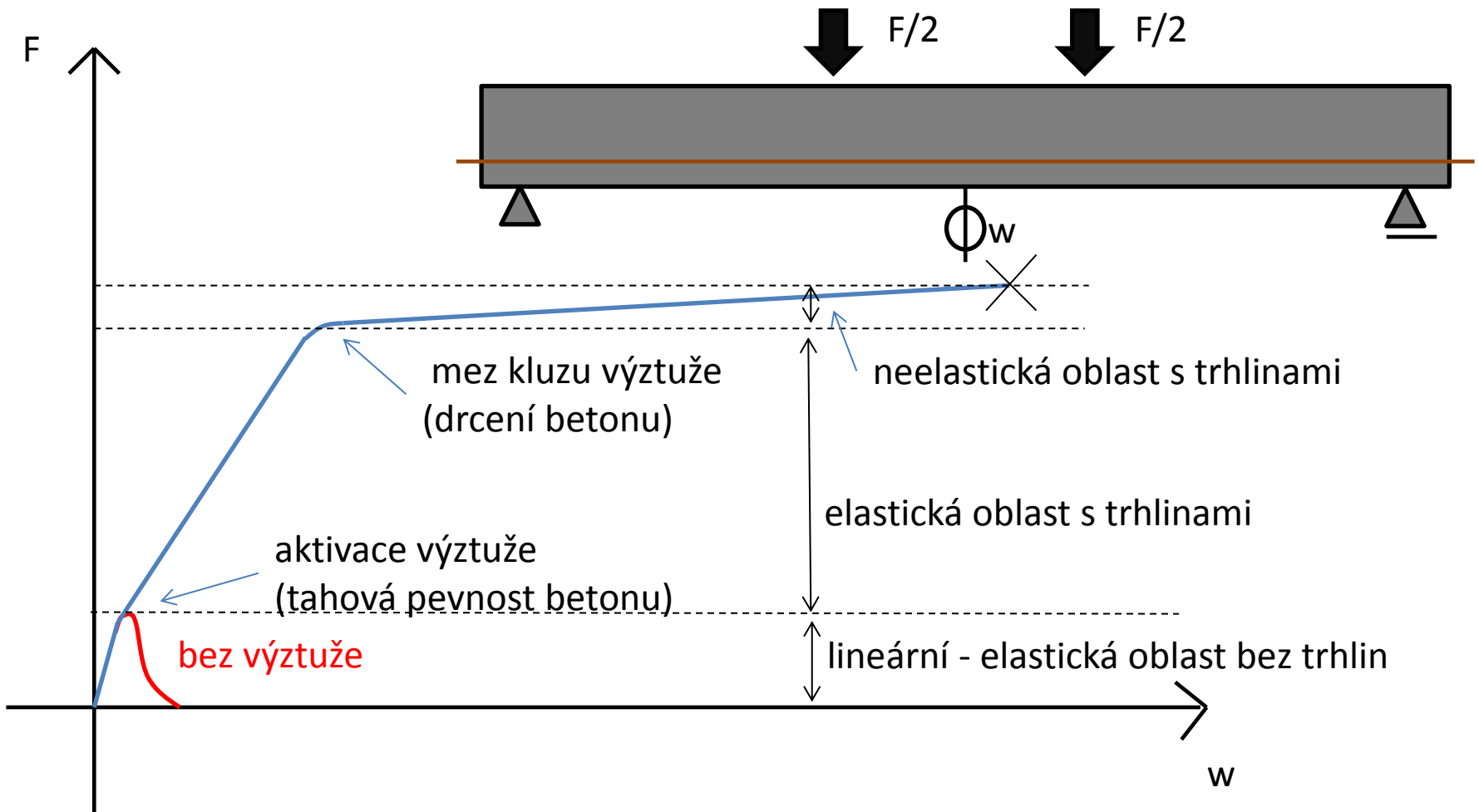
Čtyřbodový ohyb drátkobetonu

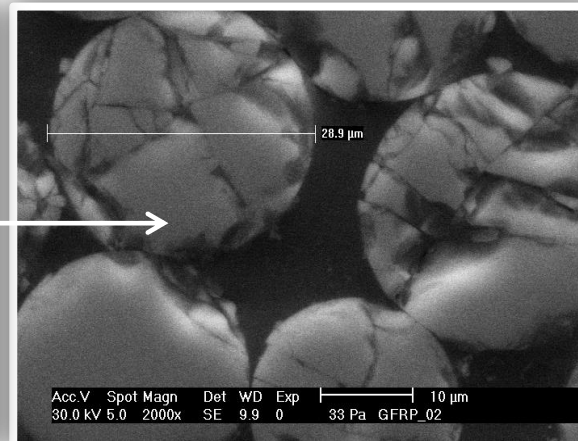
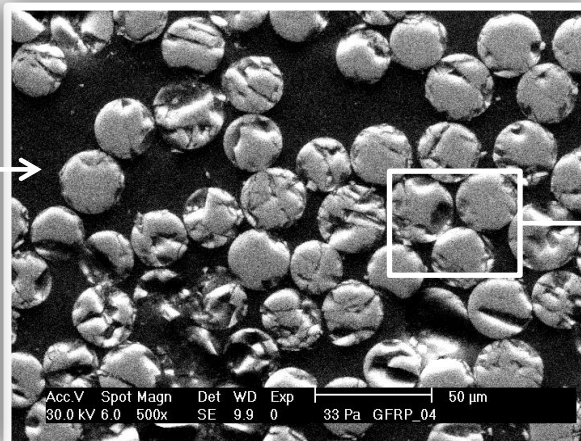
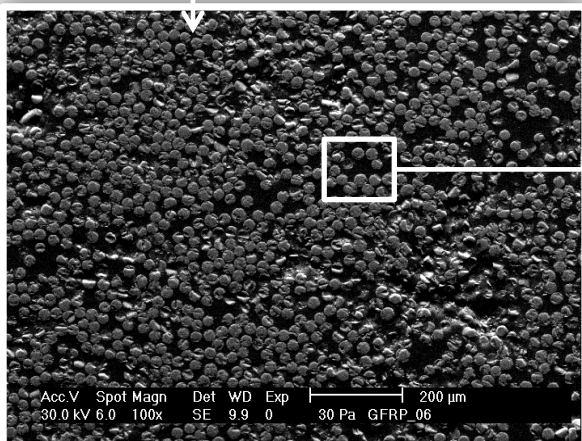
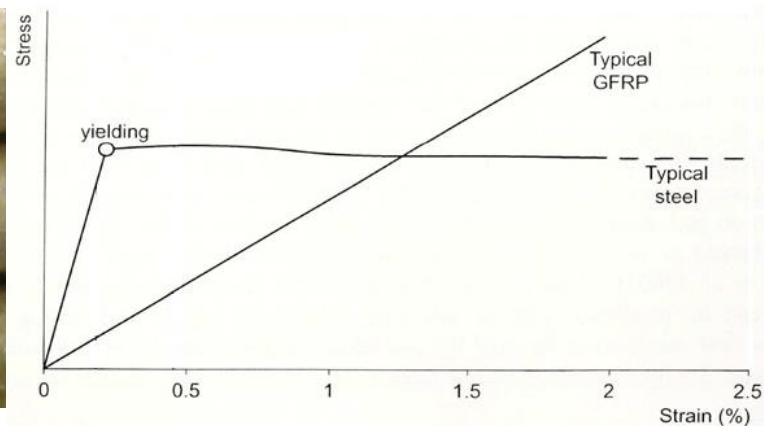
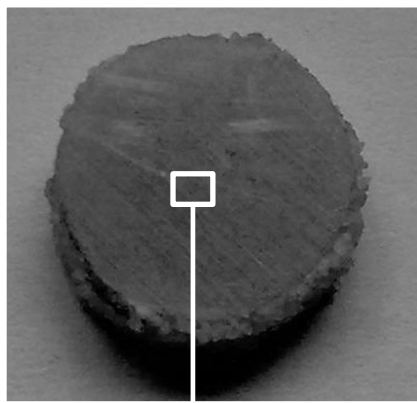
Prostý a drátky vyztužený beton v ohybu

Čtyřbodový ohyb betonového nosníku s ocelovou výztuží

Vlákný vyztužené polymery – FRP (Fibre Reinforced Polymers)

Vláknny vyztužené polymery

+

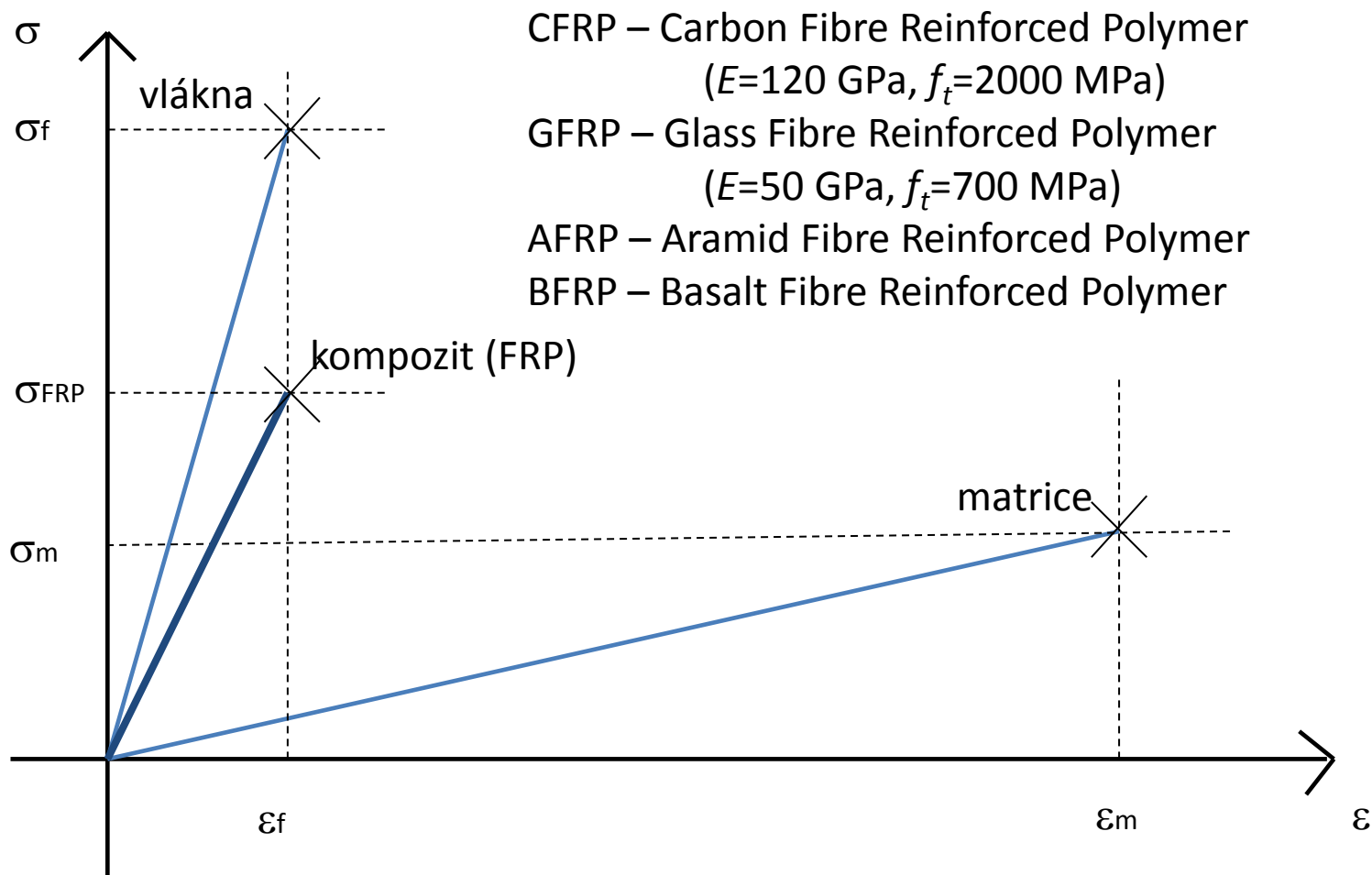
Nízká hmotnost
Vysoká pevnost
Trvanlivost

-

Vysoká pořizovací cena
Nízký modul pružnosti
Křehkost
Ohýbatelnost

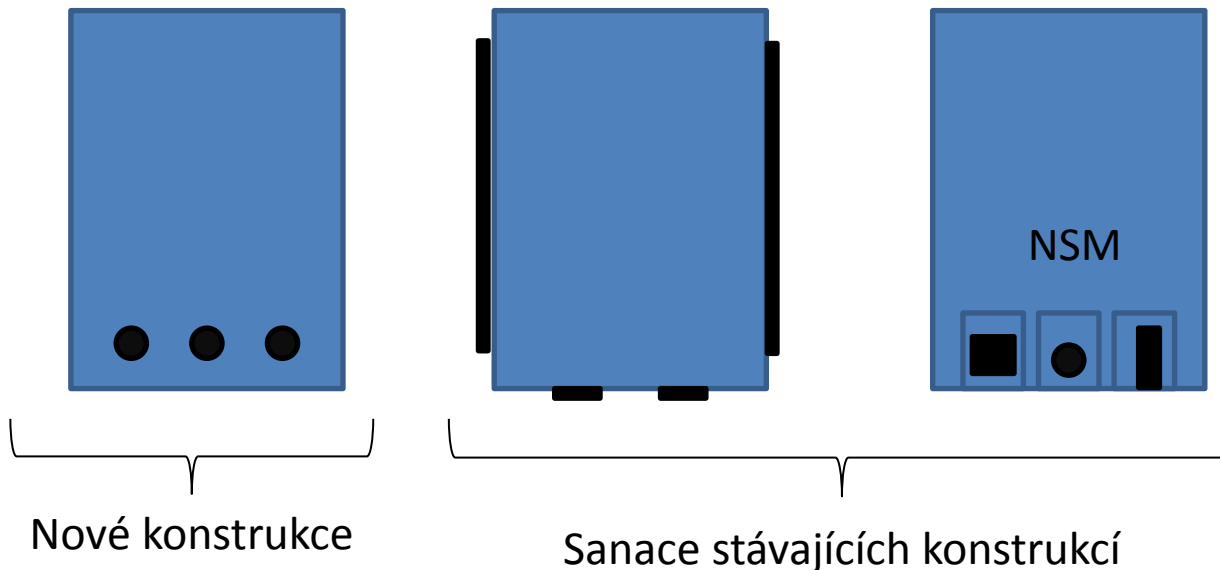

Pracovní diagram FRP

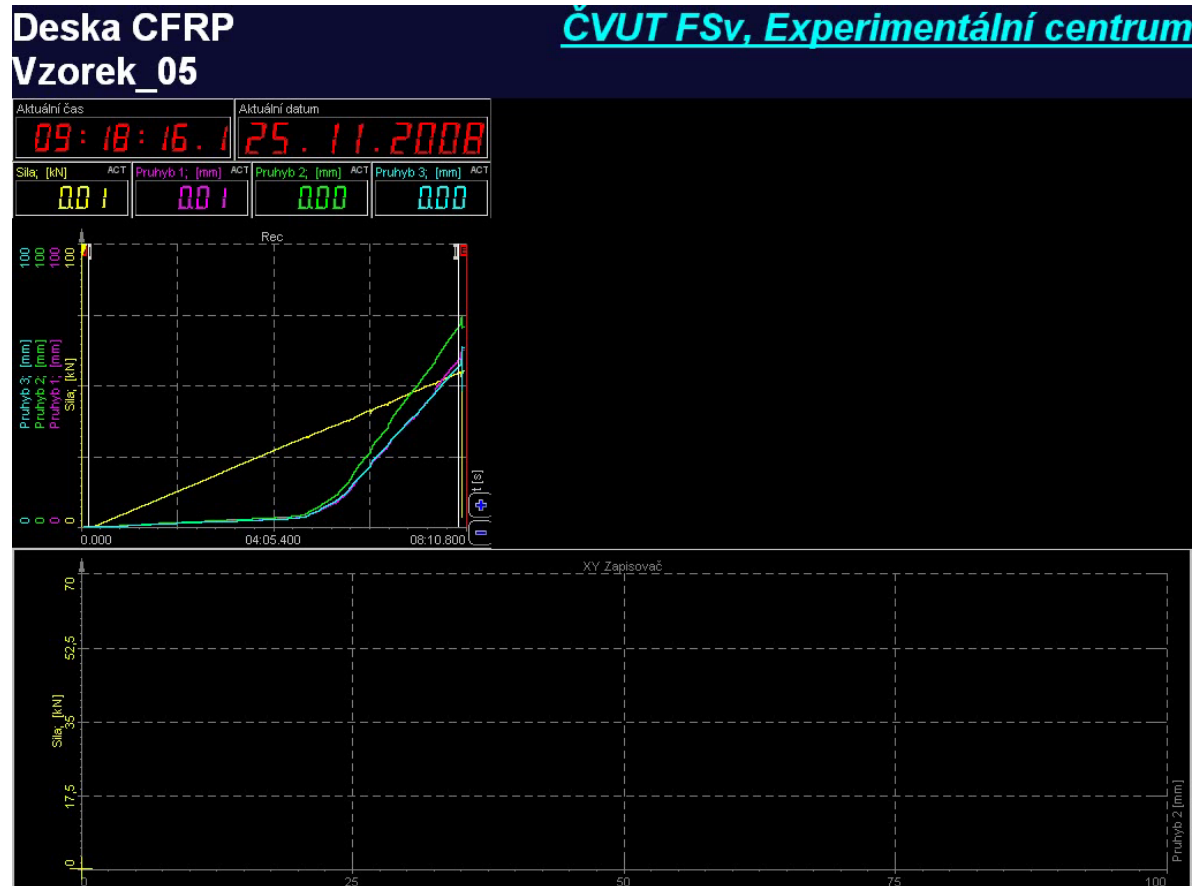
Vlákný vyztužené polymery

- Vnitřní výztuž
- Vnější lamely – ohyb, smyk, obalování sloupů, předpínané lamely
- Výztuž jdoucí v blízkosti povrchu, NSM (Near Surface Mounted)

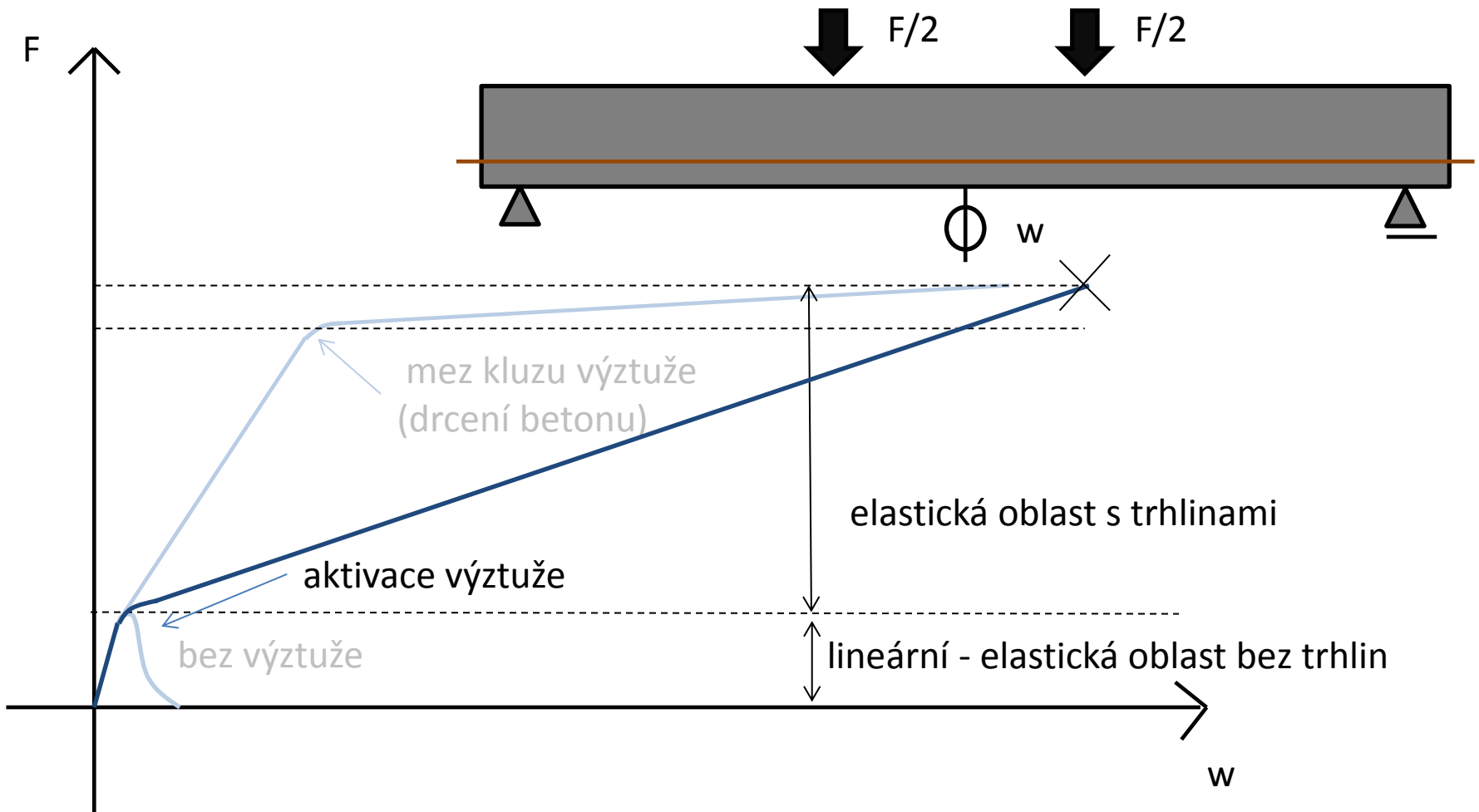

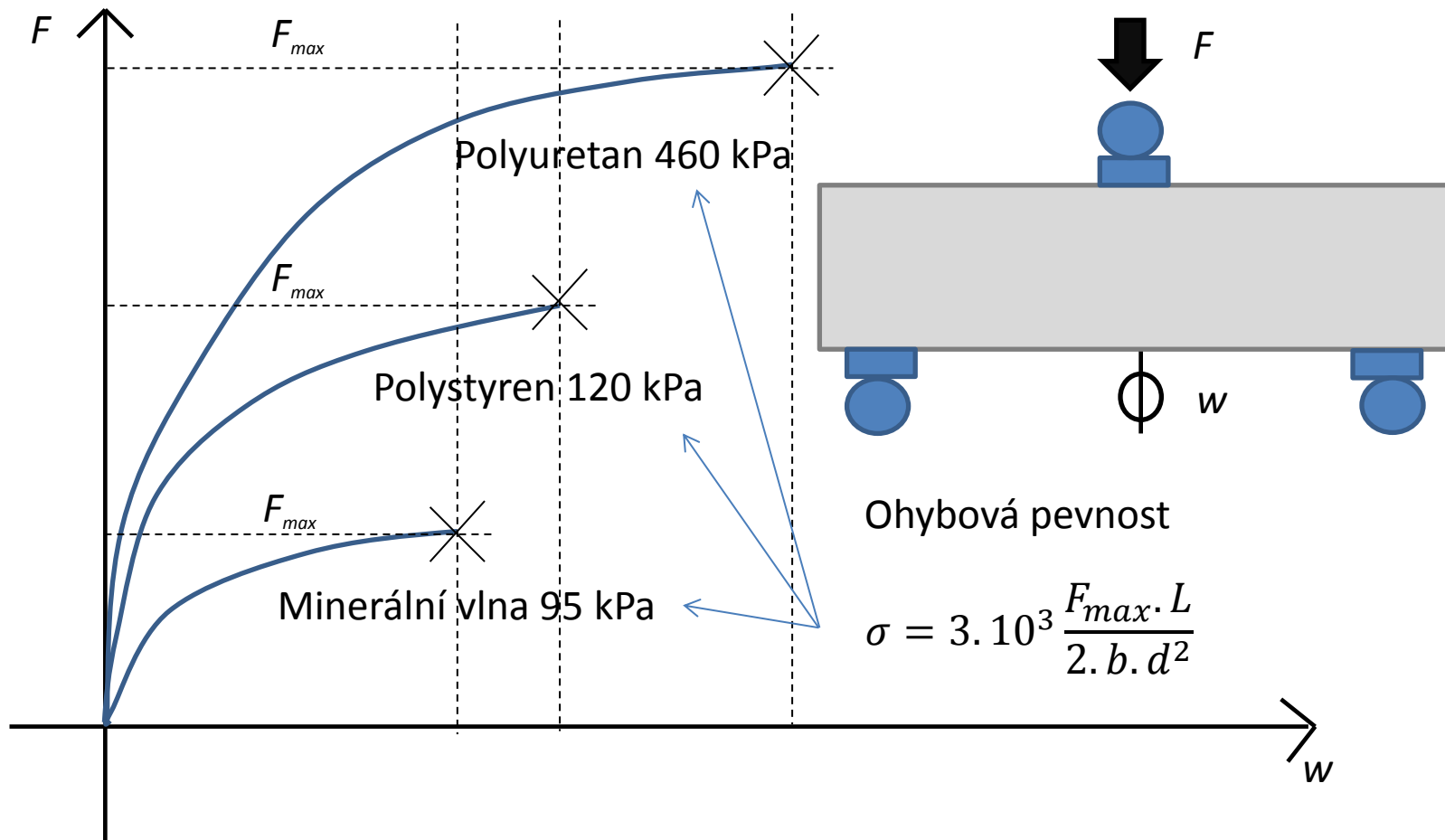
Čtyřbodový ohyb betonového nosníku s FRP výztuží

Čtyřbodový ohyb betonového nosníku s FRP výztuží

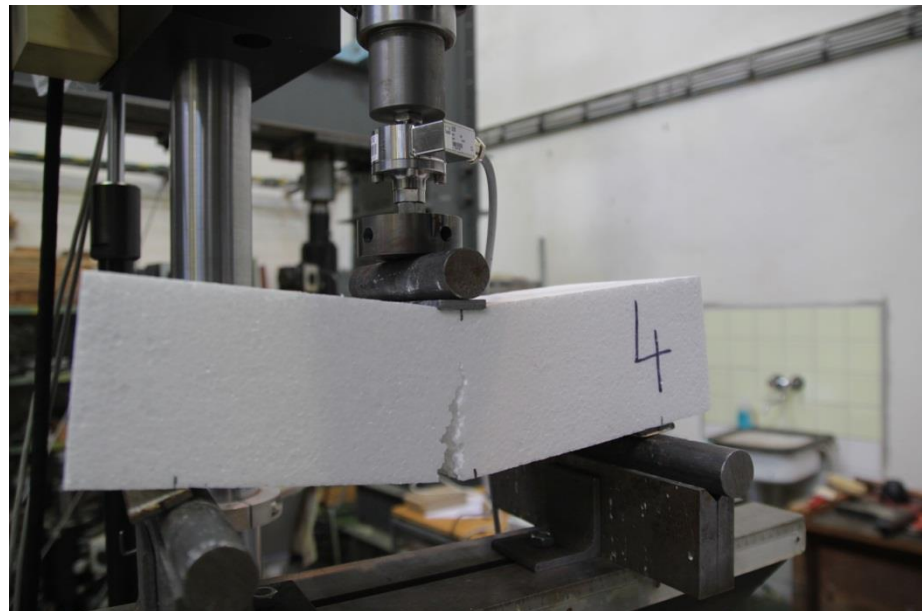
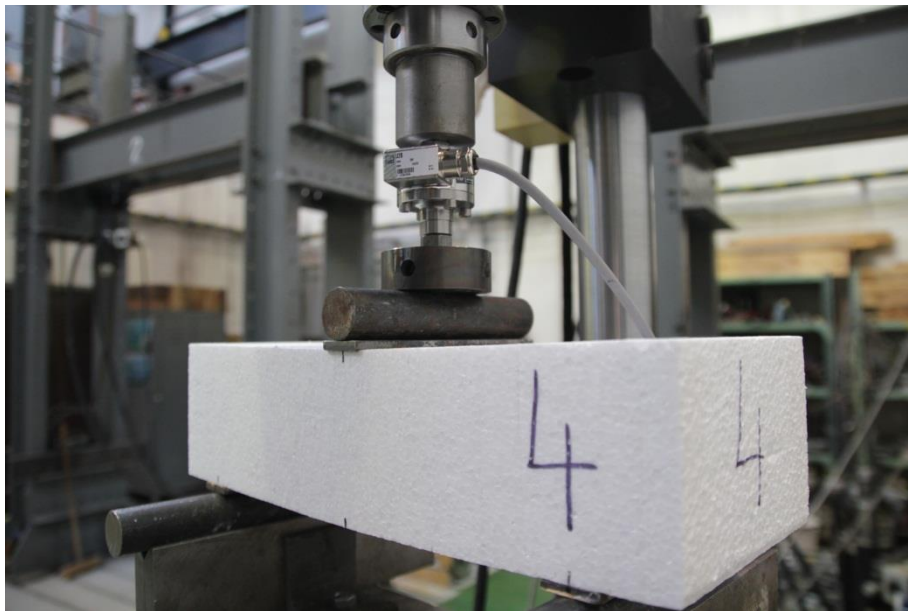

Tepelně izolační výrobky v ohybu

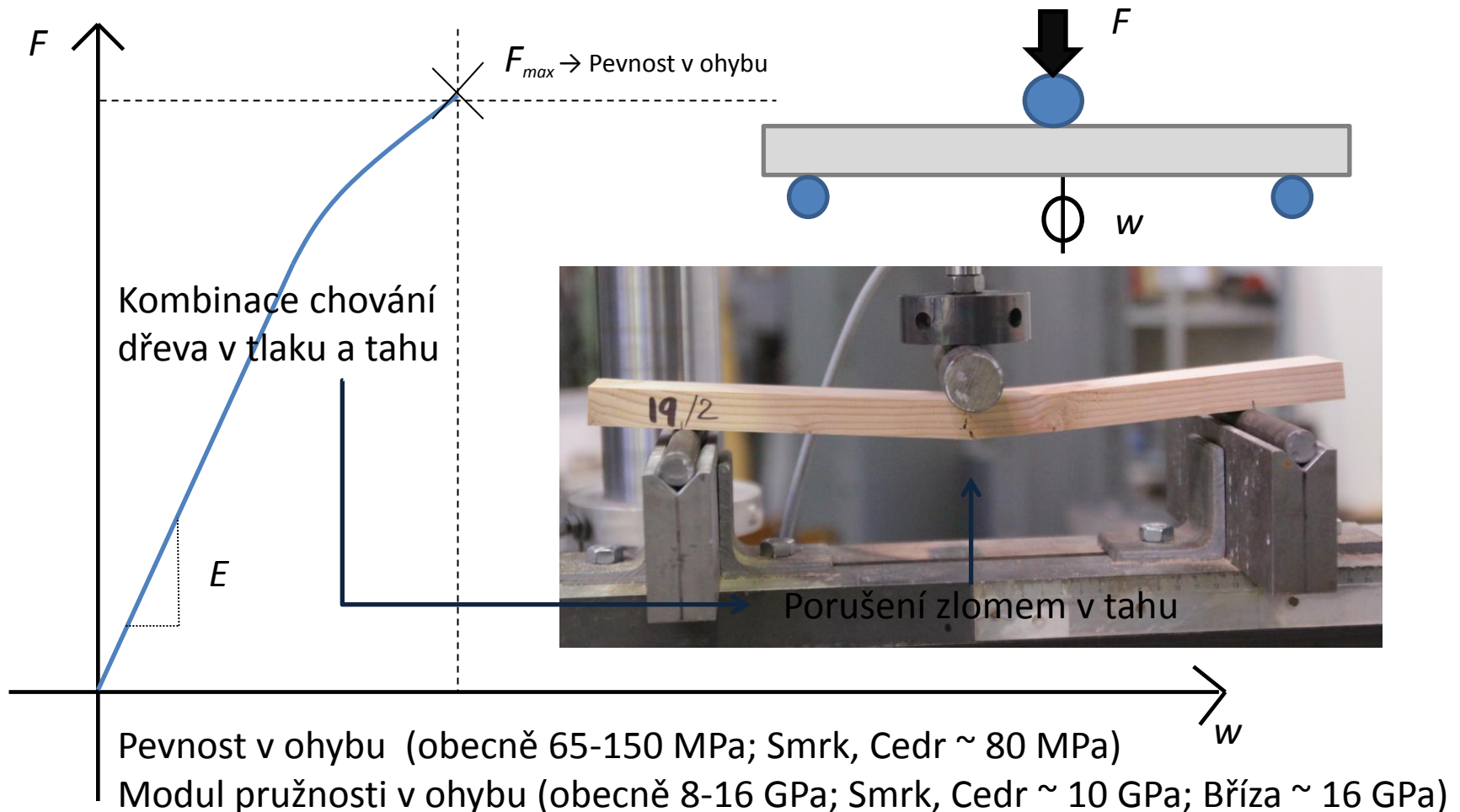

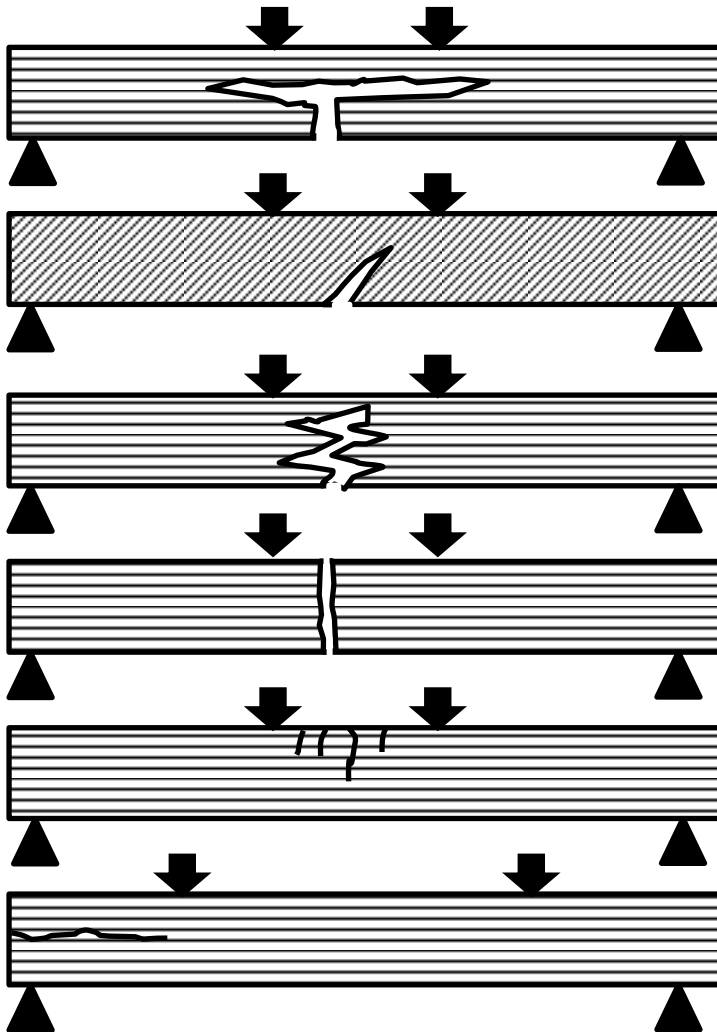
Tepelně izolační výrobky v ohybu

Pracovní diagram dřeva v ohybu

Poruchy dřevěných konstrukcí v ohybu

Vzniklá trhлина se šíří po neutrální ose

Při odklonu vláken dojde ke vzniku trhliny ve směru rovnoběžném se směrem vláken

Vláknitý lom

Křehký lom

Tlakové porušení

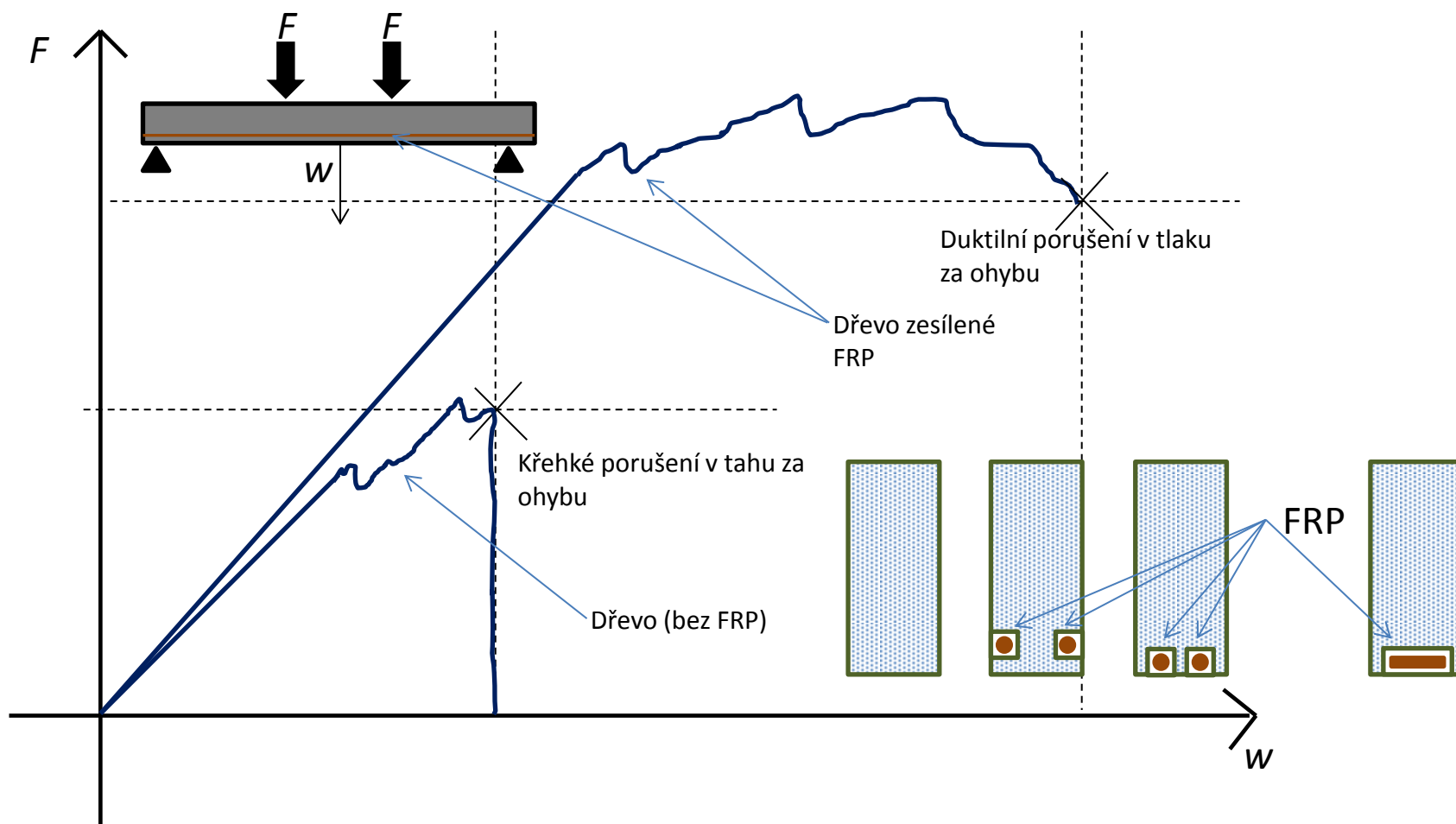
Smykové porušení

Zatěžovací zkouška dřevěného trámu

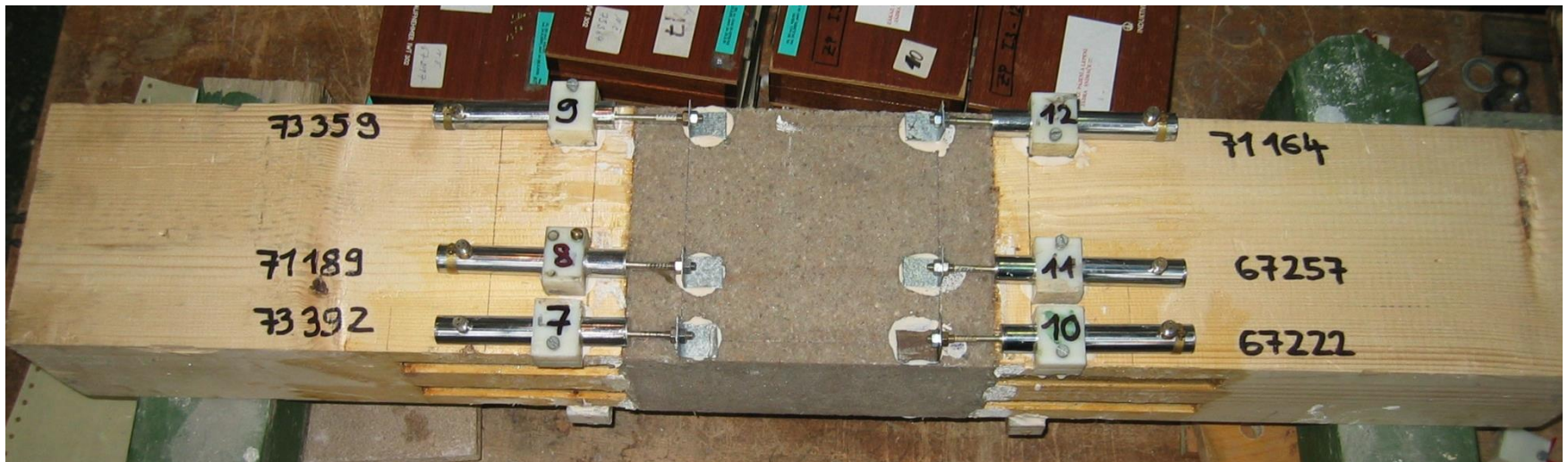

Zesilování dřeva pomocí FRP

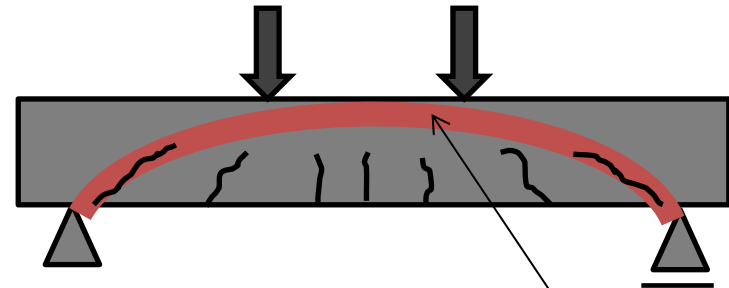
Sanace dřevěných konstrukcí

- Zesilování dřevěných konstrukcí pomocí FRP lamel
- Náhrada části konstrukce

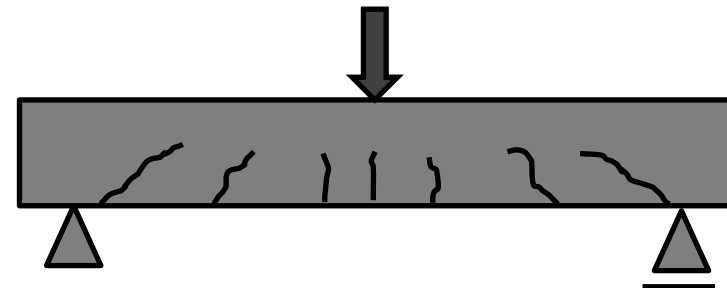
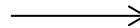
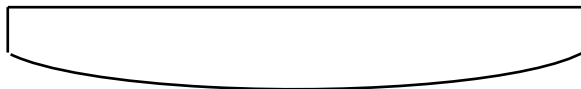
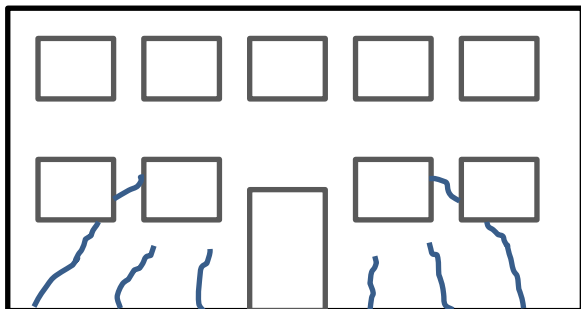

Statické trhliny

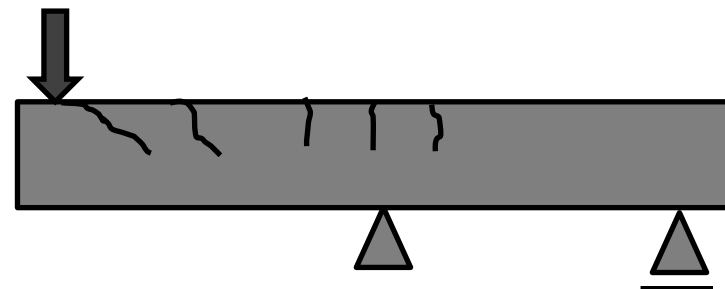
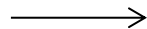
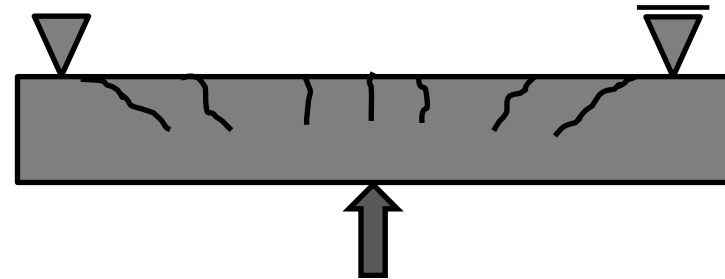
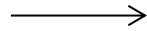
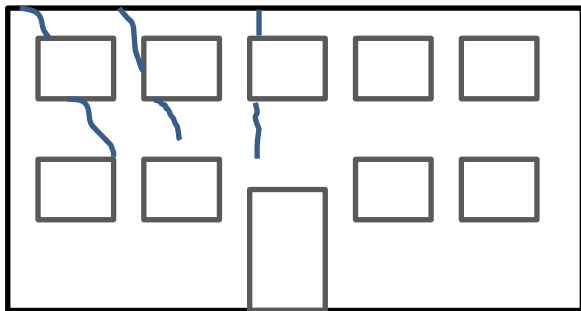
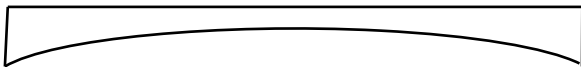
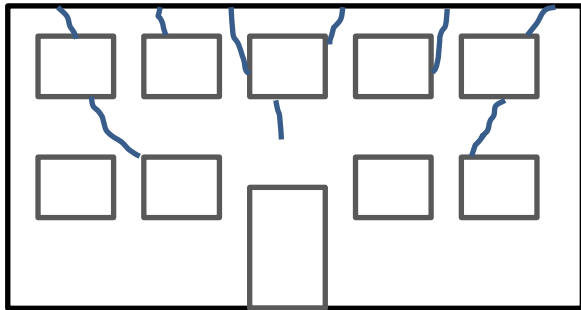
- Tahové trhliny
- Smykové trhliny

Směr hlavních tlakových napětí

Statické trhliny

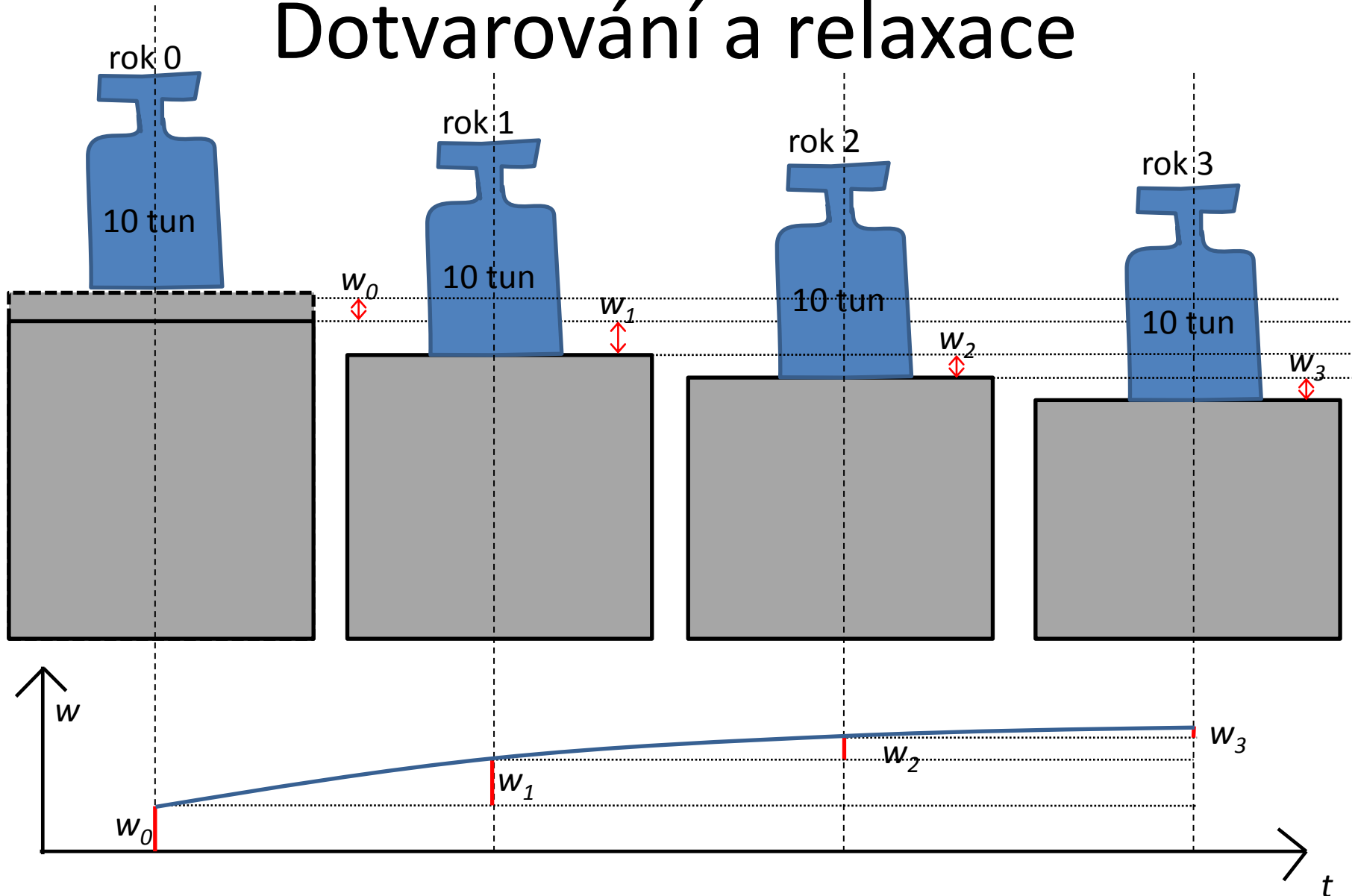

Trhliny způsobené nerovnoměrným sedáním

Dotvarování a relaxace

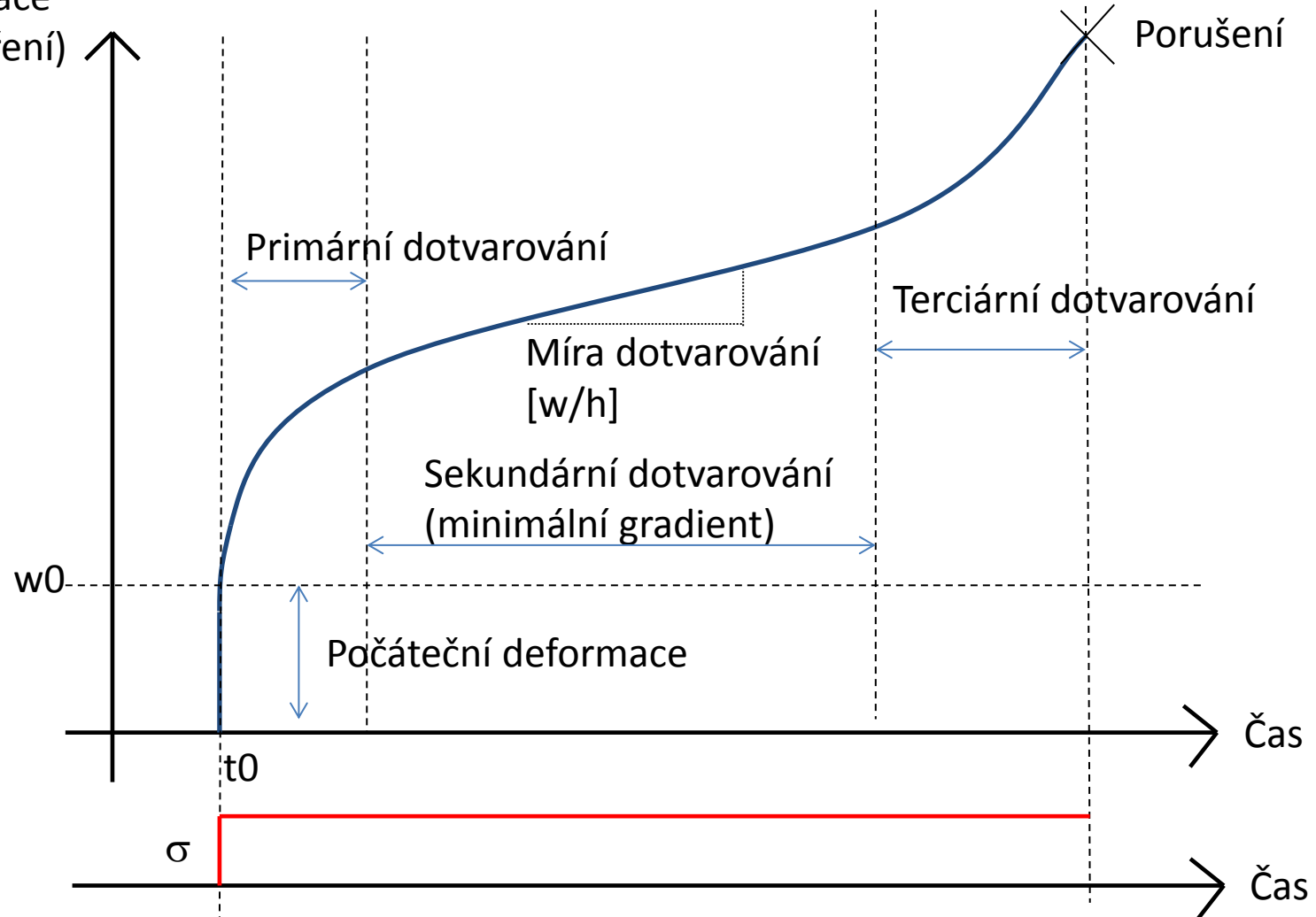
Účinky dotvarování a relaxace

- Dotvarování
 - nárůst průhybů
 - čím vyšší vyztužení tím je dotvarování menší
 - u sloupů (namáhaných mimostředním tlakem) se zvyšuje riziko vybočení
- Relaxace
 - u staticky neurčitých konstrukcí zmenšuje napětí vyvolaná kolísáním teploty, nebo popuštěním podpory

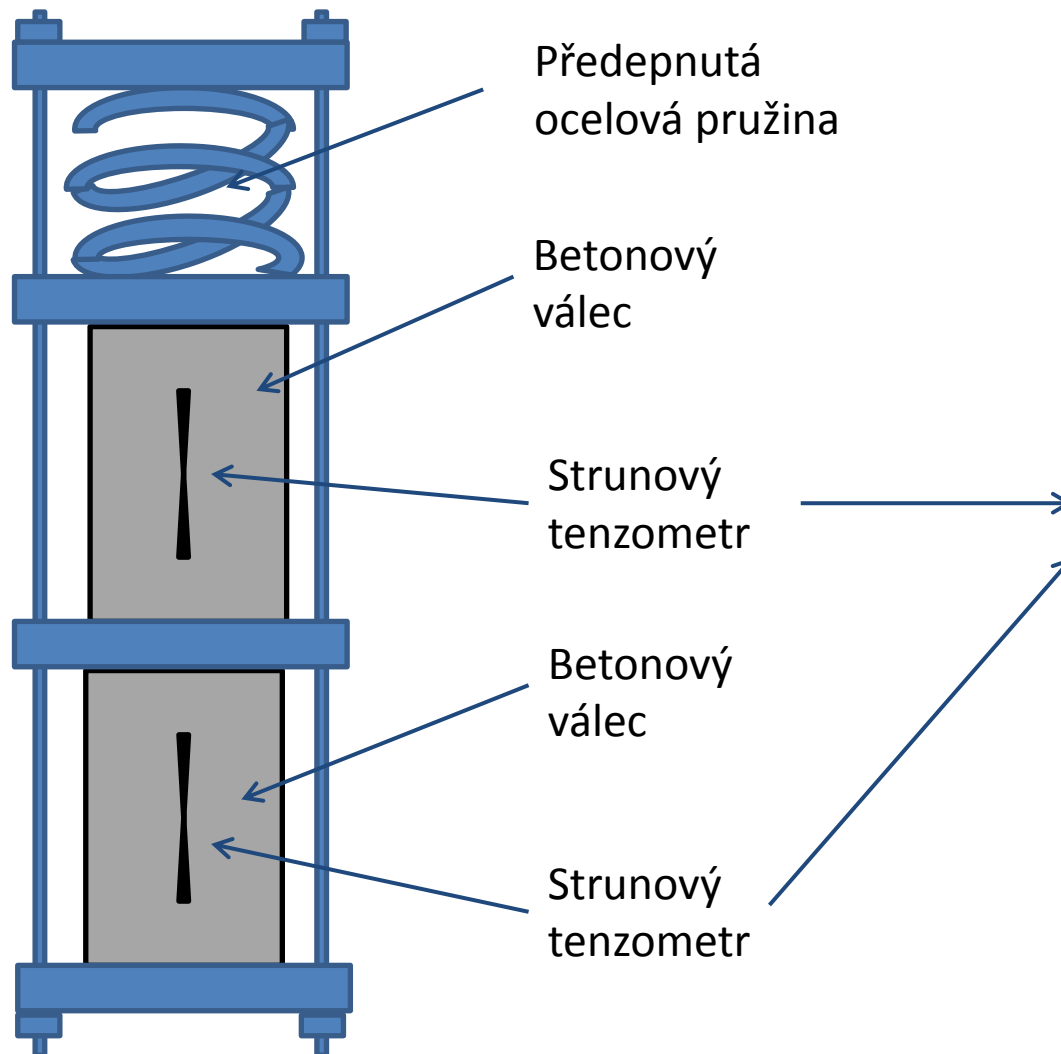

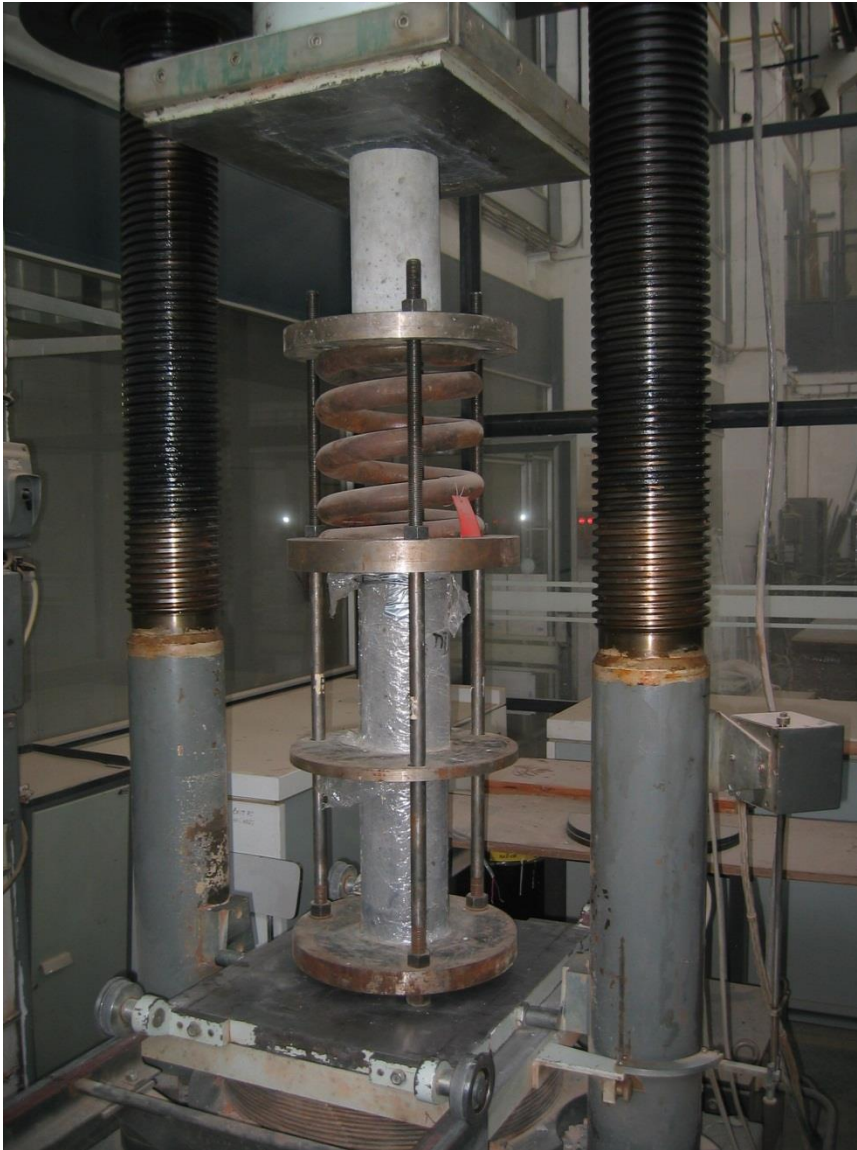
Dotvarování

Deformace
(Přetvoření)

Dotvarování betonu v tlaku

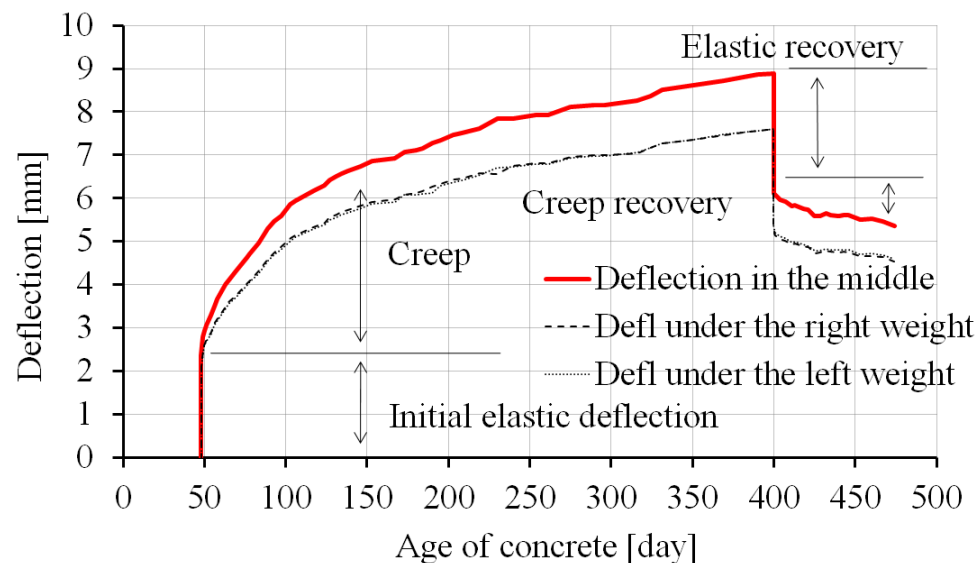
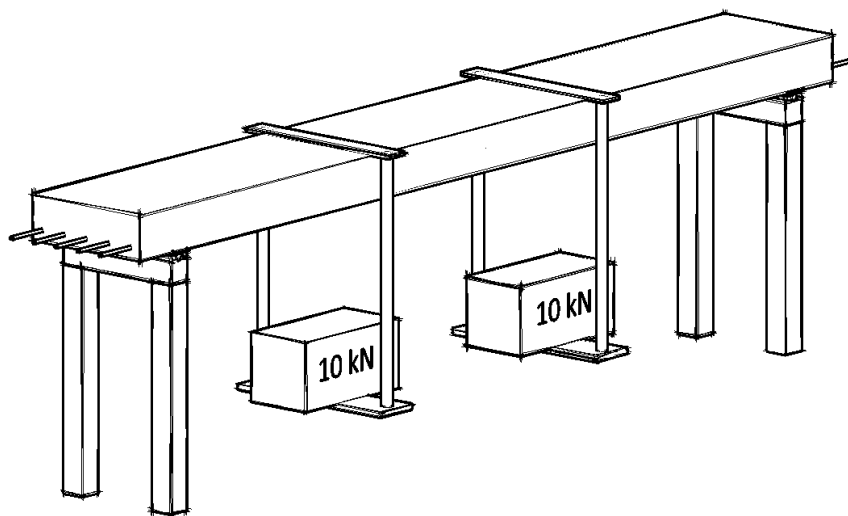

Nadměrné deformace od dlouhodobého zatížení

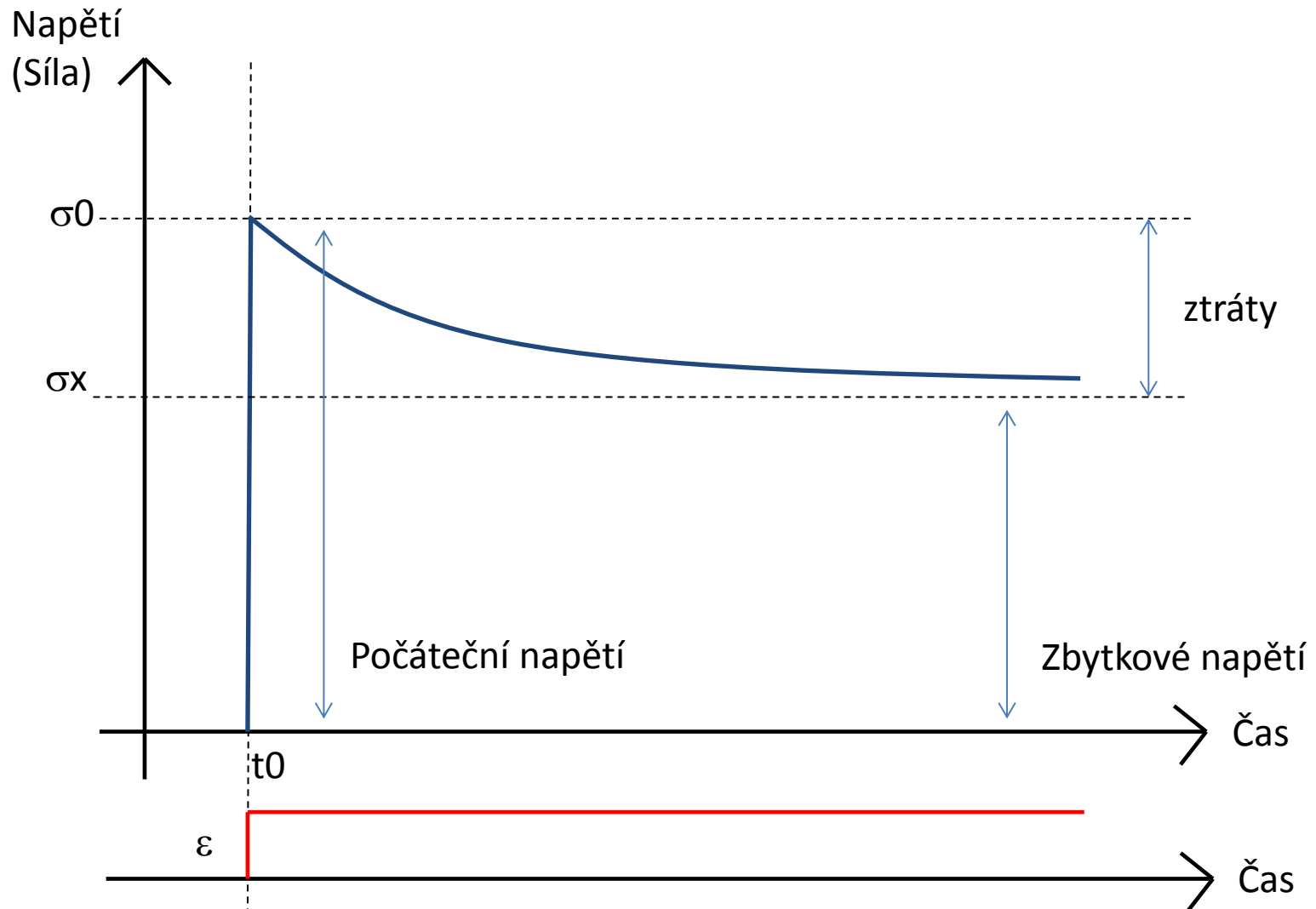
Dotvarování (Creep)

zatížení: konstantní; deformace: časově
závislá proměnná

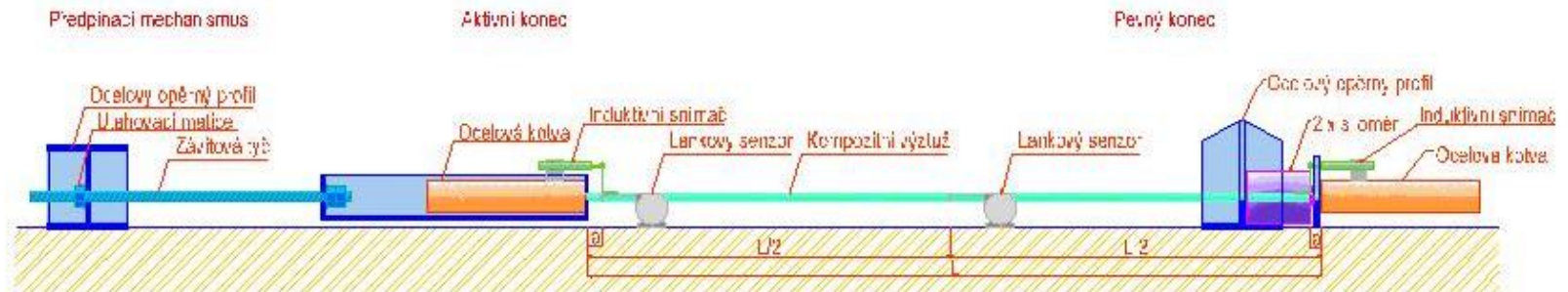
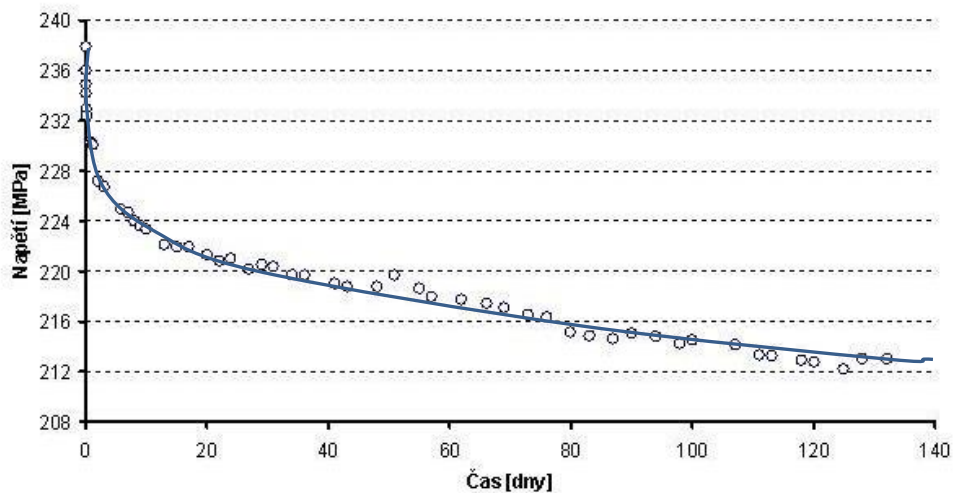

Relaxace

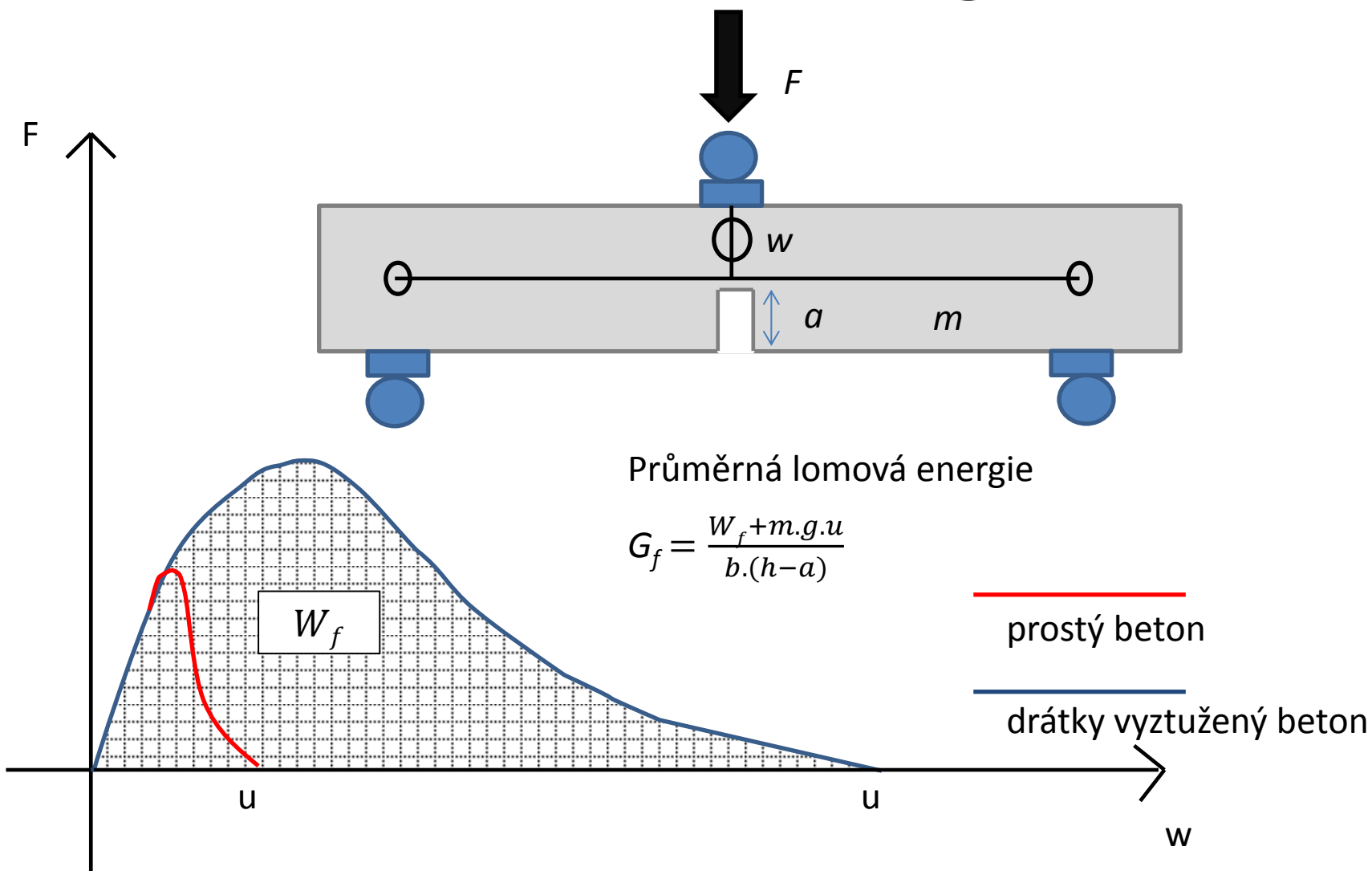

Relaxace

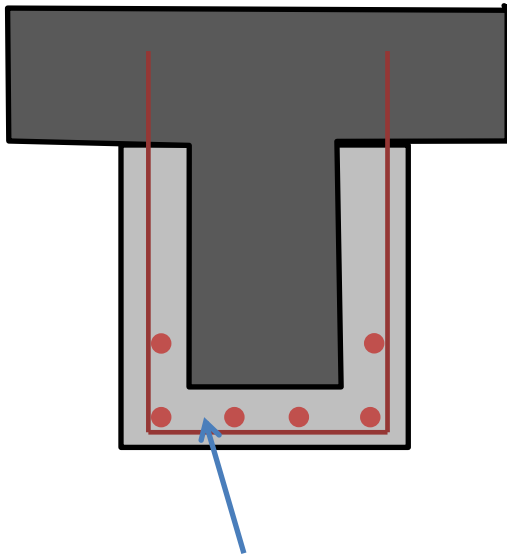
deformace: konstantní; napětí: časově závislá proměnná

Lomová energie

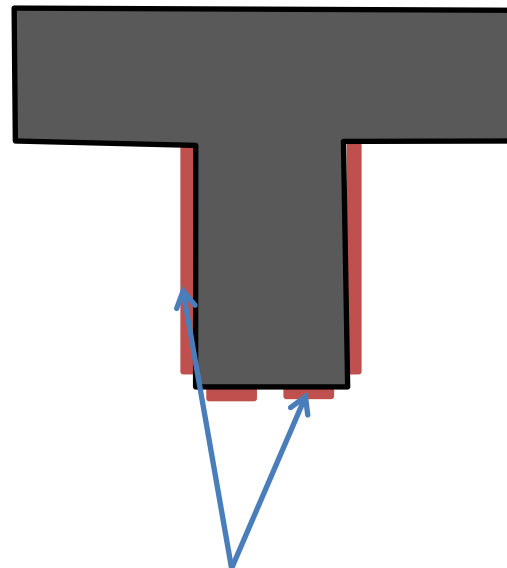

Ověření funkčnosti nových materiálů

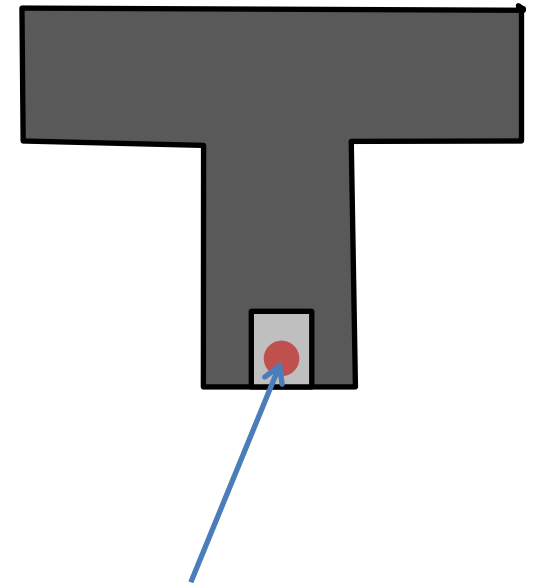
Nástřik nové vrstvy a přidání výztuže

- Světlá výška prostoru
- Vlastní tíha

Externě lepené lamely

- ohyb x smyk
- pasivní x aktivní

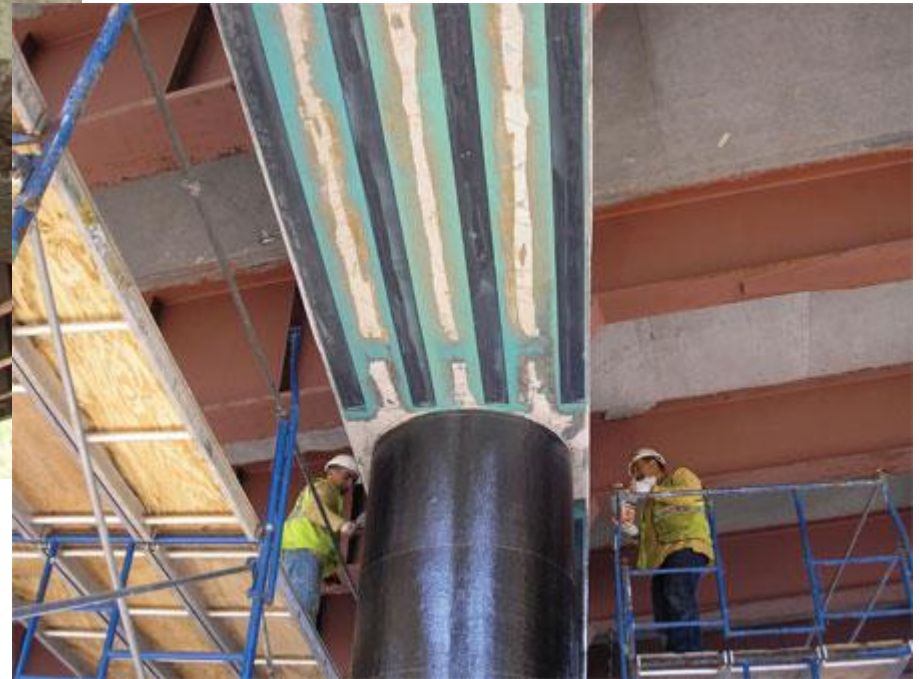
Výztuž jdoucí v blízkosti povrchu
- chráněna proti vnějším vlivům a zamezení mechanického poškození

Sanace mostů pomocí FRP

← Chemické
rozmrazovací látky

Koroze výztuže a
odlupování krycí vrstvy
betonu

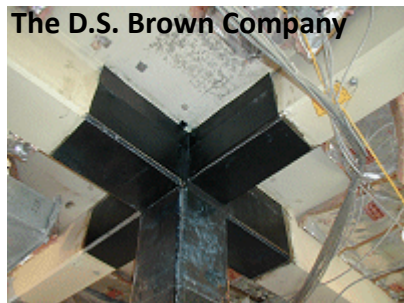

Bridge retrofit using fiber reinforced polymer,
By Hamid Saadatmanesh, Ph.D., P.E.

Zesilování pomocí FRP (beton, dřevo, ocel, zdivo)

National Concrete Solutions, Australia

The D.S. Brown Company

Clever Reinforced Company

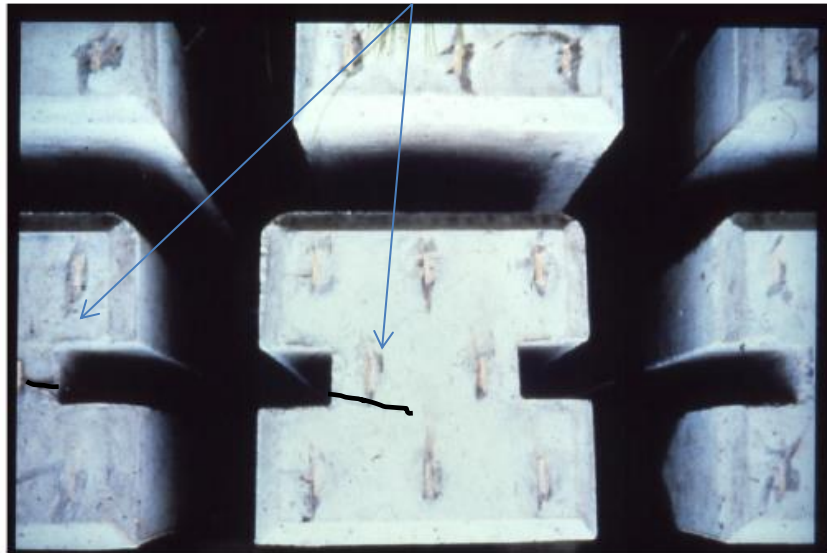

REM Structural Limited

Aplikace FRP předepnutých lamel

Protihlukové bariéry (Holandsko)

Malé trhlinky na bočních stranách

USE OF FRP IN CONCRETE STRUCTURES: TRENDS AND CHALLENGES,
by Taerwe Luc Matthys Stijn, In: *fib Symposium PRAGUE 2011*

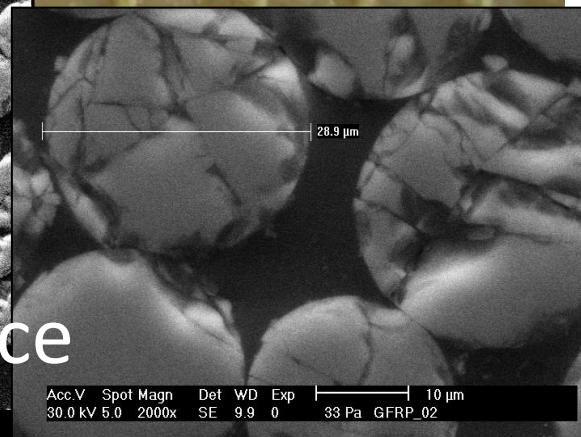
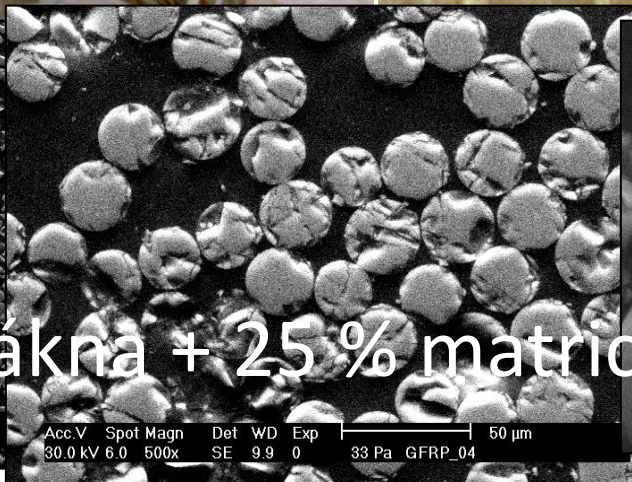
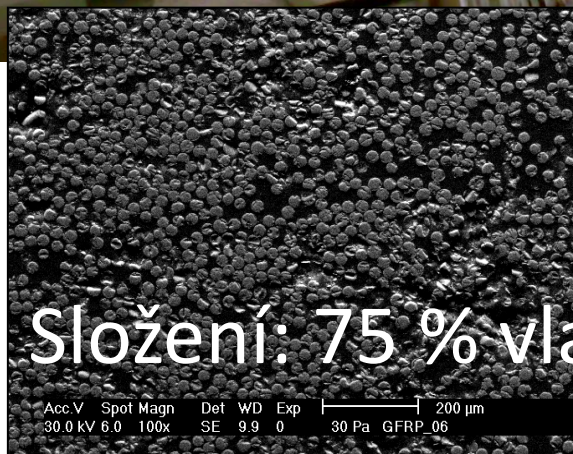

Výroba FRP

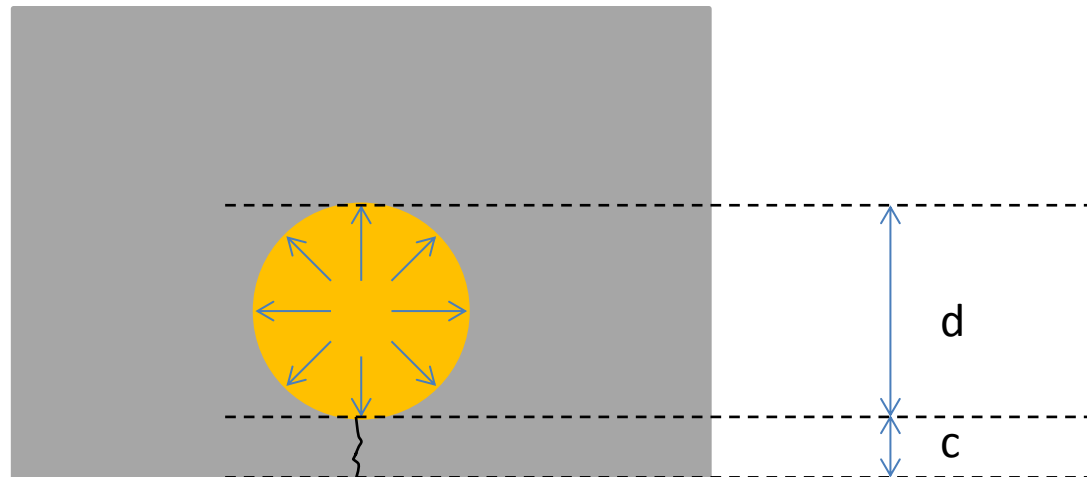
Pultruzní linka

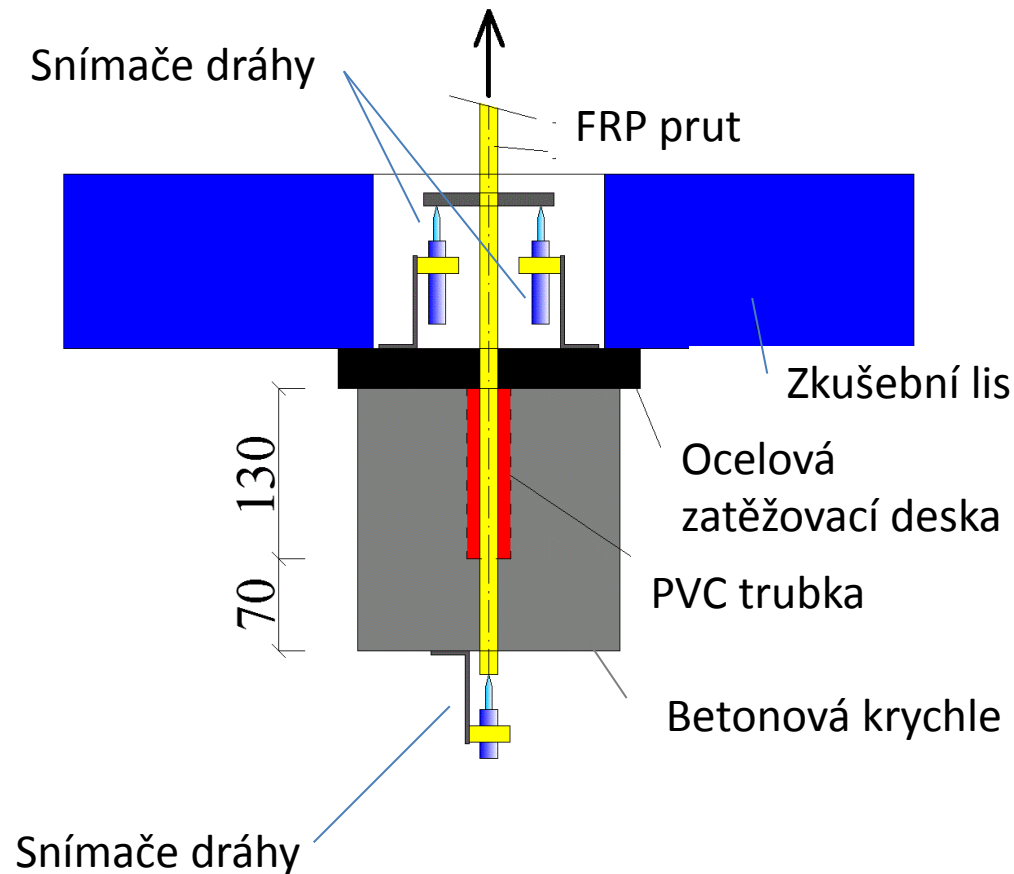
Složení: 75 % vlákna + 25 % matrice

Tři základní pilíře pro spolupůsobení betonu a výztuže

- Povrchová úprava výztuže
- Dostatečná krycí vrstva betonu
- Stejný koeficient teplotní roztažnosti
 - Beton $10-12 \cdot 10^{-6} \text{ K}^{-1}$
 - Ocel $10-12 \cdot 10^{-6} \text{ K}^{-1}$
 - GFRP $6 \cdot 10^{-6} \text{ K}^{-1}$ $50 \cdot 10^{-6} \text{ K}^{-1}$

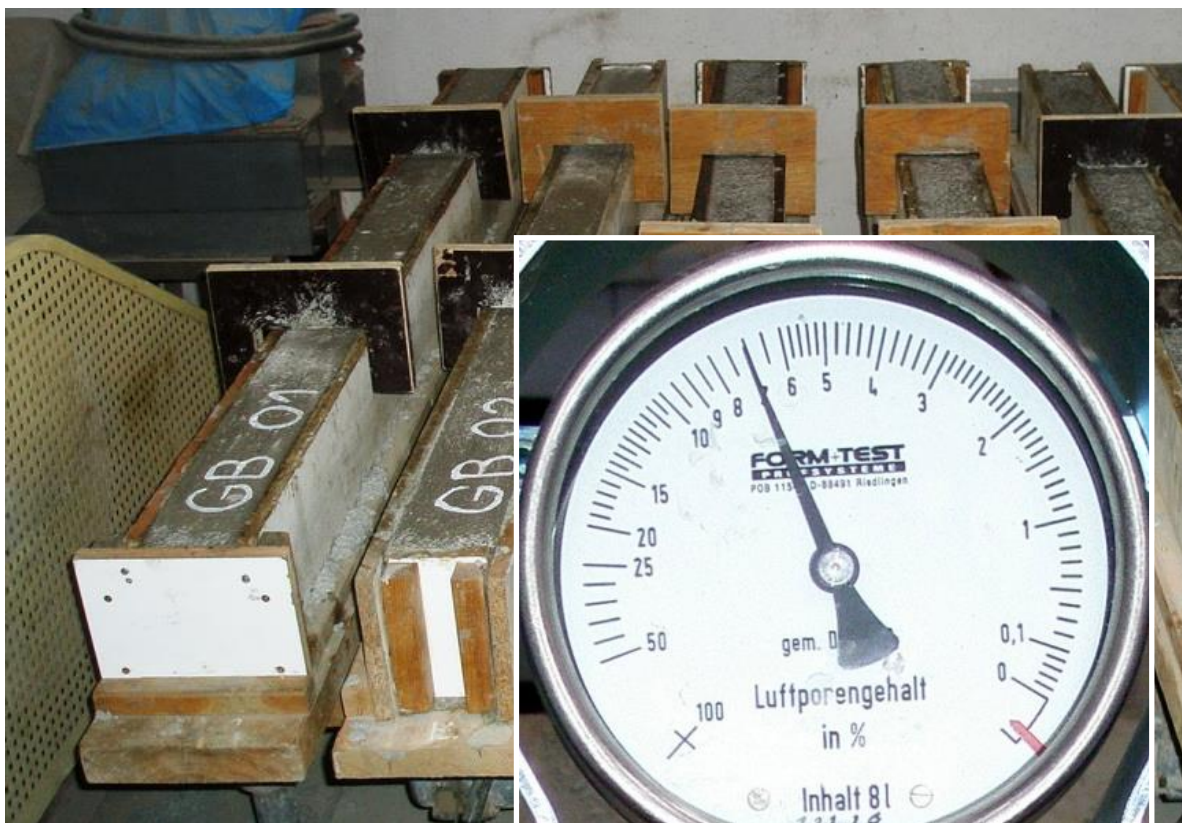

Soudržnost betonu a výztuže

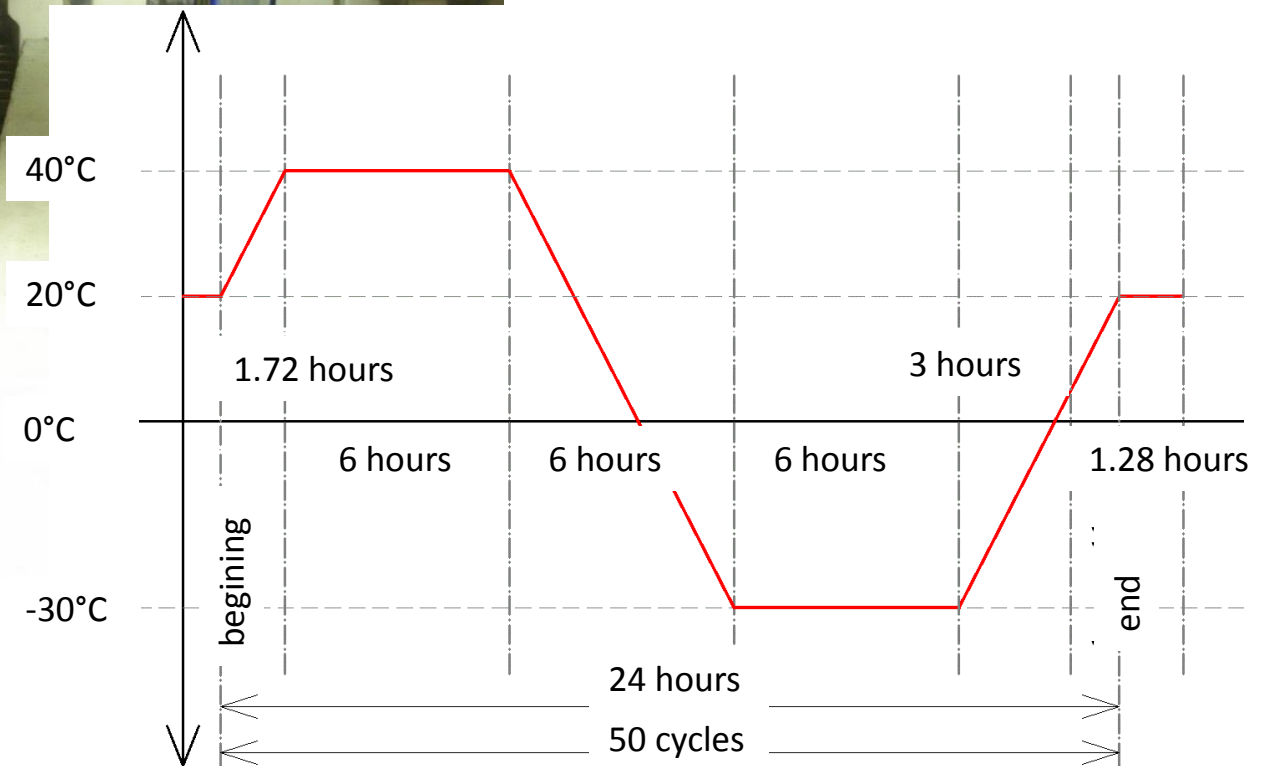
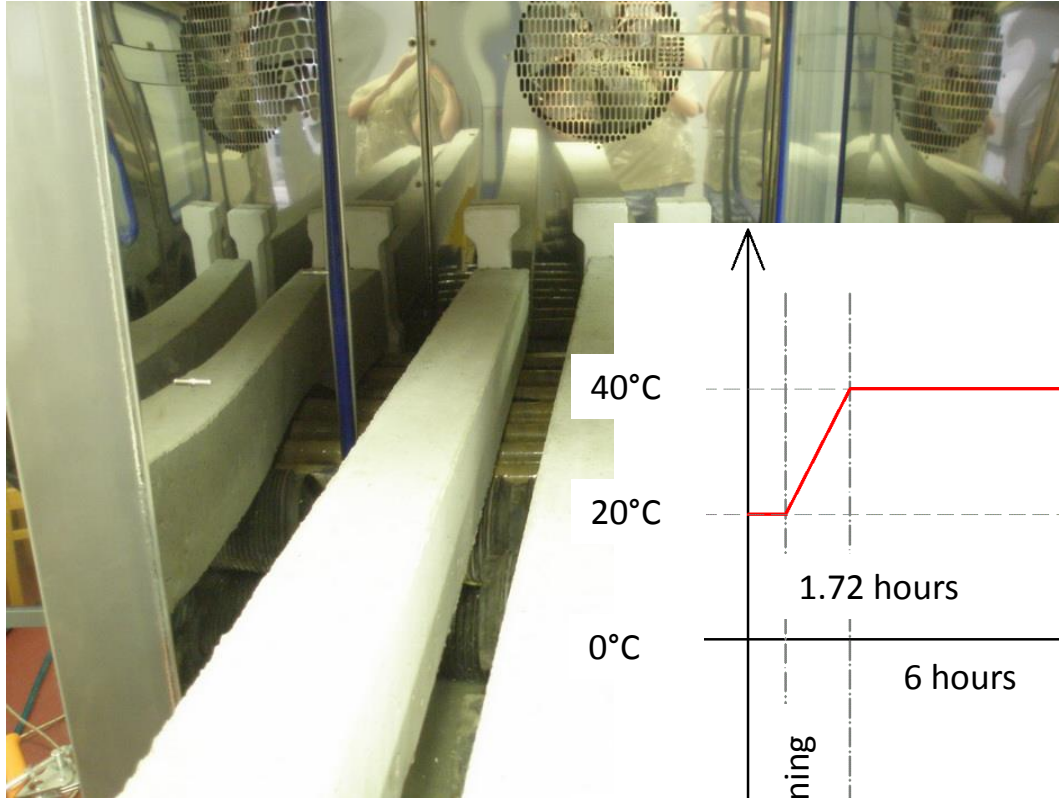

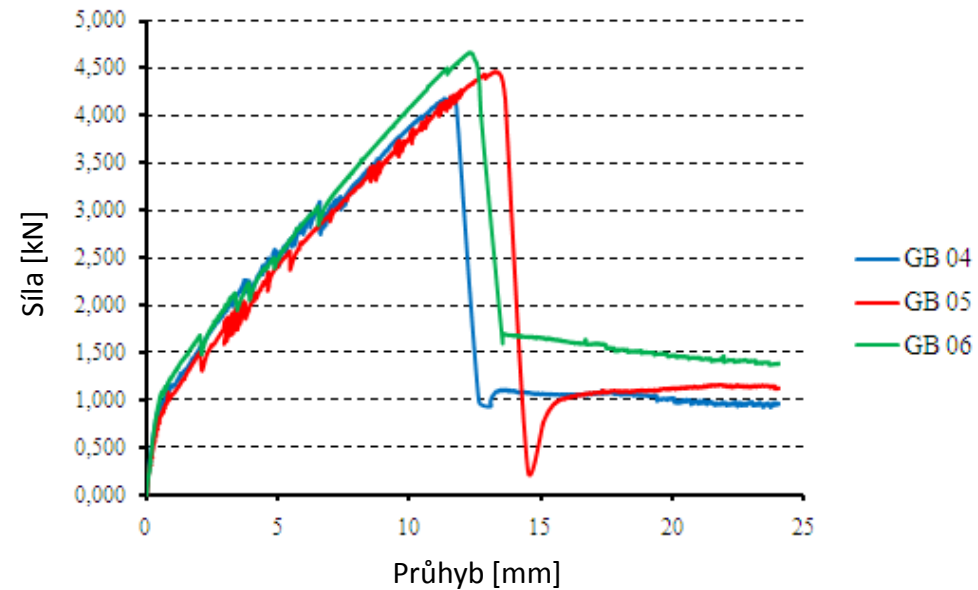
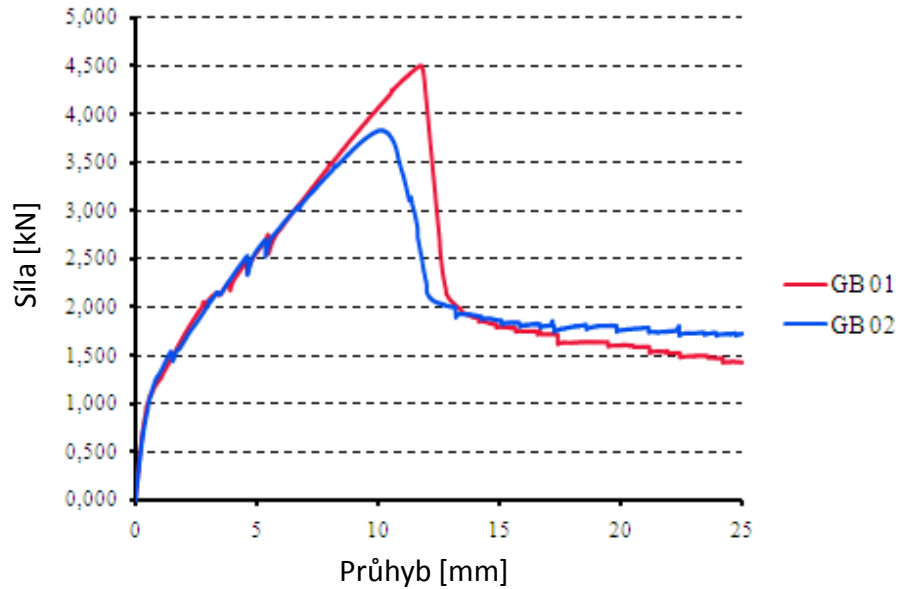
Soudržnost betonu a výztuže

Zmrazovací a rozmrazovací cykly

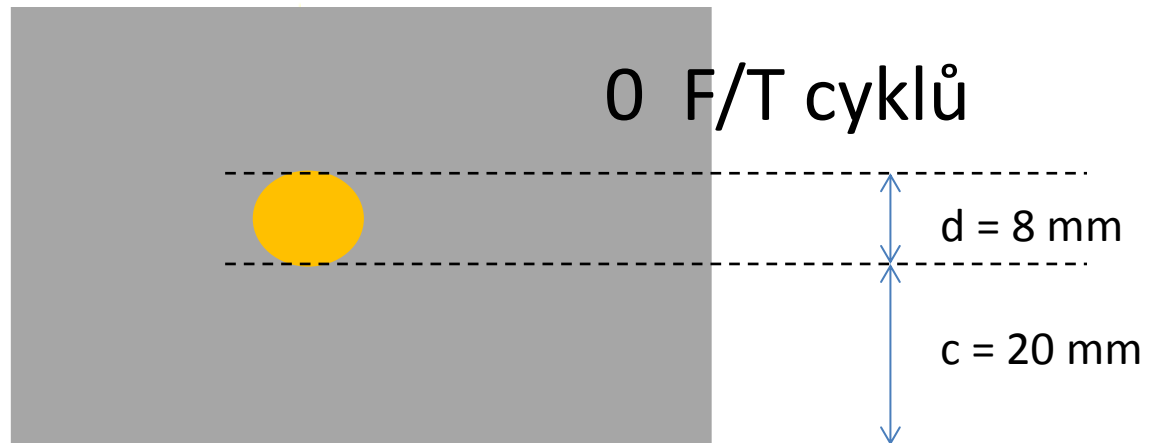

Výsledky

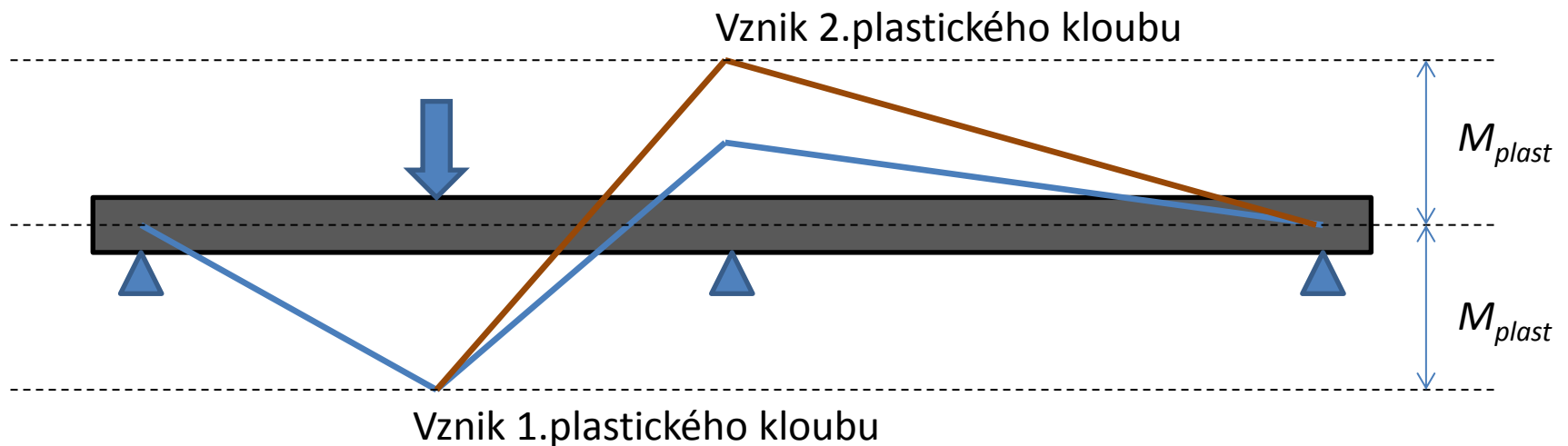
50 F/T cyklů

0 F/T cyklů

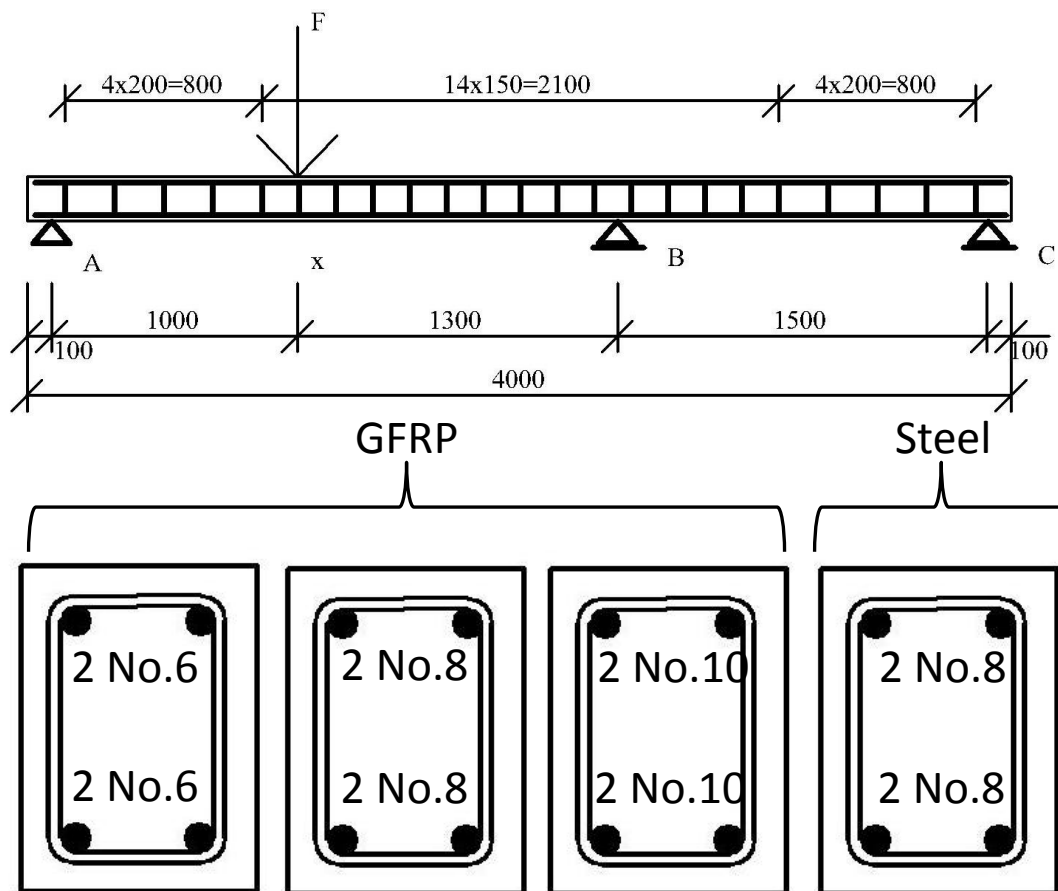

Křehkost-přerozdělování vnitřních sil?

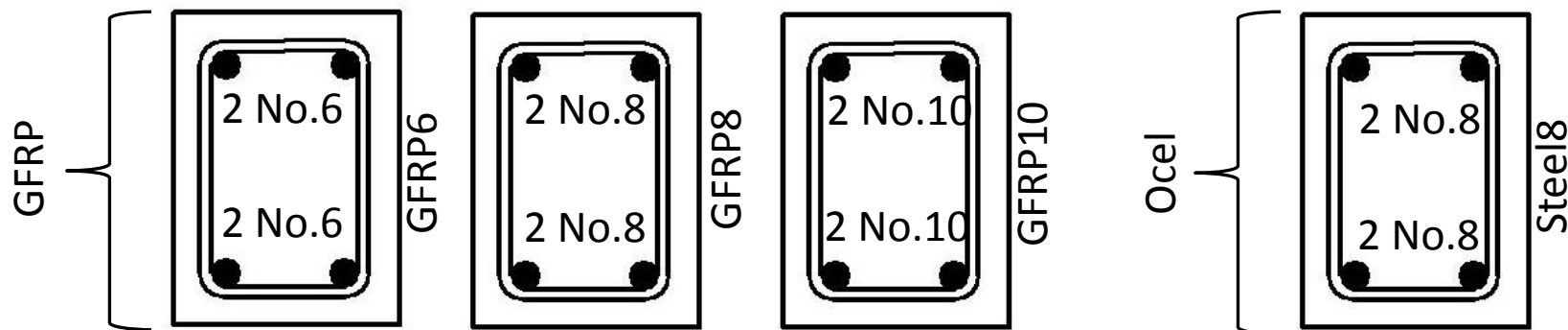
- Vznik plastických kloubů a přerozdělování vnitřních sil

Redistribuce vnitřních sil

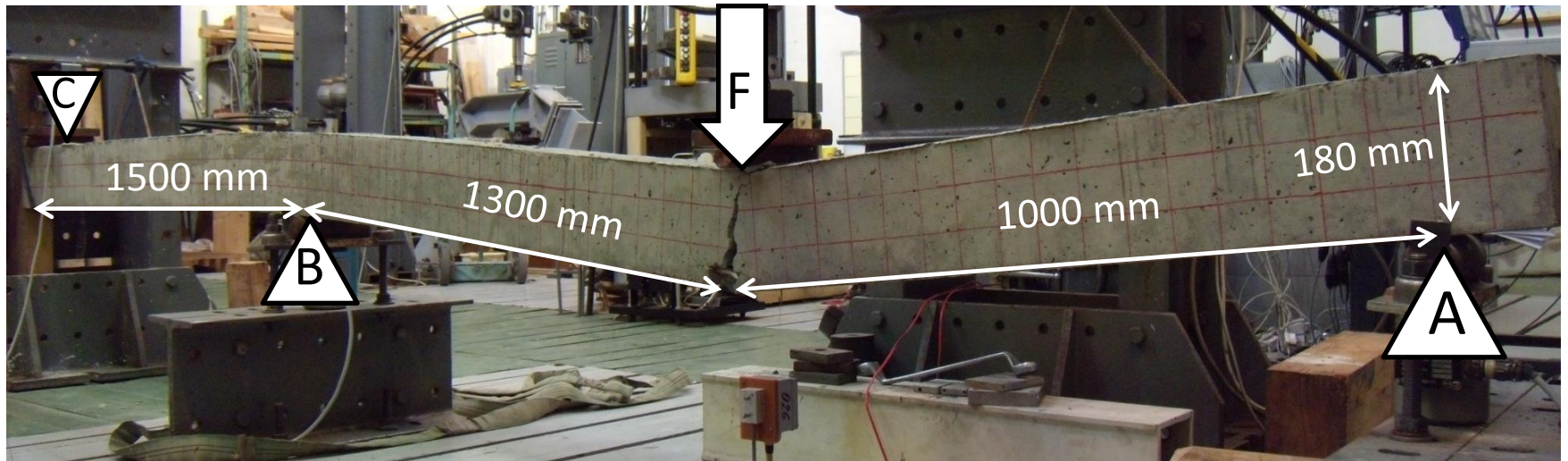

Redistribuce vnitřních sil

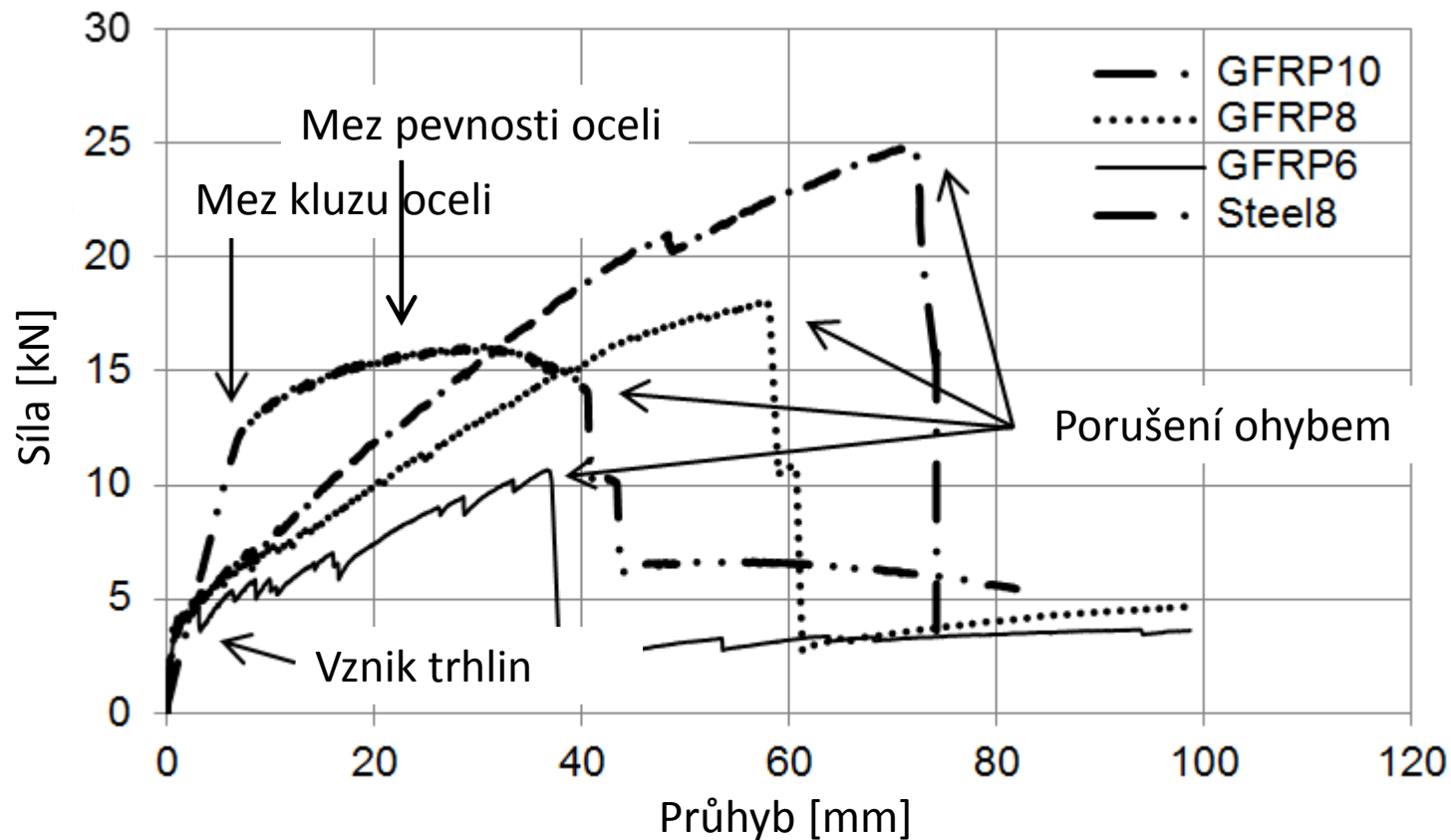

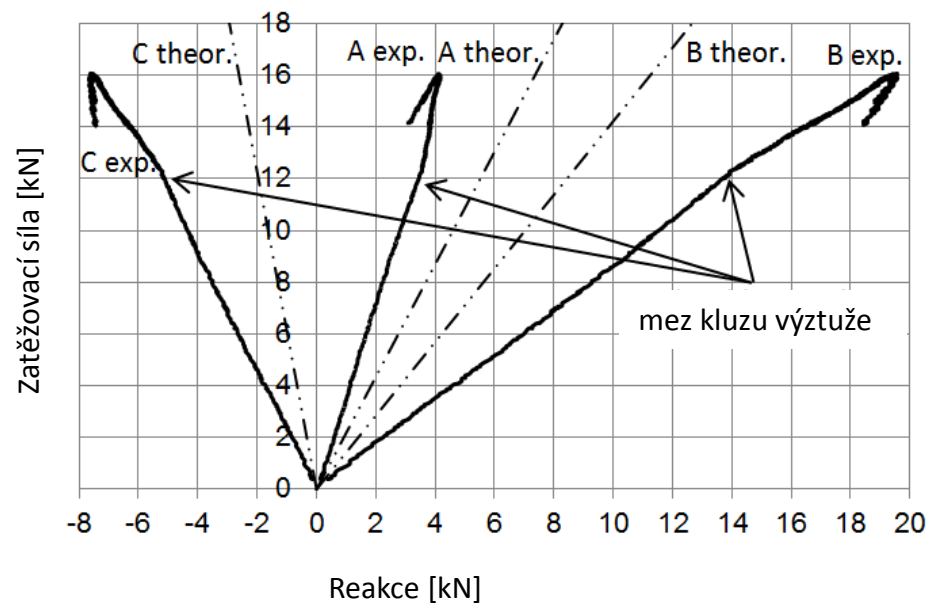
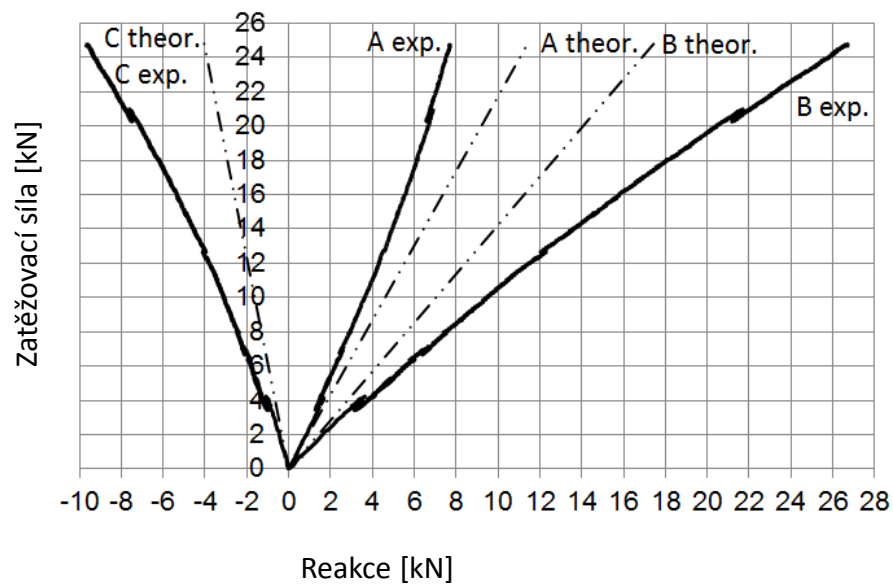
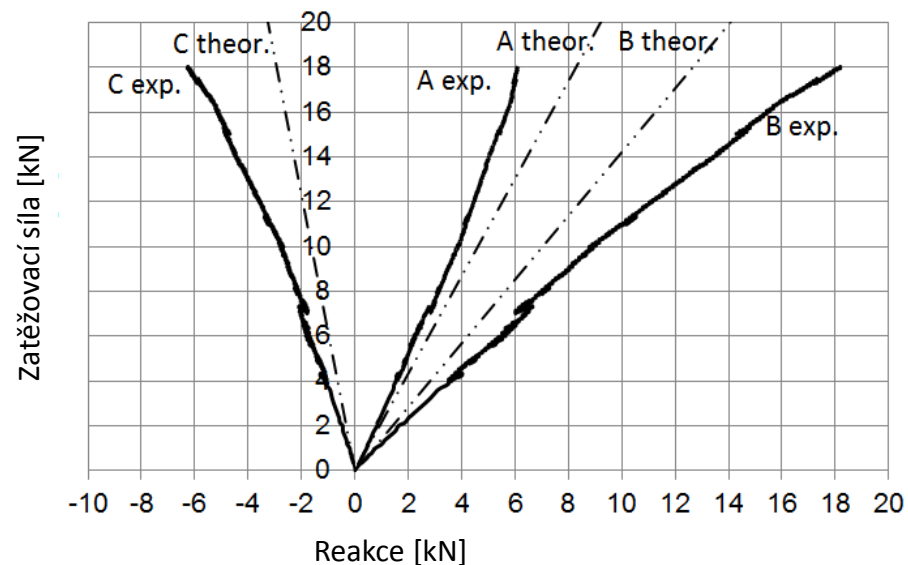
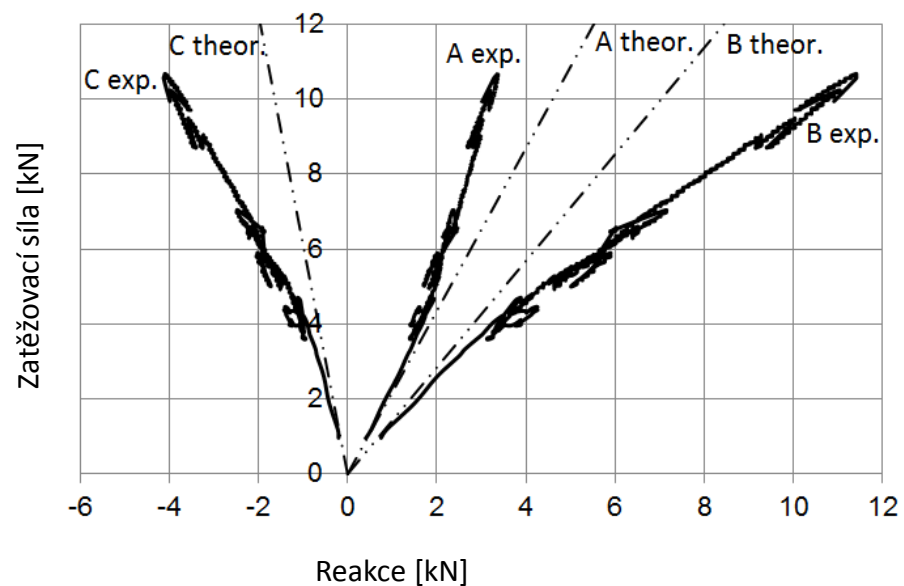
Nosník	Horní/Dolní výztuž		Opt.st.vyzt.[%]
	Výztuž [mm]	St.vyztužení [%]	
GFRP6	2 No.6	0.24	0.40* 0.52**
GFRP8	2 No.8	0.43	
GFRP10	2 No.10	0.67	
Ocel8	2 No.8 B500A	0.43	2.6**

*ACI-440.1R-06, **Pilakoutas et al., ***ACI-318-08

Pracovní diagramy jednotlivých nosníků

Celková redistribuce

$$\% \text{redistribuce} = \frac{(\text{moment po redistribuci} - \text{moment před redistribucí})}{\text{moment před redistribucí}} \times 100$$

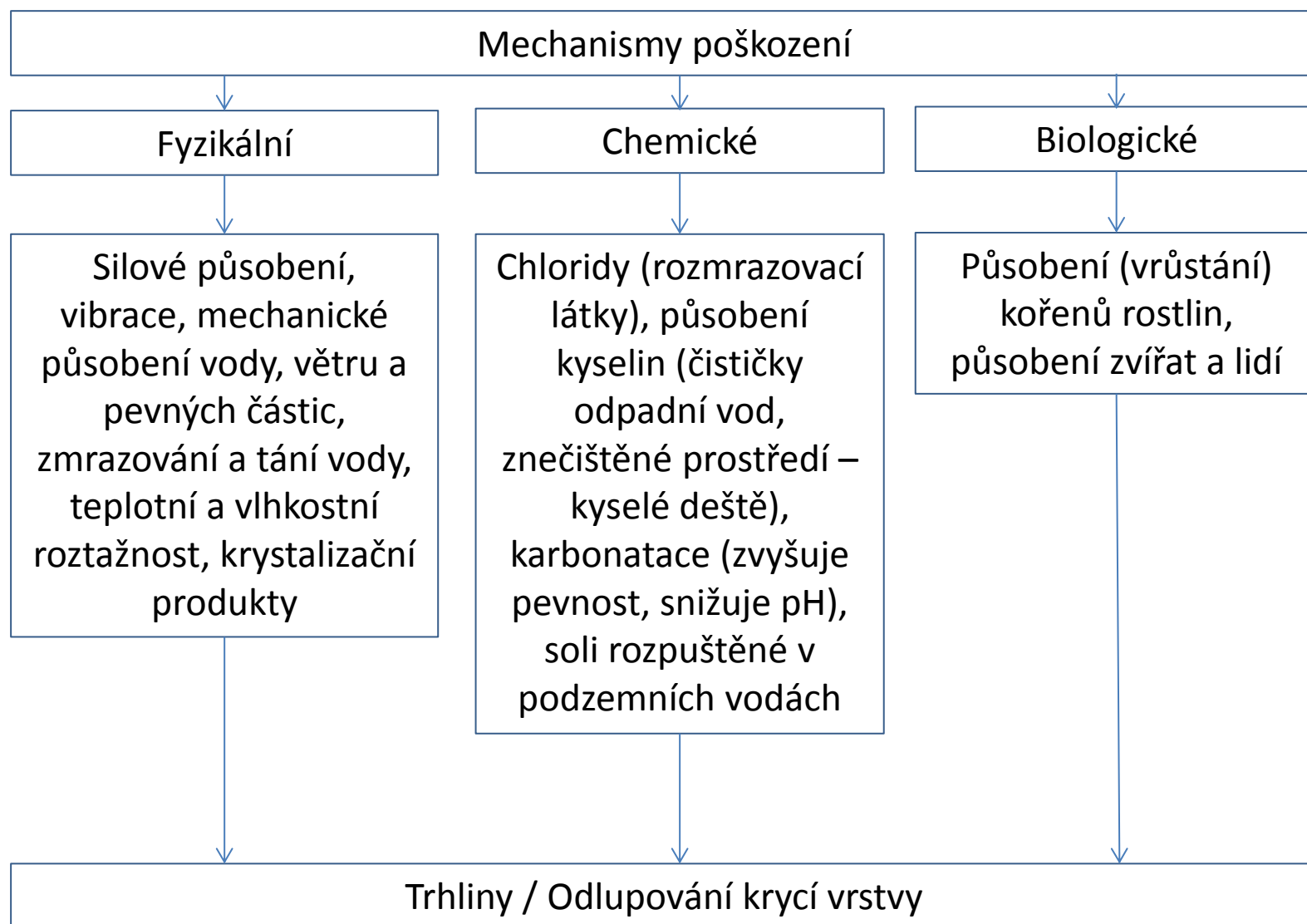
Nosník	Horní/dolní výztuž		Opt.st.[%]	Redistribuce [%]
	Výztuž [mm]	St.vyzt.[%]		Celková (Elastická + Plastická)
GFRP6	2 No.6	0.24	0.40* 0.52**	32 % (32% + 0%)
GFRP8	2 No.8	0.43		28 % (28% + 0%)
GFRP10	2 No.10	0.67		33 % (33% + 0%)
Steel8	2 No.8 B500A	0.43	2.6**	52 % (37% + 15%)

*ACI-440.1R-06, **Pilakoutas et al., ***ACI-318-08

Rozšíření stávajících konstrukcí pomocí FRP profilů

Trhliny

- Nejčastěji a nejnápadněji se poruchy stavebních materiálů projeví trhlinami
 - Statické trhliny: silové účinky
 - Zatížení a nadměrná přetvoření
 - Technologické trhliny: deformační účinek objemových změn
 - smršťovací trhliny
 - trhliny v důsledku teplotních a vlhkostních změn
 - trhlinky způsobené korozí výztuže
 - trhliny v důsledku rozpínání ledu
 - nedostatečné zhutnění a následné sedání při tvrdnutí

Stupně poškození

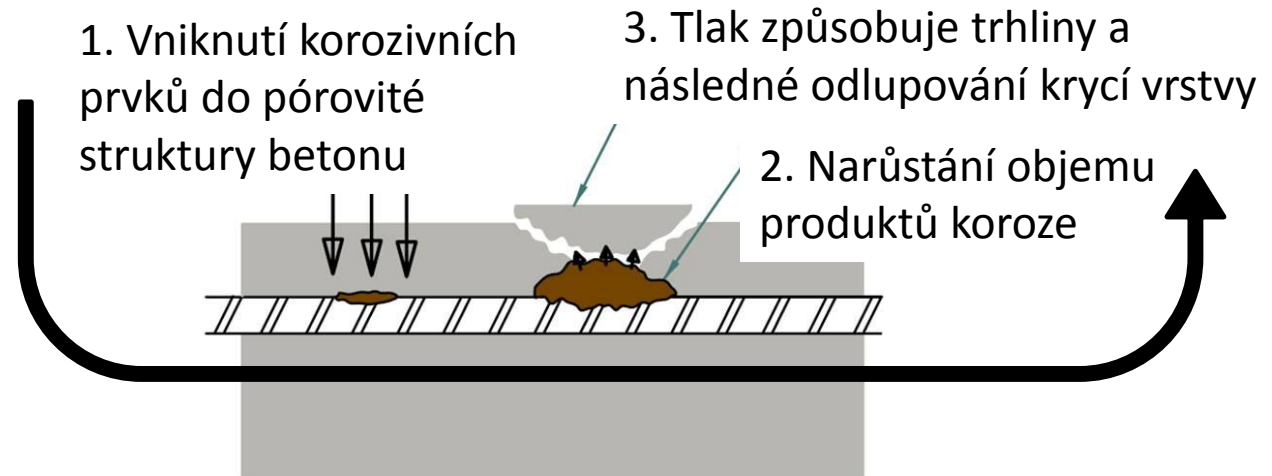
1. První známky škod - vlasové trhliny do 1 mm ve styku stavebních prvků
2. Lehké škody - trhliny do tloušťky 5 mm v omítce, příčkách, odpadávání malty
3. Vážné škody - trhliny nad 5 mm v příčkách ale i nosných zdech, bez ohrožení stability
4. Nebezpečné poruchy - trhliny v nosných zdech a překladech ohrožující jejich statickou funkci, vydrčení příček, narušení stability objektu
5. destrukce

Nejčastější poruchy betonových konstrukcí

- Tahové a smykové trhliny (Silové zatížení)
- Drcení tlačného betonu (Silové zatížení)
- Odlupování krycí vrstvy (Nesilové zatížení)
- Nadměrné deformace od dlouhodobého zatížení (Silové zatížení)

Odlupování krycí vrstvy

- Nedostatečná tloušťka krycí vrstvy na tlačném okraji betonu
- Vybočení tlakové výztuže
- Koroze oceli

Trhliny

– staticky nedůležité

- vlasové trhliny ve styku stavebních prvků a v příčkách do 1 mm

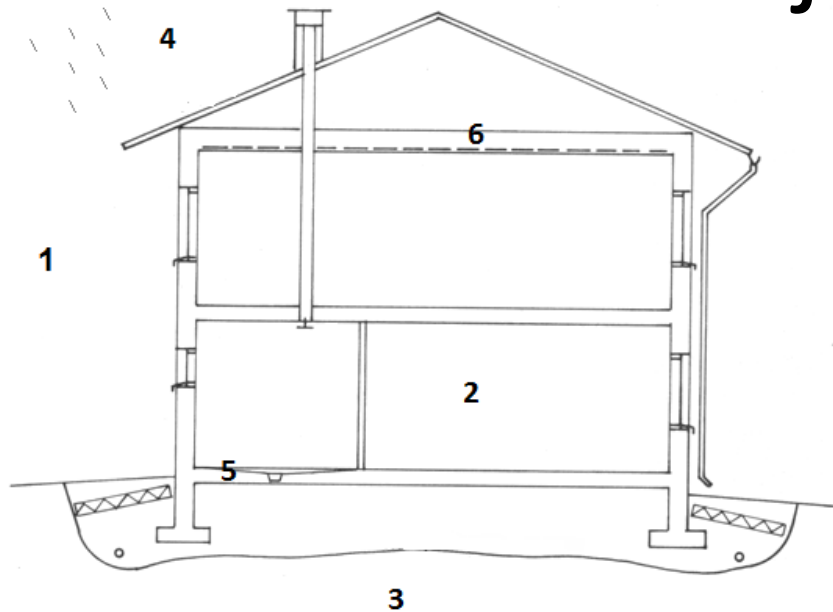
– staticky důležité

- Trhliny v nosných zdech a prvcích nad 5 mm
 - zmenšení zatížení
 - zmenšení rozpětí prvku
 - zesílení průřezu
 - » Přidání podélné a příčné výztuže a nástřikem nové vrstvy
 - » Lepené uhlíkové lamely

Nesilové účinky zatížení

- Teplota (Beton, Ocel)
 - Rovnoměrné ohřátí
 - Nerovnoměrné ohřátí
- Vlhkost (Zdivo, Omítky, Dřevo)
- Pokles podpory, nerovnoměrné sedání
- Agresivní látky (CHRL)

Zdroje vlhkosti

1. Venkovní vlhkost vzduchu
2. Vnitřní vlhkost (vyprodukována lidmi; užitkovou vodou, květinami; průmyslovým procesem; vysycháním materiálu, např. sušárny; atd.)
3. Vlhkost zemin
4. Déšť
5. Průsaky v potrubí a přístrojích
6. Vlhkosti vyšší než rovnovážná vlhkost v konstrukci a stavebních materiálech, vzniklá během skladování a výstavby

Květiny	7 – 20 g/h
Vysychání prádla	50-500 g/h
Vaření	400-900 g/h
Člověk	40-175 g/h
Mytí a praní	200-350 g/h
Sprchování	1700 g/h

Vniknutí vlhkosti do pórobetonových tvárníc

Důsledek vysychání

